

VILNIAUS UNIVERSITETAS
MEDICINOS FAKULTETAS

Visuomenės sveikata

Sveikatos mokslų instituto visuomenės sveikatos katedra

Neringa Bartkutė, II magistrantūros kursas, I grupė

MAGISTRO BAIGIAMASIS DARBAS

**Mokyklų vadovų požiūrio į negalią turinčių vaikų ugdymo bendrojo ugdymo
programas vykdančiose mokyklose galimybes tyrimas**

**Possibilities for Children with Disabilities to Achieve Education in General
Education Schools: Attitudes of School Principals**

Darbo vadovas

Doc. dr. Donatas Austys
(pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė)

Katedros ar klinikos vadovas

Prof. Dr. (HP) Rimantas Stukas
(pedagoginis vardas, mokslo laipsnis, vardas, pavardė)

Vilnius, 2024.

Studento elektroninio pašto adresas neringa.bartkute@mf.stud.vu.lt

TURINYS

SANTRAUKA.....	4
SUMMARY	5
1. ĮVADAS	7
2. LITERATŪROS APŽVALGA	10
2.1 GALIMYBĖS BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS VYKDANČIOSE MOKYKLOSE ATSIŽVELGIANT Į SOCIALINIUS IR DEMOGRAFINIUS RODIKLIUS.....	10
2.1.1 Požiūris į bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų galimybes ugdyti negalia turinčius vaikus	10
2.1.2 Fizinės aplinkos pritaikymas	12
2.1.3 Specialistų pasirengimas ir prieinamumas.....	13
2.1.4 Metodinės priemonės ir individualizavimas	14
2.1.5 Kompensacinės technikos ir įrangos prieinamumas	14
2.1.6 Mokyklos bendruomenės parama	15
2.1.7 Patyčių prevencija.....	17
2.1.2 Bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenoro priimti negalia turinčius vaikus galimos priežastys.....	18
2.1.2.1 Finansinės išlaidos	18
2.1.2.2. Specialistų trūkumas	20
2.1.2.3 Neigiamos mokyklos bendruomenės nuostatos.....	20
2.1.2.4 Mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų.....	22
2.1.2.5 Klasės dydis	22
2.2 GALIMYBĖS BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS VYKDANČIOSE MOKYKLOSE ATSIŽVELGIANT Į MOKINIŲ NEGALIOS YPATUMUS IR SOCIALINIUS BEI DEMOGRAFINIUS RODIKLIUS.....	23
2.2.1 Požiūris į negalia turinčių mokinių pajėgumą mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose	23

2.3. PRIEMONĖS NEGALIĄ TURINČIŲ VAIKŲ ĮTRAUKIMUI Į BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS VYKLANČIAS MOKYKLAS ATSIŽVELGIANT Į SOCIALINIUS IR DEMOGRAFINIUS RODIKLIUS.....	25
2.3.1 Fizinės aplinkos pritaikymas	25
2.3.2 Žmogiškieji ištekliai	26
2.3.3. Kompetencijos ir įgūdžiai.....	26
2.3.4. Kompensacinė technika ir įranga.....	28
3. TYRIMO METODAI IR APIMTIS	29
4. TYRIMO REZULTATAI.....	32
4.1 Tyrimo imties demografinė charakteristika	32
4.2 Galimybės negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas ir ugdymo įstaigų vadovų požiūris į jas, atsižvelgiant į socialinius ir demografinius rodiklius	36
4.2 Galimybės negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas ir ugdymo įstaigų vadovų požiūris į jas, atsižvelgiant į mokinių negalios ypatumus ir socialinius bei demografinius rodiklius.....	71
4.3 Priemonės negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas ir ugdymo įstaigų vadovų požiūris į jas, atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksnius	108
5. TYRIMO REZULTATŲ APTARIMAS	129
6. IŠVADOS.....	135
7. REKOMENDACIJOS.....	137
LITERATŪROS SĄRAŠAS	138
PRIEDAI.....	142
1 PRIEDAS.....	142

SANTRAUKA

Darbo aktualumas. Lietuvoje valstybės mastu pradedant įgyvendinti įtraukujį ugdymą tiek visuomenėje, tiek ir tarp mokyklų personalo stebimos įvairios nuomonės dėl negalią turinčių vaikų ugdymo bendrojo ugdymo programas įgyvendinančiose mokyklose.

Tyrimo tikslas – atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksnius nustatyti bendrojo ugdymo programas įgyvendinančių ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo mokyklose.

Tyrimo uždaviniai. Atsižvelgiant į (1) socialinius ir demografinius veiksnius, (2) vaikų negalios ypatumus įvertinti vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo mokyklose. 3. Atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksnius įvertinti mokyklų vadovams reikalingas priemones negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo mokyklas.

Tyrimo metodika. Anketą užpildė 115 Vilniaus apskrities bendrojo ugdymo programas įgyvendinančių mokyklų vadovai. Atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksnius įvertintas jų požiūris į negalią turinčių vaikų ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose.

Rezultatai. Dažniausiai nurodomos kliūtys buvo specialistų, kompensacinės technikos, metodikos trūkumas, fizinės aplinkos nepritaikymas ir per didelis mokinių skaičius klasėse. Dažniau neigiamas požiūris į negalią turinčių vaikų ugdymo galimybes stebėtas mažesnį mokinių ir didesnį mokytojų skaičių turinčių ugdymo įstaigų vadovų grupėse ($p < 0.05$). Dažniausiai vadovai nepritarė sunkių ir labai sunkių, išskyrus judėjimo, sutrikimų turinčių mokinių pajėgumui mokytis bendrojo ugdymo mokyklose. Dažniausiai ugdymo įstaigų vadovų požiūris į mokinių pajėgumą nesiskyrė. Kaip labiausiai trūkstamos fizinės aplinkos pritaikymo ir kompensacinės technikos priemonės buvo fiziniam aktyvumui pritaikyta erdvė, rampos ir pandusai, modifikuoti tualetai ir prausyklos, speciali skaitymo ir įgarsinimo įranga, medicininės pagalbos priemonės, specialistų pareigybės – neįgaliųjų asmeniniai asistentai, specialusis pedagogas ir specialiojo ugdymo koordinatorius, kompetencijos ir įgūdžiai – kompensacinių priemonių naudojimas, negalią turinčių vaikų ugdymo metodai ir individualizuotų mokymo planų kūrimas. Dažniausiai ugdymo įstaigų vadovų požiūris į priemones nesiskyrė.

Išvados. Dauguma vadovų nesutinka, kad negalią turintys vaikai turi pakankamai galimybių mokytis bendrojo ugdymo mokyklose. Dažniausiai nurodomos kliūtys: specialistų, kompensacinės technikos, metodikos trūkumas ir fizinės aplinkos nepritaikymas. Didžiausia dalis vadovų nepritaria sunkių ir labai sunkių, išskyrus judėjimo, sutrikimų turinčių mokinių pajėgumui mokytis bendrojo ugdymo mokyklose. Dauguma vadovų pritaria fizinės aplinkos pritaikymo, kompensacinės technikos, specialistų ir kompetencijų trūkumui. Dažniausiai neigiamas požiūris į ugdymo galimybes stebimas mažesnį mokinių ir didesnį mokytojų skaičių turinčių vadovų grupėse, o mokinių pajėgumo ir priemonių atveju vadovų požiūris dažniausiai nesiskiria.

SUMMARY

Relevance of the Final Thesis. As inclusive education is being implemented nationwide in Lithuania, various attitudes towards education of children with disabilities in general schools are observed.

Purpose of this Research – to assess the attitudes of heads of general schools towards the educational opportunities of children with disabilities in general education schools, taking social and demographic factors into consideration.

Objectives of this Research. To assess heads' attitudes towards the educational opportunities of children with disabilities in general education schools, considering (1) social and demographic factors and (2) the specific characteristics of children's disabilities. 3. Taking social and demographic factors into consideration, evaluate the necessary measures for the inclusion of children with disabilities in general education schools.

Methods of this Research. A survey was conducted among 115 heads of general education schools in Vilnius County. Their attitudes towards the education of children with disabilities in general education schools were assessed, taking into account social and demographic factors.

Results: The most frequently indicated barriers for inclusive education provision were the lack of specialists, compensatory measures, methodological tools, adaptation of the physical environment, and high number of pupils. Negative attitudes towards the possibilities for provision of inclusive education were more common among respondents from schools with fewer pupils and higher relative number of teachers ($p < 0.05$). Most heads of schools disagreed with the capacity of children with severe disabilities, except for mobility impairments, to learn in general education schools. The attitudes of heads of general schools towards children capacity did not significantly differ. The most lacking physical environment adaptation and compensatory technique measures included spaces adapted for physical activity, ramps and handrails, modified toilets and showers, specialized reading and audio equipment, medical assistance devices, positions for specialists such as personal assistants for disabled individuals, special educators, and special education coordinators, as well as competencies and skills related to the use of compensatory measures, teaching methods for children with disabilities, and the creation of individualized education plans. The attitudes of heads of general education towards these measures did not differ significantly.

Conclusions: Most heads of general education schools do not agree that children with disabilities have sufficient opportunities to learn in general education schools. The main obstacles identified include the lack of specialists, compensatory techniques, methodologies, and unadapted physical environments. The majority of heads do not support the capacity of severely disabled children, except for those with mobility impairments, to learn in general education schools. Most

heads agree on the deficiencies in physical environment adaptation, compensatory techniques, specialists, and competencies. The negative attitude towards educational opportunities is mostly observed among heads with fewer students and more teachers, while their views on children capacity and measures do not significantly differ.

1. ĮVADAS

Jungtinių Tautų vaikų fondo duomenimis, beveik 240 mln. viso pasaulio vaikų turi tam tikrą negalią [1]. Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos tyrimo rezultatais, vaikai su negalia rečiau nei vaikai be negalios baigia pradinę ar vidurinę mokyklą [2]. 2024 m. rugsėjį įsigalios Lietuvos Respublikos Švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimas ir įstatymo papildymas 45 straipsniu, kurie numato, kad kiekvienam vaikui turi būti sudarytos sąlygos ugdytis artimiausioje ugdymo įstaigoje kartu su savo bendraamžiais [3]. Lietuvoje valstybės mastu pradėdant įgyvendinti įtraukijį ugdymą tiek visuomenėje, tiek ir tarp mokyklų personalo stebimos įvairios nuomonės dėl negalią turinčių vaikų ugdymo bendrojo ugdymo programas įgyvendinančiose mokyklose.

Ugdymo įstaigų vadovų požiūris į negalią turinčių vaikų įtraukimą į bendrojo ugdymo programas yra skirtingas. Tyrimai atskleidė, kad specialiojo ugdymo profesinį išsilavinimą įgijusios, ilgesnį darbo stažą švietimo srityje turinčios, miesto, privačių, ir pradinių ugdymo įstaigų vadovės dažniau nei specialiojo ugdymo išsilavinimo neįgiję, trumpesnį darbo stažą turinys, kaimo, valstybinių ir vidurinių ugdymo įstaigų vadovai išreiškė teigiamą požiūrį į negalią turinčių vaikų įtraukimą į bendrojo ugdymo programas [4, 5, 6, 7, 8, 9]. Negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose didėja. Teigiamas mokyklos bendruomenės požiūris, tėvų dalyvavimas ir parama negalią turinčių vaikų ugdymo procese ir vykdomos patyčių prevencinės programos suteikia plačias galimybes negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [15, 22, 25, 28, 42]. Didėjant negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas, vis dažniau kalbama ir apie ten iškylančias kliūti. Dažniausios mokinių nenoro priimti negalią turinčių vaikus priežastys buvo fizinės aplinkos nepritaikymas, specialistų, kompensacinės technikos, metodinių priemonių trūkumas ir per didelis mokinių skaičius klasėse. Kanadoje apklausus 27 ugdymo įstaigų mokinius, pedagogus ir ugdymo įstaigos vadovus paaiškėjo, kad fizinės aplinkos pritaikymo kliūtis dažniausiai nustatė negalią turintys mokiniai, rečiausiai – ugdymo įstaigų vadovai [13]. Tyrimai taip pat parodė, kad mažą mokinių skaičių turinčių, privačių ir ikimokyklinių ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei didesnį mokinių skaičių turinčių, valstybinių ir bendrojo ugdymo įstaigų vadovai susidūrė su finansavimo trūkumu pritaikant fizinę mokyklos aplinką, įsigijant kompensacines, metodines priemones, keliant pedagogų kompetenciją ir įdarbinant su negalia turinčiais vaikais pasiruošusius dirbti specialistus [14, 15, 16, 17, 23, 23]. Aukštesnio išsilavinimo ir aukštesnes pajamas uždirbantys respondentai, ypač moterys, dažniau nei žemesnio išsimokslinimo ir žemesnes pajamas gaunantys respondentai nurodė personalo trūkumo problemą [38]. Maldyvuose, Turkijoje ir Butane atlikti tyrimai parodė, kad didelis

mokinių skaičius klasėje, patalpų stoka ir mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų didino mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus į bendrojo ugdymo mokyklas [25, 32, 41]. Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad sunkų ir labai sunkų sutrikimą turintys mokiniai dažniau patyrė patyčias nei lengvą ar vidutinę negalią turintys vaikai [44].

Ugdymo įstaigų vadovų požiūris į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas taip pat skiriasi atsižvelgiant į jų negalios ypatumus. Tyrimų duomenimis, ugdymo įstaigų vadovai labiausiai pritarė kalbos, judėjimo, klausos, regos sutrikimus ir lėtinių ligų turinčių mokinių pajėgumui mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, o dažniausiai nepritarė – sunkių ir labai sunkių psichikos ir / ar elgesio sutrikimą turinčių mokinių pajėgumui [5, 25, 28, 39]. Tyrimai taip pat parodė, kad aukštesnį išsilavinimą ir ekonominę padėtį turintys respondentai dažniau nei žemesnį išsilavinimą ir ekonominę padėtį turintys pritarė fizinę negalią turinčių vaikų ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose, tuo tarpu vidurinį išsilavinimą turintys respondentai dažniau nei aukštąjį išsilavinimą turintys sutiko, kad vaikai su elgesio ir psichikos sutrikimais turėtų mokytis bendrojo ugdymo mokyklose [28, 38, 44].

Negalią turinčių vaikų įtraukimą į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas gali pagerinti tokios priemonės kaip fizinės aplinkos pritaikymas, kompensacinės technikos įsigijimas, specialistų įdarbinimas ir ugdymo įstaigos darbuotojų kompetencijų ir įgūdžių kėlimas. 2010 metais Kanadoje atlikto tyrimo duomenimis, įvairausiui negalią turinčių vaikų įtraukimui ugdymo įstaigų vadovai dažniausiai pabrėžė rampų, pandusų bei geriamųjų vandens fontanų; specialiojo ugdymo mokytojai – liftų ir prausyklų, o judėjimo sutrikimą turintys mokiniai – automatinių durų, modifikuotų klasių, poilsio vietų ir bibliotekų stygių trūkumą [20]. Kanadoje ir Indijoje atlikti tyrimai taip pat parodė, kad dažniausiai įtraukiant negalią turinčius vaikus į bendrojo ugdymo mokyklas dažniausiai trūko specialiojo ugdymo mokytojų, mokytojų padejėjų ir paraprofesionalų [39,44]. Vidurinių mokyklų ir specialiojo ugdymo kursuose nedalyvavę ugdymo įstaigų vadovai ir pedagogai dažniau nei pradinių mokyklų ir tokiuose kursuose nedalyvavę ugdymo įstaigos vadovai stokojo tokių negalią turinčių vaikų ugdymui reikalingų kompetencijų kaip metodikos, ugdymo planų individualizavimo, kompensacinės technikos ir įrangos naudojimo, bendradarbiavimo ir negalią turinčių mokinių netinkamo elgesio valdymo metodų [6,20,21]. 2017 m. atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausiai negalią turintys mokiniai naudojami tokiomis kompensacinės technikos priemonėmis kaip vaizdo magnetofonai ir išmanieji rašikliai [21]. Tyrimuose dažniausiai skirtumų tarp respondentų amžiaus, lyties ir pasirenkamų priemonių nebuvo pastebėta, tačiau tai dažnai priklausė nuo mokinio negalios sunkumo [23, 45, 46].

Mokslinėje literatūroje stebima prieštaravimų kalbant apie negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, lyginant pagal ugdymo įstaigų vadovų išsimokslinimą, amžių, lytį, darbo stažą, mokyklos dydį, tipą, pavaldumą bei mokinių negalios ypatumus [4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 15, 18, 20, 21, 22, 28, 40, 43]. Lietuvoje, autorės žiniomis, dažniausiai tiriamas pedagogų, studentų bei mokyklinio amžiaus vaikus auginančių tėvų požiūris į įtraukųjį ugdymą, tačiau tyrimų, kuriuose būtų analizuojamas ugdymo įstaigų vadovų požiūris į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo mokyklose atsižvelgiant į socialinius ir demografinius rodiklius nebuvo rasta.

Tyrimo tikslas – atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksnius nustatyti bendrojo ugdymo programas įgyvendinančių ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose.

Tyrimo uždaviniai:

1. Atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksnius įvertinti ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose.
2. Atsižvelgiant į mokinių negalios ypatumus ir socialinius bei demografinius veiksnius įvertinti ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programų vykdančiose mokyklose.
3. Atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksnius įvertinti ugdymo įstaigos vadovams reikalingas priemones negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas.

Konsultuojantis su darbo vadovu parengta apklausos anketa, organizuotas duomenų rinkimas, suvesti ir verifikuoti duomenys, atlikta darbo temai aktualių literatūros šaltinių paieška, apžvelgti surastieji literatūros šaltiniai, atlikta statistinė duomenų analizė ir palyginimas su kitų mokslinių tyrimų duomenimis, suformuluotos tyrimo išvados bei rekomendacijos.

2. LITERATŪROS APŽVALGA

2.1 GALIMYBĖS BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS VYKLANČIOSE MOKYKLOSE ATSIŽVELGIANT Į SOCIALINIUS IR DEMOGRAFINIUS RODIKLIUS

2.1.1 Požiūris į bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų galimybes ugdyti negalia turinčius vaikus

2017 metais Turkijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti ugdymo įstaigos administracijos požiūrį į negalia turinčių vaikų ugdymo galimybes bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Tyrime dalyvavo 232 ugdymo įstaigų vadovų ir jų pavaduotojų, iš kurių absoliuti dauguma buvo 31–50 metų amžiaus moterys. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu, specialiojo ugdymo profesinį išsilavinimą įgyję, ilgesnę nei 21 metų patirtį švietimo srityje turintys mokyklos administratoriai statistiškai reikšmingai dažniau nei asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu neturintys, specialiojo profesinio išsilavinimo neįgyję ir mažesnę nei 5 metų patirtį švietimo srityje turintys mokyklos administratoriai pritarė negalia turinčių mokinių ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose. Tyrimas taip pat atskleidė, kad statistiškai reikšmingu skirtumu tarp ugdymo įstaigų administratorių požiūrio į galimybes ir lyties, mokyklos tipo nebuvo nustatyta [4].

Pensilvanijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama nustatyti ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalia turinčių mokinių ugdymo galimybes bendrojo lavinimo mokyklose. Tyrime dalyvavo 408 pradinė mokyklų vadovai, kurių ugdomų mokinių skaičius svyravo nuo 250 iki 1000 mokinių, o negalia turinčių mokinių dalis sudarė nuo 6 proc. iki 10 proc. visų mokinių. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad 21,1 proc. ugdymo įstaigų vadovų labai pritarė ir 2,7 proc. nepritarė negalia turinčių mokinių įtraukimui į bendrojo ugdymo mokyklas. Taip pat 76,6 proc. respondentų požiūris nebuvo labai teigiamas ar neigiamas, bet paprastai buvo nukreiptas į teigiamą požiūrį. Tyrimo metu nustatyta, kad kuo daugiau asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu, kvalifikacijos tobulinimo valandų ir kreditų įtraukiojo ugdymo praktikose turėjo ugdymo įstaigų vadovai, tuo pozityvesnis buvo jų požiūris į negalia turinčių mokinių įtraukimą į ugdymą, tačiau išimtis buvo taikyta tarp sunkų ir labai sunkų psichikos ir / ar elgesio sutrikimą turinčių mokinių ugdymo bendrojo lavinimo mokyklose [5].

2015 metais Saliamono salose buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų galimybes ugdyti negalia turinčius vaikus. Tyrime dalyvavo 88 mokyklos vadovai iš pradinė, vidurinių

bendrojo ugdymo mokyklų ir ankstyvosios vaikystės ugdymo centrų. Tyrimas parodė, kad daugumos mokyklų vadovų požiūris į negalią turinčių mokinių ugdymą jų mokyklose buvo labai teigiamas. Dauguma mokyklos vadovų taip pat nurodė, kad jie rūpinosi visų mokinių gerove, vertino kiekvieną mokyklos narį ir norėjo, kad visi mokytojai dalyvautų įtraukiojo švietimo kvalifikacijos kėlimo kursuose. Tyrimo rezultatai taip pat atskleidė, kad pradinių mokyklų ir ankstyvųjų vaikystės centrų vadovai statistiškai reikšmingai dažniau palaikė ir buvo informuotesni apie negalią turinčių mokinių įtraukimą į ugdymą nei vidurinių mokyklų vadovai, o statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lytį ar ugdymo įstaigos direktorių vadovavimo patirtį nebuvo nustatyta [6].

2019 metais Etiopijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo metu buvo siekiama įvertinti Sebetos miesto pradinių valstybinių mokyklų vadovų ir mokytojų požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukimą į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas. Tyrime dalyvavo 94 mokyklos vadovai ir mokytojai (51 proc. vyrų ir 49 proc. moterų), iš kurių trečdalis švietimo srityje dirbo ilgiau nei 10 metų. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dauguma mokyklos vadovų ir mokytojų pasižymėjo pakankamomis žiniomis ir jų požiūris buvo teigiamas. Tyrimas taip pat parodė, kad mokyklos vadovai dažniau nei mokytojai turėjo teigiamą požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukimą į ugdymą. Tyrimas taip pat parodė, kad privačių mokyklų vadovai ir pedagogai dažniau nei valstybinių mokyklų vadovai ir pedagogai turėjo teigiamą požiūrį į įtraukimą į ugdymą [7].

2020 metais Serbijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama nustatyti mokytojų požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukimą į bendrojo ugdymo mokyklas. Tyrime dalyvavo 970 miesto ir kaimo vietovių vidurinių ir pagrindinių bendrojo ugdymo mokyklų klasių mokytojai. Tyrimo rezultatai parodė, kad didžioji dauguma mokytojų palaiko negalią turinčių mokinių įtraukimą į bendrojo ugdymo mokyklas, tačiau pastebimi statistiškai reikšmingi skirtumai, atsižvelgiant į respondento mokyklos tipą (pradinė ar vidurinė), gyvenvietę (miestas ar kaimas) bei mokytojo lytį. Nustatyta, kad pradinių klasių pedagogai dažniau nei vyresnių klasių pedagogai palaikė negalią turinčių mokinių įtraukiojo ugdymo idėją. Be to, miesto mokyklos dažniau nei kaimo mokyklos bei moterys dažniau nei vyrai turėjo teigiamą požiūrį į negalią turinčių vaikų įtraukimą į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [8].

Panašus tyrimas buvo atliktas ir Olandijoje, kurio metu apklausus 190 mokyklinio amžiaus vaikus auginančius tėvus paaiškėjo, kad negalią turintį vaiką auginantys tėvai dažniau pritarė jų ugdymui bendrojo ugdymo mokyklose nei tėvai, kurių vaikas yra be negalios. Tyrimo rezultatai taip pat parodė, kad klasėse, kuriose nesimokė negalią turintys vaikai, mokinių tėvai dažniau turėjo neigiamą požiūrį į vaikų su negalia įtraukimą į bendrojo ugdymo mokyklas nei tie, kurie negalią turinčių mokinių klasėje turėjo. Nustatyta, kad vyrai dažniau nei moterys nepritarė negalią turinčių vaikų ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose. Tyrimai taip pat parodė, kad tėvai nuo nuo 36 iki

45 metų dažniau nepritarė negalią turinčių mokinių įtraukiojo ugdymo idėjai nei tėvai nui 25 iki 35 metų, taip pat skirtumų tarp tėvų išsimokslinimo lygio nebuvo pastebėta [9].

2022 metais Lietuvoje buvo atliktas kokybinis tyrimas, kuriuo buvo siekiama atskleisti vadovų požiūrį ir veikmę įtraukios mokyklos transformacijų procese. Tyrime dalyvavo keturiolika programos „Renkuosi mokytis – mokyklų kaitai!“ bendrojo ugdymo mokyklų vadovai. Tyrimo rezultatai parodė, kad buvo stebimos pozityvios vadovų nuostatos vertinant įtraukųjį ugdymą idėjiniu konceptualiū ir vertybiniu lygiu, tačiau skepticizmo ir kritiško požiūrio daugiau atsiranda kalbant apie praktinį įtraukties realizavimą [10]. 2014 metais Lietuvoje buvo atliktas ir kitas tyrimas, kuriuo buvo siekiama išanalizuoti negalią turinčio asmens ugdymo įgyvendinimą katalikiškose mokyklose Katalikų Bažnyčios dokumentų retrospektyvoje. Tyrime dalyvavo 17 katalikiškų mokyklų ugdymo įstaigų vadovai. Empirinio tyrimo rezultatai parodė, kad ugdymo įstaigų vadovai dažniausiai turėjo teigiamą požiūrį į negalią turinčių vaikų ugdymą bendrojo lavinimo mokyklose, tačiau įtrauktis dažniausiai pasireikšdavo mokinių priėmimu į bendrojo ugdymo procesą nesudarant pakankamų galimybių patirti negalią turinčių vaikų asmeninę sėkmę [11].

2.1.2 Fizinės aplinkos pritaikymas

Kanadoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama patyrinėti ugdymo įstaigų galimybės įtraukti visus negalią turinčius vaikus. Tyrime dalyvavo 27 Kanadoje išsidėsčiusios ugdymo įstaigos. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tik ketvirtadalis ugdymo įstaigų turėjo pakankamai rampų ir pandusų, du trečdaliai – automatinių durų ir negalią turintiems vaikams pritaikytų tualetų, o daugiau nei pusė ugdymo įstaigos durų, liftų nebuvo pažymėti Brailio raštu [12]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2010 metais, kurio metu dauguma mokinių su judėjimo negalia sutiko, kad jų saugumui ir visapusiškam įsitraukimui į mokyklos bendruomenę dažniausiai padėjo rampų, liftų, pandusų bei elektrinių durų įrengimas. Tyrimo rezultatai taip pat parodė, kad vaikų su judėjimo sutrikimais aukštesnius akademinius pasiekimus dažniausiai lėmė bibliotekų, modifikuotų klasių bei poilsio kambarių įrengimas. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad dažniausiai fizinės aplinkos pritaikymo kliūtis nustatė judėjimo sutrikimus turintys studentai, o rečiausiai – ugdymo įstaigų vadovai [13].

2013 metais Švedijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama iširti ugdymo įstaigos administracijos požiūrį į jų turimas galimybes ugdyti negalią turinčius vaikus jų vadovaujamose mokyklose. Tyrime dalyvavo 45 bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai (71 proc. vyrų ir 29 proc. moterų), iš kurių 21 proc. turėjo specialiojo ugdymo pedagogikos kvalifikaciją, o 93 proc. turėjo ilgesnę nei šešerių metų vadovavimo patirtį. Tyrimo metu didžioji dauguma bendrojo

ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad ypač svarbu fiziškai pritaikyti aplinką, siekiant į bendrojo ugdymo mokyklas įtraukti negalia turinčius vaikus (atitinkamai 87 proc.) Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei bendrojo ugdymo įstaigų vadovai atsakė, kad fizinės aplinkos pritaikymas buvo labai svarbus, siekiant į mokyklas / darželius įtraukti negalia turinčius vaikus [14]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2010 metais Kanadoje, kurio metu buvo siekiama ištirti kaimuose išsidėsčiusių ugdymo įstaigos direktorių ir / arba jų pavaduotojų patirtį ir požiūrį į negalia turinčių vaikų ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose. Tyrimo metu dauguma respondentų sutiko, jog vienas svarbiausių veiksnių sėkmingai įgyvendinant negalia turinčių vaikų ugdymą buvo fizinės aplinkos pritaikymas [15].

2.1.3 Specialistų pasirengimas ir prieinamumas

2006 metais Pakistane buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti mokytojų ir ugdymo įstaigų vadovų pasirengimą ugdyti negalia turinčius mokinius bendrojo ugdymo programas vykdančiose ugdymo įstaigose. Tyrime buvo apklausti 470 bendrojo ugdymo įstaigų pedagogai. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad absoliuti dauguma (atitinkamai 95 proc.) respondentų neturėjo jokių su negalia turinčių mokinių ugdymu susijusių mokymų [16]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir Jungtinėse Amerikos Valstijose, kurio metu apklausus 123 pradinių mokyklų vadovus paaiškėjo, kad daugiau nei 80 proc. respondentų turėjo poreikį gauti papildomą mokymą ir profesinį tobulinimą, skirtą vadovavimui įtraukiosioms ankstyvojo vaikystės ugdymo programoms [17].

Švedijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama ištirti ugdymo įstaigos administracijos požiūrį į jų turimas galimybes ugdyti negalia turinčius vaikus jų vadovaujamose mokyklose. Tyrimo metu didžioji dauguma bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad ypač svarbu kelti mokytojų kompetenciją, sudaryti negalia turinčių vaikų ugdymo komandą ir motyvuoti negalia turinčius vaikus (atitinkamai 96 proc., 87 proc., ir 79 proc.), o mažiau svarbūs faktorius buvo mokytojų padėjėjų įdarbinimas (atitinkamai 16 proc.). Tyrimo metu nustatyta, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei bendrojo ugdymo įstaigų vadovai atsakė, kad specialistų prieinamumas ir pasirengimas buvo labai svarbūs, siekiant į mokyklas / darželius įtraukti negalia turinčius vaikus [18].

2020 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo atliktas tyrimas, kurio buvo siekiama įvertinti, kaip mokyklos vadovai suvokė savo galimybes ugdyti negalia turinčius vaikus jų vadovaujamose bendrojo ugdymo mokyklose. Tyrime dalyvavo 134 mokyklų direktoriai (58,2 proc. vyrai ir 41,8 proc. moterys), iš kurių 35,8 proc. vadovo poziciją švietimo srityje užėmė ilgiau nei 10 metų. Tyrimo rezultatai parodė, kad ketvirtadalis respondentų specialiojo ugdymo žinias ir

įgūdžius įgijo mokyklų vadovų rengimo programų metu universitete. Tyrimo rezultatai taip pat atskleidė, kad 66,9 proc. mokyklos vadovų šias žinias įgijo jau vadovaujant mokyklai ir lankant privalomus apygardų / mokyklų specialiosios edukacijos kursus, taip pat 51,7 proc. nurodė, kad lankė kitus kursus, kurie apėmė apėmė specialiosios edukacijos temas / praktikas / mokymo ir priežiūros strategijas [4]. 2006 metais Jungtinės Amerikos Valstijose atlikto tyrimo metu apklausus 42 pagrindinių ir vidurinių mokyklų vadovus paaiškėjo, kad specialiojo ugdymo kvalifikaciją turintys vadovai skyrė 22 proc. daugiau savo darbo laiko negalią turinčių vaikų ugdymui nei tokios kvalifikacijos neturintys vadovai (atitinkamai 36 proc, ir 58 proc.) [20].

2.1.4 Metodinės priemonės ir individualizavimas

2013 metais Švedijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama iširti ugdymo įstaigos administracijos požiūrį į jų turimas galimybes ugdyti negalią turinčius vaikus jų vadovaujamose mokyklose. Tyrimo metu dauguma bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad priimtų mokyti negalią turinčius vaikus, jei turėtų prieigą prie specialiojo ugdymo metodikos ir gautų pagalbą rengiant individualizuotas ugdymo programas (atitinkamai 93 proc. ir 87 proc.). Tyrimo metu nustatyta, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei bendrojo ugdymo įstaigų vadovai atsakė, kad metodinių priemonių prieinamumas ir galimybė gauti pagalbą individualizuojant ugdymo programas buvo labai svarbūs, siekiant į mokyklas / darželius įtraukti negalią turinčius vaikus [18].

2015 metais Izraelyje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama iširti pradinių bendrojo ugdymo mokyklų vadovų vadovavimo stilius ir jų požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukimą. Tyrime dalyvavo 15 ugdymo įstaigų vadovų ir 81 pedagogų. Tyrime absoliuti dauguma respondentų buvo moterys ir turėjo daugiau nei 10 metų patirtį švietimo srityje, taip pat daugiau nei 80 proc. respondentų neturėjo specialiojo ugdymo išsilavinimo. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą, respondentų dažniausios turimos kompetencijos ir įgūdžiai buvo darbas komandoje, bendradarbiavimas su tėvais ir vertinimo metodikų kūrimas, rečiausios – metodikos ir ugdymo planų individualizavimas, kompensacinės technikos ir įrangos naudojimas ir negalią turinčių mokinių drausmės pamokų metu problemos. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad specialiojo ugdymo mokymuose / kursuose dalyvavę ugdymo įstaigų vadovai ir pedagogai dažniau nei nedalyvavę turėjo statistiškai reikšmingai daugiau darbui su negalia turinčiais mokinius reikiamų kompetencijų ir įgūdžių [21].

2.1.5 Kompensacinės technikos ir įrangos prieinamumas

2021 metais Jungtinėse Emyratų Valstijose buvo atliktas kokybinis tyrimas, kuriuo buvo siekiama iširti ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų įtraukimo į bendrojo ugdymo mokyklas galimybes. Tyrime dalyvavo 42 specialiųjų ir bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklos, iš kurių lygiomis dalimis buvo privačios ir valstybinės mokyklos. Tyrimo metu buvo pabrėžiamos svarbiausios įtraukiojo ugdymo praktikos ir tai apėmė biudžeto skyrimą reikalingai kompensacinei technikai ir įrangai. Tyrimo metu taip pat buvo išskiriami skirtumai tarp viešų ir privačių mokyklų, pavyzdžiui, privačių mokyklų vadovai dažniau nei valstybinių mokyklų vadovai susidūrė su riboto biudžeto iššūkiais, nes išeklius turėjo gauti iš savo lėšų [15]. Panašus tyrimas buvo atliktas 2010 metais Kanadoje, kuriuo buvo siekiama iširti kaimuose išsidėsčiusių ugdymo įstaigos direktorių ir / arba jų pavaduotojų patirtį ir požiūrį į negalią turinčių vaikų ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose. Tyrimo metu dauguma mokyklų vadovų pritarė teiginiui, jog vienas svarbiausių veiksnių sėkmingai įgyvendinant negalią turinčių vaikų ugdymą buvo kompensacinės technikos priemonių pritaikymas negalią turintiems mokiniams [22].

2006 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti negalią turinčių mokinių kompensacinių priemonių naudojimą. Tyrime dalyvavo 353 bendrojo ugdymo mokyklose besimokantys vaikai su negalia. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausiai kompensacinėmis priemonėmis negalią turintys vaikai naudojosi bibliotekose (45,6 proc.), atliekant skaitymo ir rašymo užduotis (atitinkamai 16,7 proc. ir 16,1 proc.). Didžioji dauguma respondentų sutiko, kad kompensacinės technikos ir įrangos naudojimas suteikė teigiamą poveikį jų akademiniais rezultatams ir padidino aktyvų dalyvavimą pamokose (atitinkamai 84,0 proc. ir 88,0 proc.) [23]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2007 metais Ganoje, kurio metu dauguma pedagogų sutiko, kad profesinės žinios ir materialieji ištekliai sustiprino jų teigiamą požiūrį į negalią turinčių mokinių ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose. Be to, tyrimo metu nebuvo nustatyta statistiškai reikšmingų skirtumų tarp pedagogų lyties, amžiaus ir jų požiūrio į negalią turinčių mokinių galimybes mokytis bendrojo ugdymo mokyklose [24].

2.1.6 Mokyklos bendruomenės parama

Jungtininė Emyratų Valstijose atliktame tyrime apklausus specialiųjų ir bendrojo ugdymo programas vykdančių valstybinių ir privačių mokyklas paaiškėjo, kad mokyklų vadovai tai pat turėjo svarbų vaidmenį kuriant ir skatinant įtraukųjį ugdymą mokyklose – mokytojai pastebėjo, kad jei vadovas rėmė ir turėjo teigiamą požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukųjį ugdymą, tai teigiamai veikė ir mokytojų požiūrį į negalią turinčių vaikų ugdymą ir atvirkščiai. Tyrimo metu taip pat buvo išskiriami skirtumai tarp viešų ir privačių mokyklų, pavyzdžiui,

privatūs mokyklų vadovai dažniau nei viešų mokyklų vadovai nepritarė negalią turinčių mokinių įtraukimui į bendrojo ugdymo mokyklas dėl negaunamo finansavimo ir išteklių gavimo iš savo lėšų [22].

2018 metais Butane buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama ištirti ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų įtraukimo į bendrojo ugdymo mokyklas pažangą ir galimybes. Kokybiniame tyrime dalyvavo 14 mokyklų, kurių mokinių skaičius svyravo nuo 35 iki 1675 mokinių, o negalią turinčių mokinių paplitimas svyravo nuo 2 proc. iki 100 proc. dviejuose specialiosiose mokyklose. Tyrimo metu mokyklų vadovai atskleidė keletą sričių, kuriose įtraukiojo ugdymo praktika veikia gerai ir tai apėmė teigiamas mokyklos bendruomenės nuostatos, gebėjimą dirbti su turimais ištekliais, negalią turinčių mokinių priėmimą tarp bendraklasių bei pozityvų požiūrį į ateitį [25]. Skirtingai nei Butane, 2008 metais Tobaguose atliktame tyrime apklausus paaiškėjo, kad absoliuti dauguma mokyklos vadovų išreiškė moralinį pasirengimą jų vadovaujamoje mokyklose ugdyti negalią turinčius vaikus, tačiau dauguma mokyklos vadovų nesutiko su Švietimo ministerijos kvietimu į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas priimti visus negalią turinčius mokinius dėl trūkstamų materialiujų išteklių ir mokytojų kvalifikacijos stokos [42].

2015 metais Kanadoje buvo atlikta metanalizė, kuria buvo siekiama ištirti dabartinį Šiaurės Amerikos mokslinių tyrimų kontekstą, susijusį su ugdymo įstaigų vadovų darbu įtraukiojo ugdymo srityje. Išnagrinėjus 19 mokslinių tyrimų buvo atskleista, kad ugdymo įstaigų vadovai, siekiant skatinti įtraukiojo ugdymo lyderystę, prisiėmė 7 skirtingus vaidmenis (vizionieriaus, advokato, inovatoriaus, vertėjo, organizatoriaus, partnerio ir konfliktų sprendėjo) ir veikė trimis pagrindinėmis sritimis – įtraukiojo ugdymo programų teikimu (11 iš 19 tyrimų), darbuotojų bendradarbiavimu (7 iš 19 tyrimų) ir tėvų įsitraukimu (2 iš 19 tyrimų). Panašus tyrimas tais pačiais metais buvo atliktas ir Izraelyje, kuriuo buvo siekiama ištirti pradinių bendrojo ugdymo mokyklų vadovų vadovavimo stilius ir jų požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukimą. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad sėkmingai ugdant negalią turinčius vaikus respondentai dažniausiai naudojo transformacinį ir transakcinius vadovavimo stilius, o rečiausiai – visiškos laisvės vadovavimo stilių. Nustatyta, kad transformacinius ir / arba transakcinius lyderystės stilius darbe naudojantys ugdymo įstaigų vadovai ir pedagogai dažniau turėjo teigiamą požiūrį į negalią turinčių mokinių ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose nei visiškos laisvės vadovavimo stilių naudojantys respondentai [26].

2010 metais Kanadoje buvo atliktas kiekybinis ir kokybinis tyrimas, kuriuo buvo siekiama ištirti kaimuose išsidėsčiusių ugdymo įstaigos direktorių ir / arba jų pavaduotojų patirtį ir požiūrį į negalią turinčių vaikų ugdymą bendrojo ugdymo mokyklose. Tyrime dalyvavo 16 ugdymo įstaigų administracijos narių. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad svarbiausi veiksniai sėkmingai

įgyvendinant negalią turinčių vaikų ugdymą buvo mokyklos administracijos vadovavimas ir atsakomybė už įtraukijį ugdymą, ugdymo įstaigos darbuotojų bendradarbiavimas, negalią turintiems mokiniams, teigiamas mokyklos bendruomenės požiūris į mokinių įvairovę, negalią turinčio vaiko savivertė bei atsakomybė ir tėvų įsitraukimas [15].

2015 metais Kenijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti mokytojų ir mokyklos administratorių pasirengimą įgyvendinti negalią turinčių vaikų ugdymą vidurinėse mokyklose. Tyrime dalyvavo 140 pedagogų ir 13 mokyklų vadovų iš atsitiktinai pasirinktų Kenijos bendrojo ugdymo įstaigų. Tyrimo metu mokytojai nurodė, kad jų mokyklos bendradarbiavo su nevyriausybinėmis organizacijomis ir mokyklos administracija, siekiant padėti visiems mokiniams (atitinkamai 70,7 proc. ir 65,7 proc.), tačiau tik 37,9 proc. ir 29,3 proc. mokytojų pritarė, kad jų mokyklose mokytojai dirbo komandose ir bendradarbiavo su neįgaliųjų nevyriausybinėmis organizacijomis ugdant negalią turinčius vaikus [28].

2.1.7 Patyčių prevencija

2015 metais Lietuvoje atliktame tyrime buvo siekiama iširti pradinių klasių mokinių požiūrį į kartu besimokančius bendraklasius, turinčius negalią. Tyrime dalyvavo 105 pradinių klasių mokiniai be negalios ir 5 su šiomis klasėmis dirbantys pedagogai. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausia patyčių priežastis buvo ne negalia, o skurdas, prasti rūbai, daiktai ir tik 12 proc. vaikų teigė, kad tyčiojamas iš negalią turinčių vaikų [28]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir Siera Leonėje, kurio metu buvo apklausti 418 mokinių tėvai, iš kurių 212 augino negalią turintį vaiką. Tyrimo rezultatai parodė, kad 65 proc. respondentų apklaustųjų patyčias įvardino kaip priežastį, dėl kurios negalią turintys vaikai nesimokė bendrojo ugdymo mokyklose arba jas metė [29].

2015 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti kokią naudą ikimokyklinio amžiaus vaikams suteikė knygų apie negalias skaitymas namuose. Tyrimo metu buvo apklaustos 608 ikimokyklinio amžiaus vaikus auginančios šeimos. Tyrimo metu dauguma programoje dalyvavusių šeimų pranešė, kad jų vaikai, ypač mergaitės, pagilino žinias ir supratimą apie negalias, dažniau diskutavo apie negalią turinčius vaikus [30]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2021 metais Izraelyje, kurio metu 109 ikimokyklinio amžiaus vaikai dalyvavo mėnesį trukusioje programoje, kurios metu jiems buvo pristatytos keturias skirtingas religijas atstovaujančios lėšos. Tyrimo rezultatai parodė, kad po mėnesį trukusio tyrimo ikimokyklinio amžiaus vaikai, ypač mergaitės, įgavo daugiau žinių apie skirtingas religijų grupes, atsirado noras sėdėti arčiau kitą religiją išpažįstančio vaiko [31].

2016 metais Turkijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama iširti skirtingų

sprendimo priėmėjų švietimo srityje požiūrį į įtraukiojo ugdymo įgyvendinimo galimybes pagrindinėse mokyklose. Tyrime dalyvavo 27 švietimo administratoriai, dirbantys skirtingose švietimo srityse (iš kurių penki buvo Nacionalinės Švietimo Ministerijos darbuotojai, aštuoni – įtraukiojo ugdymo dalyko dėstytojai universitete ir keturiolika mokyklos administratorių, sėkmingai įgyvendinusių įtraukujį ugdymą jų vadovaujamosiose mokyklose), kurių amžius svyravo nuo 36 iki 58 metų. Tyrimo rezultatai pabrėžė, kad įtraukusis ugdymas jau dabar pradėjo griauti esamas švietimo paradigmas, gerinti mokinių socialines ir emocines kompetencijas, akademinius pasiekimus, mokyklos įsitraukimą, užimtumo galimybes baigus mokyklą, perėjimą į aukštesnįjį mokslą, savivertę ir kitus bendraamžių priėmimo klausimus [32].

2.1.2 Bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenoro priimti negalią turinčius vaikus galimos priežastys

2.1.2.1 Finansinės išlaidos

2017 metais Kanadoje buvo atliktas tyrimas, kurio metu pedagogai iš 27 bendrojo ugdymo įstaigų reitingavo pagal aktualumą kliūtis, su kuriomis teko susidurti ugdant negalią turinčius mokinius. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausios priežastys atsisakyti ugdyti negalią turinčius vaikus buvo laikoma lėšų, darbuotojų ir išteklių trūkumas. Nustatyta, kad finansavimo trūkumo problema statistiškai reikšmingai dažniau buvo pastebima mažose ugdymo įstaigose. Tyrimo metu taip pat paaiškėjo, kad trečdalis mažų ugdymo įstaigų neturėjo visiškai jokio finansavimo negalią turinčių mokinių poreikiams tenkinti. Nustatyta, kad tyrime nepastebėta ryškių skirtumų tarp pedagogų lyties ir amžiaus, kurie lemtų tyrimo rezultatus [23].

Panašus tyrimas buvo atliktas ir Ganoje, kurio metu apklausus 31 specialiojo ugdymo ekspertus, koordinatorius, pedagogus bei ugdymo įstaigų vadovus paaiškėjo, kad finansavimo trūkumas buvo nurodyta kaip opiausia problema, trukdanti įgyvendinti negalią turinčių mokinių įtraukujį ugdymą [32]. Be to, tyrimo rezultatai atskleidė, kad specialaus ugdymo seminarų, mokomosios medžiagos išlaidas dažniausiai mokyklos bendruomenė dengė iš savo lėšų. Taip pat COVID-19 pandemijos metu Kazachstane 1248 iš 1710 negalią turinčius vaikus auginančių tėvų sutiko, kad lėšų trūkumas sumažino mokyklos darbuotojų pasirengimą ugdyti negalią turinčius vaikus bendrojo ugdymo mokyklose [33].

2015 metais Kenijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti mokytojų ir mokyklos administratorių pasirengimą įgyvendinti negalią turinčių vaikų ugdymą vidurinėse bendrojo ugdymo mokyklose. Tyrime dalyvavo 140 pedagogų ir 13 mokyklos vadovų iš atsitiktinai pasirinktų Kenijos bendrojo ugdymo įstaigų. Tyrimo metu didžioji dauguma mokytojų

nurodė, kad jų mokyklose trūksta finansų įsigyti negalią turinčių vaikų ugdymui skirtų kompensacinių priemonių ir fiziškai pritaikyti aplinką (atitinkamai 68 proc. ir 69 proc. [28]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir Butane, kurio metu didžioji dauguma ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad kompensacinės technikos, fizinės aplinkos pritaikymo priemonių ir patalpų stoka buvo viena dažniausių priežasčių, kuri didino bendrojo ugdymo įstaigų vadovų nenorą priimti negalią turinčius vaikus [25].

2007 metais Ganoje buvo atliktas ir kitas tyrimas, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti bendrojo ugdymo įstaigų galimybes mokyti negalią turinčius vaikus. Tyrime dalyvavo 100 bendrojo ugdymo įstaigų pradinių klasių mokytojų. Tyrimo rezultatai parodė, kad profesinių žinių ir materialijų išteklių trūkumas statistiškai reikšmingai sustiprino pedagogų nenorą ugdyti negalią turinčius vaikus bendrojo ugdymo mokyklose. Be to, tyrimo metu nebuvo nustatyta statistiškai reikšmingų skirtumų tarp pedagogų lyties, amžiaus ir jų požiūrio į negalią turinčių mokinių galimybes mokytis bendrojo ugdymo mokyklose [35].

Jau minėtame Siera Leonėje atliktame tyrime apklausus 418 bendrojo ugdymo įstaigų bendruomenės narius (ugdymo įstaigos vadovus, pedagogus, mokinius ir jų tėvus) paaiškėjo, kad materialijų išteklių trūkumas buvo antroji pagal dydį kliūtis, kuri trukdė bendrojo lavinimo mokykloms ugdyti negalią turinčius vaikus. Tyrimo metu taip pat dauguma respondentų sutiko, kad negalią turintys vaikai dažnai nebuvo priimami į mokyklą dėl judėjimo priemonių, tokių kaip ramentų, vežimėlių, negalią turintiems vaikams pritaikyto mokyklinio transporto trūkumo arba rampų ir pandusų nesaugumo. Tyrimo rezultatai taip pat pabrėžė, kad tualetų trūkumas buvo didžiulė kliūtis, ypač negalią turinčioms mergaitėms, mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose [29].

2019 metais Bamendos universitete buvo siekiama išsiaiškinti šios ugdymo įstaigos žmogiškųjų išteklių prieinamumą negalią turintiems studentams. Tyrime dalyvavo 315 studentai, iš kurių 10 proc. turėjo negalią. Tyrimo metu didžioji dauguma (atitinkamai 83,3 proc.) respondentų laikėsi nuomonės, kad dėl finansavimo trūkumo ir iniciatyvos stokos mokytojai neturėjo pagrindinių įgūdžių, patenkinančių tiek emocinius, tiek akademinus negalią turinčių mokinių poreikius. Nustatyta, kad statistiškai reikšmingų skirtumų tarp mokinių lyties, amžiaus bei jų požiūrio į žmogiškųjų išteklių prieinamumą nebuvo pastebėta [36]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2006 metais Pakistane, kuriame apklausus 470 bendrojo ugdymo įstaigų mokytojus paaiškėjo, kad dėl finansavimo trūkumo ir mokytojų iniciatyvos stokos absoliuti dauguma (atitinkamai 95 proc.) mokytojų nedalyvavo jokiose specialiojo ugdymo mokymuose [17].

2.1.2.2. Specialistų trūkumas

2015 metais Kenijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti mokytojų ir mokyklos administratorių pasirengimą įgyvendinti negalią turinčių vaikų ugdymą vidurinėse mokyklose. Tyrime dalyvavo 140 pedagogų ir 13 mokyklos vadovų iš atsitiktinai pasirinktų Kenijos bendrojo ugdymo įstaigų. Tyrimo metu dauguma ugdymo įstaigų vadovų teigė, kad jų vadovaujamoje ugdymo įstaigoje trūko su negalia turinčiais vaikais pasiruošusių dirbti specialistų, o dirbantys pedagogai neturėjo atitinkamo specialiojo pedagogo kvalifikacijos ir nebuvo pakankamai apmokyti, siekiant įtraukti negalią turinčius vaikus (atitinkamai 71 proc., 57 proc., ir 79 proc.) [27].

Bamendoje buvo siekiama išsiaiškinti universitetų žmogiškųjų išteklių prieinamumą negalią turintiems studentams. Tyrime dalyvavo 315 studentai, iš kurių 10 proc. turėjo negalią. Tyrimo metu 73,4 proc. respondentų sutiko su teiginiu, jog personalo trūkumas kėlė iššūkių ugdyti negalią turinčius vaikus jų ugdymo įstaigoje [36]. Panašus tyrimas buvo atliktas 2019 metais Vokietijoje, kurio metu apklausus 2000 mokyklinio amžiaus vaikus su negalia auginančių tėvų 74,2 proc. sutiko, jog personalo trūkumas buvo laikomas viena iš dažniausiai girdimų priežasčių atsisakant priimti jų vaikus į bendrojo ugdymo mokyklas, ypač kalbant apie elgesio sutrikimą turinčius mokinius. Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad aukštesnio išsimokslinimo ir aukštesnes pajamas uždirbantys tėvai, ypač motinos, dažniau nei žemesnio išsimokslinimo ir žemesnes pajamas gaunantys mokinių tėvai nurodė personalo trūkumo problemą. Be to, sunkią ir labai sunkią negalią turinčių vaikų tėvai pažymėjo daugiau kliūčių nei lengvą ar vidutinę negalią turinčių vaikų tėvai [37].

2.1.2.3 Neigiamos mokyklos bendruomenės nuostatos

2014 metais Olandijoje apklausus 190 mokyklinio amžiaus vaikus auginančius tėvus paaiškėjo, kad negalią turintį vaiką auginantys tėvai dažniau pritarė jų ugdymui bendrojo ugdymo mokyklose nei tėvai, kurių vaikas yra be negalios. Tyrimo rezultatai taip pat parodė, kad klasėse, kuriose nesimokė negalią turintys vaikai, mokinių tėvai dažniau turėjo neigiamą požiūrį į vaikų su negalia įtraukimą į bendrojo ugdymo mokyklas nei tie, kurie negalią turinčių mokinių klasėje turėjo. Nustatyta, kad vyrai dažniau nei moterys nepritarė negalią turinčių vaikų ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose. Tyrimai taip pat parodė, kad tėvai nuo 36 iki 45 metų dažniau nepritarė negalią turinčių mokinių įtraukiojo ugdymo idėjai nei tėvai nuo 25 iki 35 metų, taip pat skirtumų tarp tėvų išsimokslinimo lygio nebuvo pastebėta [9]. Taip pat jau minėtame Serbijos tyrime apklausus 970 bendrojo ugdymo mokyklų pedagogų paaiškėjo, kad vyresnių klasių mokytojai dažniau nei pradinių klasių mokytojai nepalaikė negalią turinčių mokinių įtraukiojo ugdymo

idėjos. Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad kaimo mokyklos dažniau nei miesto mokyklos bei vyrai dažniau nei moterys turėjo neigiamą požiūrį į negalią turinčių vaikų įtraukimą į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [8].

2017 metais Turkijoje atlikto tyrimo metu apklausus 232 ugdymo įstaigos vadovus buvo siekiama įvertinti jų nuostatas į negalią turinčių mokinių įtraukimą į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas. Tyrimo rezultatai parodė, kad asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu neturintys, specialiojo ugdymo išsilavinimo neįgiję, mažesnę nei 5 metų patirtį švietimo srityje turintys ugdymo įstaigų vadovai statistiškai reikšmingai dažniau nei asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu turintys, specialiojo ugdymo išsilavinimo įgiję, ilgesnę nei 21 metų patirtį švietimo srityje turintys ugdymo įstaigų vadovai nepritarė negalią turinčių mokinių ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose [4]. 2015 metais Saliamono Salose panašaus atlikto tyrimo metu apklausus 88 ugdymo įstaigos vadovus paaiškėjo, kad vidurinių mokyklų vadovai dažniau nei pradinių mokyklų vadovai nepritarė negalią turinčių mokinių įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [6]. 2020 metais atlikto tyrimo metu paaiškėjo, kad kaimuose išsidėsčiusių mokyklų bendruomenė dažniau nei miesto bei vyrai dažniau nei moterys turėjo neigiamą požiūrį į negalią turinčių vaikų įtraukimą į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [8].

2015 metais Lietuvoje atlikto tyrimo metu apklausus 105 pradinių klasių mokinius be negalios ir uždavus klausimą, ar jie norėtų sulaukti pagalbos iš savo negalią turinčio bendraklasio respondentai neįsivaizdavo, kokios pagalbos jie galėtų sulaukti iš vaiko su negalia, griežtai atsisakė priimti tokią paslaugą ir nežinojo atsakymo į šį klausimą (atitinkamai 17 proc., 10 proc., 54 proc.). Tyrimo rezultatai leido daryti prielaidą, jog apklausti pradinių klasių mokiniai be negalios savo bendraklasius su negalia laiko silpnesniais, nelygiaverčiais, o taip pat galima įtarti, kad mokiniai reiškė ne savo, o iš tėvų ar kitų artimų išgirstą požiūrį [28]. Panašus tyrimas buvo atliktas Oksforde, kurio metu siekiama išnagrinėti mokinių požiūrį į negalią turinčių mokinių ugdymą bendrojo lavinimo mokyklose. Tyrime dalyvavo 186 mokiniai, iš kurių pusė turėjo negalią. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad beveik du trečdaliai vaikų su negalia skundėsi patyčiomis. Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad sunkų ir labai sunkų sutrikimą turintys mokiniai dažniau patyrė patyčias nei lengvą ar vidutinę negalią turintys vaikai. Tyrimas taip pat parodė, kad vaikai su negalia rečiau susirado draugų nei kiti bendraamžiai be negalios, o pokalbiai su mokytojais atskleidė, kad tokie vaikai dažniausiai bendravo tik su kitais negalią turinčiais vaikais [40].

2.1.2.4 Mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų

Turkijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama iširti skirtingų sprendimo priėmėjų švietimo srityje požiūrį į įtraukiojo ugdymo įgyvendinimą pagrindinėse mokyklose ir jo vaidmenį užtikrinant konstruktyvų švietimo pokytį. Tyrime dalyvavo 27 švietimo administratoriai, dirbantys skirtingose švietimo srityse (iš kurių penki buvo Nacionalinės Švietimo Ministerijos darbuotojai, aštuoni – įtraukiojo ugdymo dalyko dėstytojai universitete ir keturiolika mokyklos administratorių, sėkmingai įgyvendinusių įtraukujį ugdymą jų vadovaujamosiose mokyklose), kurių amžius svyravo nuo 36 iki 58 metų. Tyrimo rezultatai pabrėžė, kad nors įtraukusis ugdymas turėjo daug galimybių pagerinti švietimo kokybę visiems mokiniams, tačiau teko susidurti ir su kylančiais kliūtimis. Tyrimo dalyviai akcentavo, kad dažniausios teisinės problemos įgyvendinant įtraukujį ugdymą buvo teisės aktų paradoksai, švietimo sistemos centralizavimas ir mokyklų konkuravimas dėl mokinių pažangumo reitingų [32].

2.1.2.5 Klasės dydis

2018 metais Maldivuose buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti pedagogų kliūtis ugdyti negalią turinčius vaikus bendrojo ugdymo programas vykdančiose pradinėse klasėse. Tyrime dalyvavo 125 pedagogai ir 34 specialiojo ugdymo pedagogai. Tyrimo metu 14,2 proc. respondentų sutiko, kad vienos dažniausių kliūčių ugdant negalią turinčius mokinius buvo per didelis mokinių skaičius klasėse [41]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir Turkijoje, kuriame apklausus 27 švietimo administratorius dauguma sutiko, kad per didelis klasės dydis buvo viena dažniausių iš priežasčių, kuri kėlė sunkumų įtraukiant negalią turinčius vaikus į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [32]. Be to, Butane apklausus 63 bendrojo ugdymo įstaigų vadovus dauguma sutiko, kad patalpų stoka, didelis mokinių skaičius klasėse ir atsisakyti leidžiančios teisinės bazės nuostatos buvo dažniausios priežastys, kurios didino bendrojo ugdymo įstaigų vadovų nenorą priimti negalią turinčius vaikus [25].

2002 metais ir 2012 metais Lietuvoje atliktuose tyrimuose buvo siekiama nustatyti kokia mokymosi forma yra tinkamiausia psichikos sutrikimus turintiems vaikams. 2002 metais buvo apklausti 641 mokyklinio amžiaus vaikus auginantys tėvai, o 2012 metais – 502. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad 2002 metais kas ketvirta šeima sutiko, jog psichikos sutrikimus turintys vaikai turėtų mokytis specializuotose mokyklose, o 2012 metais už tai pasisakė tik 17 proc. respondentų. Tiriamuoju laikotarpiu mažėjo skaičius respondentų, manančių, kad vaikai su negalia turi mokytis bendrojo ugdymo mokyklų bendrose klasėse (2002 metais – 48,2 proc; 2012 metais – 19,0 proc.) bei didėjo skaičius manančių, kad vaikai su psichikos negalia turi mokytis bendrojo ugdymo

mokyklų atskirose klasėse (2002 m. – 24,8 proc., 2012 m. – 52,0 proc.). Tokie tyrimo rezultatai atskleidė, kad mokyklinio amžiaus vaikus auginantys tėvai dešimties metų laikotarpiu galimai susidūrė su įvairiomis kliūtimis įtraukiant psichikos sutrikimus turinčius vaikus į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [43].

2.2 GALIMYBĖS BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS VYKDANČIOSE MOKYKLOSE ATSIŽVELGIANT Į MOKINIŲ NEGALIOS YPATUMUS

2.2.1 Požiūris į negalią turinčių mokinių pajėgumą mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose

2010 metais Izraelyje buvo atliktas tyrimas, kuriuo metu buvo siekiama įvertinti pradinių mokyklų vadovų nuostatas i negalią turinčių vaikų ugdymą bendrojo lavinimo mokyklose. Tyrime dalyvavo 110 Izraelio pradinio ugdymo mokyklų direktoriai, iš kurių 86 proc. turėjo daugiau nei 16 metų pedagoginės patirties. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad tik ketvirtadalyje mokyklų negalią turintys vaikai mokėsi kartu su vaikais be negalios, o 59 proc. bendrojo ugdymo įstaigų negalią turinčius vaikus ugdė specialiose klasėse. Be to, tyrimo metu ugdymo įstaigos vadovams buvo pateiktos šešios su vaikų ugdymu susijusios realios probleminės situacijos (mokinio su klausos negalia ugdymas; mokinio tėvo nuolatinis kišimasis į mokyklos sprendimus; mokinys su negalia be informacijos iš ankstesnės mokyklos; mokinys, turintis mokymosi sunkumų; pirmokas, turintis prastus priešmokyklinio ugdymo pagrindus; mokinys, turintis negalią, kuriam reikia specialių kompensacinių ir techninių priemonių) ir buvo paprašyta Likerto skalėje nuo 1 iki 5 pateikti savo požiūrį į klausimus (kokios akademinės / socialinės sėkmės laukiate iš mokinio; koks šios problemos sunkumas). Tyrimo rezultatai parodė, kad sunkiausia iš šešių pateiktų situacijų buvo laikoma klausos negalią turinčio mokinio ugdymas (vidutinis rezultatas = 3,12). Tyrimo rezultatai taip pat parodė, kad ugdymo įstaigų vadovai statistiškai reikšmingai dažniau tikėjosi socialinio įtraukimo sėkmės nei akademinės (vidutiniai rezultatai atitinkamai 3,83 ir 3,31). Be to, aukštesnį išsilavinimą turintys ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei žemesnį išsilavinimą turintys suvokė rimtesnius įtraukiojo ugdymo iššūkius ir dažniau taikė individualų / grupinį negalią turinčių mokinių ugdymą be negalios neturinčių vaikų. Taip pat buvo pastebėta, kad vyresni ir daugiau švietimo pagalbos specialistų turinčių mokyklų ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei jaunesni ir mažiau švietimo pagalbos specialistų turinčių mokyklų vadovai mažiau praktikavo visiško negalią turinčių mokinių įtraukimo į klasę su vaikais be negalios ugdymą ir dažniau taikė individualų / grupinį negalią turinčių mokinių ugdymą [44].

Butane buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti Butano mokyklų vadovų požiūrį į negalia turinčių mokinių įtraukimą į ugdymą. Tyrime dalyvavo 20 mokyklos vadovų (16 – vyrų ir 4 – moterų), kurių vidutinis amžius buvo 41, o patirtis švietimo srityje svyravo nuo 8 iki 32 metų. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad mokyklų vadovai palankiai vertino įtraukimą į ugdymą (pagal Likerto skalę nuo 1 iki 6 vidutinis atsakymų vidurkis buvo 3,87). Mokyklų vadovai labai sutiko su teiginiu, kad specialiųjų poreikių mokiniai gauna naudos socialiniu ir akademinės raidos požiūriu (vidutinis rezultatas = 5,15 ir 5,10 atitinkamai), tačiau vadovai buvo skeptiški dėl mokinių su dideliais poreikiais ar klausos problemomis įtraukimo (vidutiniai rezultatai mažesni nei 3,5). Be to, vadovai buvo ypač nepalankūs požiūriu į specialiųjų poreikių mokinių, gyvenančių kaimo bendruomenėse, įtraukimą (vidutinis rezultatas = 2,00). Vadovai sutiko, kad įtraukimas turi socialinių ir akademinės raidos privalumų be specialiųjų poreikių mokinių (vidutiniai rezultatai = 5,05 ir 3,75 atitinkamai), tačiau jie buvo nepalankūs požiūriu į nuolat psichikos ir / ar elgesio sutrikimo turinčius mokinius ir juos įtraukiant į bendras klases (vidutinis rezultatas = 3,25). Tyrimo rezultatai taip pat parodė, mokyklų vadovų religiniai įsitikinimai statistiškai reikšmingai neveikė jų požiūrio į neįgaluosius ir įtraukimą į ugdymą [25].

Pensilvanijoje atliktame tyrime apklausus 408 pradinių mokyklų vadovų paaiškėjo, kad dažniausiai ugdymo įstaigų vadovai pritarė kalbos, judėjimo, klausos, regos sutrikimus ir lėtinių ligų turinčių mokinių ugdymui bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose (atitinkamai 93,7 proc., 87,4 proc., 74,5 proc., 71,9 proc., ir 84,9 proc.), o mažiausiai pritarė sunkių ir labai sunkių psichikos ir / ar elgesio sutrikimą, autizmo spektro sutrikimą turinčių mokinių ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose (atitinkamai 20,4 proc., ir 30,1 proc.). Taip pat maždaug trečdalis respondentų sutiko, kad bendrojo ugdymo mokyklų atskirose klasėse turėtų mokytis psichikos, elgesio ir kompleksinių sutrikimų turintys mokiniai (atitinkamai 29,4 proc., 36,9 proc., 39,1 proc.), o specialiosiose mokyklose – mokiniai, turintys specifinę mokymosi negalią (atitinkamai 62,0 proc.) ir psichikos sutrikimą (atitinkamai 62,0 proc. ir 59,7 proc.) [5].

2019 metais Vokietijoje atliktame tyrime apklausus 2000 mokyklinio amžiaus vaikus auginančius tėvus paaiškėjo, kad rečiausiai tėvai pritarė psichikos ir elgesio (atitinkamai 40,9 proc. ir 49 proc.) sutrikimą turinčių mokinių ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose. Nustatyta, kad motinos dažniau nei tėčiai ir vidurinę išsilavinimą turintys tėvai dažniau nei aukštąjį išsilavinimą turintys tėvai pritarė elgesio ir psichikos sutrikimų turinčių vaikų ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose. Vidurinę išsilavinimą turintys tėvai dažniau nei aukštąjį išsilavinimą turintys tėvai pritarė elgesio ir psichikos sutrikimą turinčių mokinių ugdymui bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose [28]. 2013 metais Jordanijoje tiriant mokyklinio amžiaus vaikus auginančių tėvų požiūrį į autizmo spektro sutrikimą turinčių mokinių ugdymo galimybes 49,3 proc. sutiko su jų ugdymu bendrojo lavinimo mokyklose. Nustatyta, kad aukštąjį išsilavinimą

turintys tėvai dažniau nei neišsimokslinę tėvai palaikė autizmo spektrą sutrikimą turinčių mokinių įtraukimą į bendrojo ugdymo mokyklas. Tyrimas taip pat atskleidė, kad tėvų lytis, amžius bei gaunamos mėnesinės pajamos neturėjo statistiškai reikšmingos įtakos jų požiūriui į mokinių pajėgumą mokytis bendrojo ugdymo mokyklose [38].

2014 metais Lietuvoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama išanalizuoti negalia turinčio asmens ugdymo įgyvendinimą katalikiškose mokyklose Katalikų Bažnyčios dokumentų retrospektyvoje. Tyrime dalyvavo 17 katalikiškų mokyklų ugdymo įstaigų vadovai. Empirinio tyrimo rezultatai parodė, kad dažniausiai katalikiškose mokyklose buvo priimti mokymosi ir kalbos sutrikimus turintys mokiniai (atitinkamai 11 iš 17 mokyklų), taip pat daugiau nei pusė tyrime dalyvavusių ugdymo įstaigų nurodė, kad jose mokėsi intelekto, klausos, regos, judesio ir padėties, elgesio ir emocijų, kompleksinius sutrikimus ir sulėtėjusią raidą turintys mokiniai. Tyrimo rezultatai taip pat parodė, kad baigę mokyklą specialiųjų poreikių turintys mokiniai dažniausiai mokėsi profesinėje mokyklose, aukšesnėje vidurinio ugdymosi pakopoje, dirbo, o trečdalis dalyvavusių tyrime nurodė, kad baigę jų mokyklą mokiniai liko namuose. Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad daugiausiai specialiųjų poreikių turinčių mokinių mokėsi pradinio ugdymo klasėse, o vienoje klasėje vidutiniškai mokėsi 2–3 specialiųjų poreikių turintys mokiniai [11].

2.3. PRIEMONĖS NEGALIĄ TURINČIŲ VAIKŲ ĮTRAUKIMUI Į BENDROJO UGDYMO PROGRAMAS VYKLANČIAS MOKYKLAS ATSIŽVELGIANT Į SOCIALINIUS IR DEMOGRAFINIUS RODIKLIUS

2.3.1 Fizinės aplinkos pritaikymas

2010 metais Kanados mokyklose buvo siekiama nustatyti fizinės aplinkos pritaikymo galimybes ir kliūtis judėjimo sutrikimą turintiems mokiniams. Tyrime dalyvavo 29 bendrojo ugdymo programas vykdančios pradinio ir pagrindinio mokyklų ugdymo įstaigų vadovai, specialiojo ugdymo pedagogai ir judėjimo sutrikimą turintys mokiniai. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad ugdymo įstaigų vadovai, specialiojo ugdymo pedagogai ir negalia turintys mokiniai fizinės aplinkos pritaikymo galimybes ir kliūtis matė skirtingai. Tyrimo rezultatai parodė, kad ugdymo įstaigų vadovai dažniausiai pabrėžė rampų, pandusų bei geriamųjų vandens fontanų; specialiojo ugdymo mokytojai – liftų ir prausyklų, o judėjimo sutrikimą turintys mokiniai – automatinių durų, modifikuotų klasių, poilsio vietų ir bibliotekų stygių trūkumą [24].

2007 metais Kinijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama iširti keturių miestų (transporto, apgyvendinimo, maitinimo ir pramogų) turizmo pramonės sektorių fizinės aplinkos prieinamumą judėjimo sutrikimą turintiems Kinijos keliautojams. Tyrime dalyvavo 240 judėjimo sutrikimų turintys kinų piliečiai. Tyrimo rezultatai parodė, kad dauguma respondentų kelionėse

dažniausiai naudojo ramentus ir rankinius vežimėlius (atitinkamai 37,9 proc. ir 26,4 proc.). Taip pat tyrimo rezultatai atskleidė, kad mažiausiai fizinės aplinkos pritaikymo priemonių buvo rasta transportavimo ir apgyvendinimo pramonės sektoriuose. Tyrimo metu taip pat buvo nustatyta, kad respondentų gaunamos pajamos neturėjo įtakos jų požiūriui į fizinės aplinkos prieinamumą judėjimo negalią turintiems žmonėms, tačiau tai statistiškai reikšmingai priklausė nuo keliautojų negalios sunkumo laipsnio [45].

2.3.2 Žmogiškieji ištekliai

2018 metais Maldyvuose buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti pedagogų kliūtis ugdyti negalią turinčius vaikus bendrojo ugdymo programas vykdančiose pradinėse klasėse. Tyrime dalyvavo 125 pedagogai ir 34 specialiojo ugdymo pedagogai. Tyrimo metu 13,3 proc. mokytojų nurodė, jog dažniausiai trūko specialiojo ugdymo mokytojų ir mokytojų padėjėjų [41]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2014 metais Indijoje, kuriuo buvo siekiama išsiaiškinti pedagogų požiūrį į mokinių su negalia įtraukimą bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Tyrime dalyvavo 310 bendrojo ugdymo įstaigų vadovai ir 484 mokytojai. Tyrimo metu dauguma respondentų pritarė, kad ypač trūko specialiojo ugdymo mokytojų bei paraprofesionalų [46].

2013 metais Švedijoje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama ištirti kaip ugdymo įstaigos lyderiai suvokia negalią turinčių mokinių priežiūros koordinatorių vaidmenį mokyklose. Tyrime dalyvavo 45 bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų (71 proc. vyrų ir 29 proc. moterų) iš kurių 21 proc. turėjo specialiojo ugdymo pedagogikos kvalifikaciją, o 93 proc. turėjo ilgesnę nei šešerių metų vadovavimo patirtį. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad 62 proc. bendrojo ir 44 proc. ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų pritarė, kad specialiojo ugdymo koordinatoriai turėtų prisiimti didžiausią įtaką negalią turinčių mokinių švietimo turiniui. Be to, ugdymo įstaigos vadovams uždavus klausimą apie specialiojo ugdymo koordinatorių vaidmenį ugdymo įstaigose, visi pritarė, kad šie asmenys turėtų koordinuoti pedagogų darbą su negalia turinčiais vaikais, atlikti dokumentacijas ir mokyklos vertinimus, o du trečdaliai švietimo vadovų teigė, kad šie koordinatoriai turėtų dirbti mokinių gerovei (pavyzdžiui, bendradarbiauti su mokyklos slaugytojais, psichologais, logopedais, mokinių gerovės tarnyba ir kt.). Nustatyta, kad bendrojo ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovai pritarė, kad koordinatoriai turėtų tiesiogiai dirbti su atskiru mokiniu [25].

2.3.3. Kompetencijos ir įgūdžiai

2015 metais Izraelyje buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama ištirti pradinių bendrojo ugdymo mokyklų vadovų vadovavimo stilius ir jų požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukimą.

Tyrime dalyvavo 15 ugdymo įstaigų vadovų ir 81 pedagogų. Tyrime absoliuti dauguma respondentų buvo moterys ir turėjo daugiau nei 10 metų patirtį švietimo srityje, taip pat daugiau nei 80 proc. respondentų neturėjo specialiojo ugdymo išsilavinimo. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą, respondentų dažniausios turimos kompetencijos ir įgūdžiai buvo darbas komandoje, bendradarbiavimas su tėvais ir vertinimo metodikų kūrimas, rečiausios – metodikos, ugdymo planų individualizavimas, kompensacinės technikos ir įrangos naudojimas ir negalią turinčių mokinių netinkamo elgesio valdymas. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad specialiojo ugdymo mokymuose / kursuose dalyvavę ugdymo įstaigų vadovai ir pedagogai dažniau nei nedalyvavę turėjo daugiau statistiškai reikšmingai daugiau darbui su negalia turinčių mokinių ugdymu reikalingų kompetencijų ir įgūdžių [21].

Jau minėtame Saliamono Salose atliktame tyrime apklausus 88 mokyklų vadovus iš pradinių, vidurinių bendrojo ugdymo mokyklų ir ankstyvosios vaikystės ugdymo centrų paaiškėjo, kad nors mokinių vadovai manė turintys žinių ir supratimo, leidžiančių identifikuoti mokymosi sunkumų turinčius vaikus (pagal Likerto skalę vidutinis rezultatas = 4,54), visgi jie buvo mažiau informuoti, kaip kurti įtraukiąją mokyklą arba pakeisti įprastą bendrojo ugdymo mokyklą į įtraukiąją (vidutinis rezultatas = 3,78). Kalbant apie mokyklos vadovų įgūdžius ir gebėjimus, jie pabrėžė turintys gebėjimų diskutuoti su tėvais įvairiomis vaiko kasdienių socialinių ir emocinių poreikių temomis (vidutinis rezultatas = 4,59), tačiau jų mažesni įgūdžiai ir patirtis buvo susiję su bendradarbiavimu grįstu santykių kūrimu tarp personalo, tėvų ir mokinių, siekiant įgyvendinti įtraukųjį ugdymą (vidutinis rezultatas = 4,24). Rezultatai taip pat atskleidė, kad pradinių mokyklų ir ankstyvųjų vaikystės centrų vadovai statistiškai reikšmingai dažniau turėjo daugiau kompetencijų nei įgūdžių nei vidurinių mokyklų vadovai, o statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lytį, mokyklos tipą, ar ugdymo įstaigos direktorių vadovavimo patirtį nebuvo nustatyta [6].

2006 metais Jungtinės Amerikos Valstijose buvo atliktas tyrimas, kuriuo buvo siekiama įvertinti svarbiausias ugdymo įstaigų vadovų kompetencijas, siekiant į bendrojo ugdymo mokyklas įtraukti negalią turinčius vaikus. Tyrime dalyvavo 42 pagrindinių ir vidurinių ugdymo įstaigų vadovai. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad svarbiausias kompetencijas apėmė tėvų teisių išmanymas, gebėjimas suprasti ir laikytis teisinės bazės, susisijusios su įtraukiojo ugdymo organizavimu mokykloje ir gebėjimas atrinkti, motyvuoti ir įtraukti darbuotojus į negalią turinčių vaikų ugdymą bendrojo ugdymo programas vykdančioje mokykloje. Tyrimo rezultatai taip pat atskleidė, kad kad direktoriai, neturintys specialiojo ugdymo sertifikato, skyrė 36 proc. savo laiko negalią turinčių vaikų ugdymui, o šis skaičius išaugo iki 58 proc. tų direktorių, turinčių šį sertifikatą. Be to, tyrimas parodė, kad daugiau nei 18 proc. direktorių skyrė daugiau nei 62 proc. savo laiko negalią turinčių vaikų ugdymui [20].

2.3.4. Kompensacinė technika ir įranga

2011–2015 metais Jungtinėse Amerikos Valstijose atliktame retrospektyviame tyrime buvo siekiama išsiaiškinti kaip kompensacinių priemonių naudojimo paplitimas yra susijęs su studentų diagnoze, lytimi ir kurso grupe. Tyrime dalyvavo 455 kompensacine techniką ir įrangą naudojantys studentai su negalia. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausiai kompensacinėmis priemonėmis naudojosi mokymo(si) negalią turintys mokiniai (atitinkamai 33,3 proc.). Taip pat tyrimo rezultatai parodė, kad išmanieji rašikliai bei skaitmeniniai diktofonai buvo dažniausiai tarp studentų su negalia naudojamos priemonės (atitinkamai 55,3 proc.), o rečiausiai buvo naudojamos Brailio rašto mašinėlės bei lytėjimo reljefai (atitinkamai 2,4 proc.). Tyrimo metu po intervencijos buvo nustatyta, kad dauguma studentų, turinčių elgesio ir / ar psichikos sutrikimų, patyrė didžiausius pagerėjusius akademinis pokyčius, o statistiškai reikšmingų skirtumų tarp mokinių amžiaus ir lyties nebuvo pastebėta [23]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2007 metais Ganoje, kurio metu apklausus 100 bendrojo ugdymo įstaigų pradinių klasių mokytojų dažniausiai nurodė kompensacinių priemonių, tokių kaip Brailio rašto mašinelių ir vadovėlių su dideliu šriftu trūkumą [37].

2012 metais Izraelyje atliktame tyrime buvo siekiama išsiaiškinti ryšį tarp negalią turinčių mokinių kompensacinės technikos ir įrangos naudojimo ir jų emocinės gerovės. Tyrime dalyvavo 964 negalią turintys ir neturintys bendrojo ugdymo mokyklų vaikai. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad dauguma kompensacines priemones naudojančių mokinių su negalia nurodė aukštesnius balus vertinant savo pasitikėjimą savimi, motyvaciją bei pozityvumą nei kita negalios neturinčių ir tokių priemonių nenaudojanti palyginamoji grupė [47]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir Kenijoje, kurioje buvo analizuojama regėjimo sutrikimą turinčių vaikų nauda į ugdymo(si) procesą įtraukiant iOS įrenginius. Tyrimo rezultatai parodė, kad „iPad“ ir „iPod“ edukacijos tikslams ugdymo įstaigose besinaudojantys vaikai su regėjimo sutrikimais statistiškai reikšmingai dažniau buvo savarankiškesni, kūrybiškesni bei turėjo didesnę privatumą nei tokiomis kompensacinėmis priemonėmis nesinaudojantys regėjimo sutrikimus turintys mokiniai [48].

3. TYRIMO METODAI IR APIMTIS

Literatūros paieškos strategija: Literatūros apžvalgai panaudoti įvairūs elektroniniai ištekliai: VU bibliotekos prenumeruojamose mokslų žurnaluose („Lituanistica“, „Santalka“, „Socialinis ugdymas“) ir mokslinių publikacijų paieškos sistemos („PubMed“, „Google scholar“). Užsienio autorių literatūros paieška atlikta naudojantis raktiniais žodžiais – „school principals“, „attitudes“, „inclusion“, „children with disabilities“, „general education schools“, Lietuvos autorių – „bendrojo ugdymo mokykla“, „ugdymo įstaigų vadovai“, „požiūris“, „vaikai su negalia“, „įtraukusis ugdymas“, „galimybės“, „priemonės“.

Tyrimo rūšis (tipas): momentinis skerspjūvio tyrimas (stebėjimo tyrimo tipas), duomenys surinkti naudojant anoniminį klausimyną (1 priedas).

Tiriamoji populiacija: Vilniaus apskrityje veikiančių bendrojo ugdymo programas įgyvendinančių mokyklų vadovai.

Tyrimo imtis: AIKOS internetinės svetainės duomenimis, Vilniaus apskrities bendrojo ugdymo įstaigų vadovų skaičius yra 264. Imties dydžiui apskaičiuoti naudota internetinė tyrimo imties skaičiuoklė „OpenEpi“ (kuri imties dydį apskaičiuoja pagal formulę: $n = \frac{DEFF * Np(1-p)}{d^2 Z^2 1 - a/2 * (N-1) + p * (1-p)}$ [29].) Imčiai apskaičiuoti pasirinkta 5 proc. paklaida ir 95 proc. tikimybė. Apskaičiuotas imties dydis buvo 157 bendrojo ugdymo įstaigų vadovai.

Tyrimo instrumentas: Tyrimo duomenys rinkti naudojant šio tyrimo autorės pagal literatūros apžvalgą sudarytą klausimyną. Klausimyne buvo pateikti 12 uždaro tipo klausimų su pasirenkamais atsakymo variantais ir 15 atviro tipo klausimų su galimybe įrašyti skaičių, 7 klausimai turėjo atsakymo variantą „Kita“, kurį pasirinkus respondentai galėjo įrašyti savo atsakymą.

Anketos struktūrinės dalys: Klausimai apie ugdymo įstaigų vadovų ir jų vadovaujamose mokyklose egzistuojančius socialinius ir demografinius veiksnius; klausimai apie ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose; klausimai apie priemones negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas

Duomenų šaltiniai, rinkimo metodai, tyrimo procedūros, organizavimas: 2024 metų vasario mėn. kvietimas dalyvauti tyrime buvo išsiųstas visiems Vilniaus apskrities bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų vadovams elektroniniu paštu. Praėjus 3 savaitėms, anketinės

apklausos neužpildžiusiems ugdymo įstaigų vadovams elektroniniu paštu buvo siunčiamas pakartotinis prašymas užpildyti anketinę apklausą. Siekiant užtikrinti imties reprezentatyvumą, 2024 metų kovo mėn. pabaigoje su anketinės apklausos neužpildžiusiais ugdymo įstaigų vadovais buvo pakartotinai susisiekiama telefonu pakviečiant juos dalyvauti vykdomame tyrime. Tyrime sutiko dalyvauti ir anketą užpildė 115 Vilniaus apskrityje veikiančių bendrojo ugdymo programų vykdančių mokyklų vadovai. Apklausos metu surinkti duomenys buvo koduojami, užkertant kelią atpažinti joje dalyvavusius asmenis.

Duomenų analizė: Duomenys apie respondentų bei jų vadovaujamose ugdymo įstaigose egzistuojančius socialinius ir demografinius veiksnius buvo transformuoti į dvinarius kintamuosius.

Amžiaus grupės ir darbo stažo kategorijos išskirtos pagal medianą: jaunesni nei 52 metų amžiaus bei 52 metų amžiaus ir vyresni; trumpiau nei 8 metus bei 8 metus ir ilgiau mokyklai vadovaujantys; trumpiau nei 16 metų bei 16 metų ir ilgiau švietimo srityje dirbantys ugdymo įstaigų vadovai. Pagal išsimokslinimą respondentai buvo suskirstyti į įgijusius aukštąjį universitetinį (bakaluro ar jam prilyginamą laipsnį) ir įgijusius magistro ir / arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamą) laipsnį.

Respondentų vadovaujamos mokyklos pagal savivaldybę, kurioje jos veikia, buvo suskirstytos į tris grupes: Vilniaus miesto savivaldybė; Vilniaus rajono savivaldybė ir kitos savivaldybės (Elektrėnų, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų ir Ukmergės). Analizuojant duomenis kiekviena iš šių grupių buvo naudojama kaip atskiras dvinaris kintamasis. Pagal ugdomąją kalbą mokyklos buvo suskirstytos į lietuvių ir kita kalba (lenkų, rusų, anglų) ugdančias. Vietoms, kur veikia mokyklos, buvo išskirtos dvi kategorijos, atsižvelgiant į gyvenvietės dydį: didmiestyje veikiančios mokyklos, ir vidutinio dydžio mieste, mažame mieste, miestelyje ar kaime veikiančios mokyklos. Mokyklos pagal tipą buvo suskirstytos į 4 grupes: pradinė mokykla; progimnazija; pagrindinė mokykla ir gimnazija. Duomenų analizėje kiekvienas kintamasis buvo sugrupuotas kaip dvinaris lyginant vieną mokyklos tipą su visomis likusiomis. Mokyklos pavaldumas sugrupuotas į tris grupes: savivaldybės, valstybinė ir privati. Analizuojant duomenis kiekviena iš šių grupių buvo naudojama kaip atskiras dvinaris kintamasis.

Duomenų analizėje buvo naudoti mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų ir negalią turinčių mokinių santykiniai skaičiai, kurie buvo paskaičiuoti pagal šias formules:

$$\text{Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius} = \frac{\text{mokinių skaičius}}{\text{mokytojų skaičius}};$$

Mokytojų padėjėjų skaičius, tenkantis 100 mokinių $= \frac{\text{mokytojų padėjėjų skaičius}}{\text{mokinių skaičius}} * 100 ;$

Negalią turinčių mokinių skaičius, tenkantis 100 mokinių $= \frac{\text{negalią turinčių mokinių skaičius}}{\text{mokinių skaičius}} * 100 ;$

Mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų ir negalią turinčių mokinių santykinų skaičių grupės sudarytos pagal medianas: mažiau nei 10 bei 10 ir daugiau vienam mokytojui, tenkančių mokinių skaičius; mažiau nei 1 bei 1 ir daugiau mokytojų padėjėjų skaičius, tenkantis 100 mokinių, ir mažiau nei 3 bei 3 ir daugiau negalią turinčių mokinių skaičius, tenkantis 100 mokinių.

Kitų klausimų apie negalia turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose atsakymai buvo analizuoti kaip dvinariai ir suskirstyti į dvi grupes „Nesutinku“ („Visiškai nesutinku“, „Nesutinku“ ir „Nežinau“) ir „Sutinku“ („Visiškai sutinku“, „Sutinku“).

Statistinė duomenų analizė: Analizei naudota Microsoft Excel 2021 ir R Commander 4.0.5 versijos programos. Kategorinių kintamųjų analizės rezultatai šiame darbe pateikti tokia forma: respondentų skaičius (N) ir santykiniai dažniai (proc.). Respondentų pasiskirstymo palyginimui tarp grupių, kuomet nebuvo tikėtinų reikšmių, mažesnių nei 5, buvo naudojamas χ^2 testas. Kai buvo mažesnių nei 5 tikėtinų reikšmių, naudotas tikslusis Fišerio testas. Skaitinių kintamųjų skirstinių normalumo patikrinimui naudotas Shapiro-Wilk testas. Kadangi pagal normalųjį skirstinį pasiskirsčiusių kintamųjų nebuvo, analizei naudotos skaitinių kintamųjų medianos ir pirmas bei trečias kvartilai.

4. TYRIMO REZULTATAI

4.1 Tyrimo imties demografinė charakteristika

Į tyrimo klausimyną atsakė 115 Vilniaus apskrities bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų vadovai. Klausimyno pagalba buvo renkami duomenys apie visus apklaustus ugdymo įstaigos vadovus, jų vadovaujamas mokyklas bei jose besimokančių ugdytinių pasiskirstymą pagal sutrikimo pobūdį.

Tyrimo dalyvauti pakviesti visų Lietuvos sostinės ir jos žiedinės savivaldybės bendrojo ugdymo programas įgyvendinančių mokyklų vadovai. Tyrimo anketą užpildė 115 ugdymo įstaigų vadovai. Nagrinėtas respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimus pagal šiuos socialinius ir demografinius veiksnius – lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų ir negalią turinčių mokinių skaičių.

Informacija apie bendrojo ugdymo programą vykdančių mokyklų vadovus: iš 115 apklausų, 21,7 procentai respondentų buvo vyrai ir 78,3 procentus sudarė moterys. Ugdymo įstaigų vadovų amžiaus mediana buvo 52 (pirmas kvartilius – 47, trečias kvartilius – 58). Pagal ugdymo įstaigų vadovų amžių rezultatai pasiskirstė taip: jaunesnių už 52 metų amžiaus buvo 49,6 procentai, o vadovų, kuriems buvo 52 metai ir daugiau buvo 50,4 procentai.

Įgijusių aukštąjį universitetinį (bakaluro ar jam prilyginamą laipsnį) išsilavinimą ugdymo įstaigų vadovų buvo 33,9 procentai, o įgijusių magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamą) laipsnį – 66,1 procentas. 48,7 procentai ugdymo įstaigų vadovų vadovavo mokyklai trumpiau nei 8 metus, o 8 metus ir ilgiau – 51,3 procentas. Iš visų ugdymo įstaigų vadovų švietimo srityje (neįtraukiant metų, kai dirbo mokyklos vadovu) 48,7 procentai dirbo trumpiau nei 16 metų, o 51,3 procentai – ilgiau nei 16 metų.

Iš 115 apklaustų ugdymo įstaigų vadovų 40,0 procentai dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusiose kvalifikacijos tobulinimo programose, o 60,0 procentai – nedalyvavo (1 lentelė).

1 lentelė. Ugdymo įstaigų vadovų socialinių ir demografinių rodiklių apibūdinimas.

Kintamieji	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.
Lytis		
Vyrai	25	21,7
Moterys	90	78,3
Amžius (Mediana 52)		
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	57	49,6
52 metų amžiaus ir vyresni	58	50,4
Išsilavinimas		
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	39	33,9
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	66	66,1
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)		
Trumpiau nei 8 metus	56	48,7
8 metus ir ilgiau	59	51,3
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)		
Trumpiau nei 16 metų	56	48,7
16 metų ir ilgiau	59	51,3
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?		
Dalyvavo	46	40,0
Nedalyvo	69	60,0

Informacija apie bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas: 53,9 procentai mokyklų buvo išsidėsčiusios Vilniaus miesto savivaldybėje, 25,3 procentai – Vilniaus rajono savivaldybėje. Kitose Elektrėnų, Šalčininkų, Širvintų, Švenčionių, Trakų ir Ukmergės rajonų savivaldybėse respondentų skaičius svyruoja nuo 1,7 iki 5,2 procentų ir jie sudaro mažesnę dalį. Pagal mokyklų ugdomąją kalbą, 72,2 procentai mokyklų mokymą vykdo lietuvių kalba, o 27,8 procentai kita kalba, įskaitant lenkų, rusų, anglų ir pan. Pagal vietą 53,0 procentai mokyklų buvo didmiestyje, o mieste, miestelyje ar kaime – 47,0 procentai. Pagal mokyklų tipą 30,4 procentai mokyklų buvo gimnazijos, 20,0 procentų – progimnazijos, 15,7 procentai – pradinės ir progimnazijos, o mokyklos mokykla–darželiai ir kiti tipai atitinkamai sudarė 13,2 ir 5,2 procentus. Pagal pavaldumą savivaldybėms priklausančios mokyklos sudarė 76,5 procentus, o valstybinės ir privačios – 8,7 ir 14,8 procentus.

Mokinių skaičiaus mokyklose mediana buvo 307 (pirmas kvartilius – 171, trečias kvartilius – 608), iš kurių mažiau nei 307 mokinių turinčių mokyklų buvo 49,6 procentai, o 307 ir daugiau mokinių – 50,4 procentai. Mokytojų skaičiaus mediana buvo 32 (pirmas kvartilius – 19, trečias kvartilius – 55), kur mažiau nei 32 mokytojų turinčių mokyklų buvo 49,6 procentai, o 32 ar daugiau – 50,4

procentai. Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičiaus mediana buvo 10,4 (pirmas kvartilius – 8, trečias kvartilius – 13), kur mažiau nei 10 mokinių vienam mokytojui turinčių mokyklų buvo 44,3 procentai, o 10 ir daugiau – 55,7 procentai. Mokytojų padėjėjų skaičiaus mokyklose mediana buvo 4 (pirmas kvartilius – 2, trečias kvartilius – 9), kur mažiau nei 4 padėjėjus turinčių mokyklų buvo 40,0 procentai, o 4 ar daugiau – 60,0 procentai. Mokytojų padėjėjų skaičiaus tenkančio 100 mokinių mediana buvo 1,4 (pirmas kvartilius – 1, trečias kvartilius – 5), kur mažiau nei 1 padėjėją turinčių mokyklų buvo 36,5 procentai, o 1 ar daugiau – 63,5 procentai. Negalią turinčių mokinių skaičiaus mediana buvo 6 (pirmas kvartilius – 3, trečias kvartilius – 11), kur mažiau nei 6 negalią turinčius vaikus turėjo 46,1 procentai mokyklų, o 6 ir daugiau – 59,9 procentai. Negalią turinčių mokinių skaičiaus tenkančio 100 mokinių mediana buvo 2,5 (pirmas kvartilius – 1, trečias kvartilius – 6), kur mažiau nei 3 negalią turinčius mokinius tenkančiui 100 mokinių turėjo 59,1 procentai mokyklų, o 3 ir daugiau – 40,9 procentai (2 lentelė).

2 lentelė. Bendrojo ugdymo programas vykdančių ugdymo įstaigų demografinių rodiklių apibūdinimas

Kintamieji	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.
Savivaldybė		
Vilniaus miesto savivaldybė	62	53,9
Vilniaus rajono savivaldybė	29	25,2
Elektrėnų savivaldybė	2	1,7
Šalčininkų rajono savivaldybė	6	5,2
Širvintų rajono savivaldybė	2	1,7
Švenčionių rajono savivaldybė	3	2,6
Trakų rajono savivaldybė	5	4,3
Ukmergės rajono savivaldybė	6	5,2
Mokyklos ugdomoji kalba		
lietuvių	83	72,2
kita (lenkų, rusų ir pan.)	32	27,8
Mokyklos vieta		
Didmiestis	61	53,0
Miestas, miestelis, kaimas	54	47,0
Mokyklos tipas		
Pradinė mokykla	36	31,3
Progimnazija	19	16,5

2 lentelė (tęsinys). Bendrojo ugdymo programas vykdančių ugdymo įstaigų demografinių rodiklių apibūdinimas.

Pagrindinė mokykla	23	20,0
Gimnazija	37	32,2
Mokyklos pavaldumas		
Savivaldybės	88	76,5
Valstybinė	10	8,7
Privati	17	14,8
Mokinių skaičius (mediana 307,0)		
Mažiau nei 307	57	49,6
307 ir daugiau	58	50,4
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)		
Mažiau nei 10	51	44,3
10 ir daugiau	64	55,7
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)		
Mažiau nei 1	42	36,5
1 ir daugiau	73	63,5
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)		
Mažiau nei 3	68	59,1
3 ir daugiau	47	40,9

Mokinių pasiskirstymas pagal sutrikimo pobūdį: negalią turintys mokiniai sudarė 13,0 procentų visų bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose besimokančių vaikų skaičių. Mokiniai, turintys kalbos ir kompleksinių sutrikimų, atitinkamai sudarė 5,6 ir 3,2 procentus visų mokinių. Psichikos ir/ar elgesio sutrikimus turintys ir lėtinėmis ligomis sergantys mokiniai atitinkamai sudarė 2,0 ir 1,6 procentus, o vaikai su judėjimo, regėjimo ir klausos sutrikimais – po 0,2 procentus visų mokinių (3 lentelė)

3 lentelė. Mokinių pasiskirstymo pagal sutrikimo pobūdį apibūdinimas.

	Sutrikimą turinčių mokinių skaičius, absoliut. sk.	Vaikų dalis mokykloje proc.
Mokiniai, turintys psichikos ir / ar elgesio sutrikimą	945	2,0
Mokiniai, turintys judėjimo sutrikimą	72	0,2
Mokiniai, turintys regėjimo sutrikimą (neregiai arba sunkios būklė silpnaregiai)	112	0,2
Mokiniai, turintys kalbos sutrikimą	2656	5,6
Mokiniai, turintys klausos sutrikimą	114	0,2
Mokiniai, turintys kompleksinį sutrikimą	1503	3,2
Mokiniai, turintys lėtinių ligų	775	1,6
iš viso	6177	13,0

4.2 Galimybės negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas ir ugdymo įstaigų vadovų požiūris į jas, atsižvelgiant į socialinius ir demografinius rodiklius

Dauguma respondentų (81,7 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad bendrojo ugdymo programas vykdančios mokyklos yra pasiruošusios ugdyti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi mažesnę ugdomų mokinių ir didesnę mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (4 lentelė).

4 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad bendrojo ugdymo programas vykdančios mokyklos yra pasiruošusios ugdyti negalią turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog bendrojo ugdymo programas vykdančios mokyklos yra pasiruošusios ugdyti negalią turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	5	4,3	20	17,4	0,776
Moterys	16	13,9	74	64,3	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	7	6,1	50	43,5	0,100
52 metų amžiaus ir vyresni	14	12,2	44	38,2	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	4	3,5	35	30,4	0,112
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	17	14,8	59	51,3	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	10	8,7	46	40,0	0,913
8 metus ir ilgiau	11	9,6	48	41,7	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	7	6,1	49	42,6	0,119
16 metų ir ilgiau	14	12,2	45	39,1	
Savivaldybė					

4 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad bendrojo ugdymo programos vykdančios mokyklos yra pasiruošusios ugdyti negalia turinčius vaikus?“

Vilniaus miesto savivaldybė	13	11,3	49	42,6	0,416
Vilniaus rajono savivaldybė	6	5,2	23	20,0	0,695
Kitos savivaldybės	2	1,7	22	19,1	0,236
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	15	13,0	68	59,1	0,933
kita (lenkų, rusų ir pan.)	6	5,2	26	22,6	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	13	11,3	48	41,7	0,368
Miestas, miestelis, kaimas	8	7,0	46	40,0	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	5	4,3	31	27,0	0,413
Progimnazija	5	4,3	13	11,3	0,317
Pagrindinė mokykla	4	3,5	19	16,5	>0,999
Gimnazija	7	6,1	31	27,0	0,975
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	16	13,9	72	62,6	0,968
Valstybinė	2	1,7	8	7,0	>0,999
Privati	5	4,3	12	10,4	0,730
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	0	0,0	57	49,6	0,001
307 ir daugiau	21	18,3	37	32,2	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	2	1,7	49	42,6	0,001
10 ir daugiau	19	16,5	45	39,1	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	10	8,7	32	27,8	0,243
1 ir daugiau	11	9,6	62	53,9	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	16	13,9	52	45,2	0,079
3 ir daugiau	5	4,3	42	36,5	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	5	4,3	41	35,7	0,094
Nedalyvo	16	13,9	53	46,1	

Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai žemiau paminėtų galimybių negalia turinčių vaikų ugdymui?“ dauguma ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad jų mokykloje yra pakankamai galimybių vykdyti patyčių prevencijos programas, užtikrinti teigiamas mokyklos bendruomenės nuostatas bei tėvų dalyvavimą ir paramą negalia turinčių vaikų ugdymo procese (atitinkamai 94,8 proc., 72,2 proc. 65,2 proc.). Dauguma ugdymo įstaigų vadovų nesutiko, kad jų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių įsigyti kompensacinę techniką ir įrangą, pritaikyti fizinę aplinką, gauti metodinių priemonių ir įdarbinti daugiau specialistų (atitinkamai 86,1 proc., 71,3 proc., 67,0 proc. ir 67,0 proc.). Beveik lygiomis dalimis respondentai pasiskirstė į sutinkančius ir nesutinkančius su teiginiais „Galimybė individualizuoti ugdymo programas negalia turintiems vaikams“, „Galimybė konsultuotis su įtraukiojo ugdymo specialistais“ ir „Mokytojų

pasirengimas ugdyti negalią turinčius vaikus“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pavaizduotas 1 diagramoje (1 pav.).

1 pav. Respondentų pasiskirstymą atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai žemiau paminėtų galimybių negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Dauguma respondentų (71,3 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių pritaikyti fizinę aplinką negalią turinčių vaikų ugdymui?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi mažesnį ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (5 lentelė).

5 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai fizinės aplinkos pritaikymo galimybių negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai fizinės aplinkos pritaikymo galimybių negalią turinčių vaikų ugdymui				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	25	7,0	17	14,8	0,681
Moterys	8	21,7	65	56,5	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	12	10,4	45	39,1	0,073
52 metų amžiaus ir vyresni	21	18,3	37	32,2	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	9	7,8	30	26,1	0,340
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	24	20,9	52	45,2	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	13	11,3	43	37,4	0,206
8 metus ir ilgiau	20	17,4	39	33,9	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	12	10,4	44	38,3	0,093
16 metų ir ilgiau	21	18,3	38	33,0	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	19	16,5	43	37,4	0,617
Vilniaus rajono savivaldybė	11	9,6	18	15,7	0,204
Kitos savivaldybės	3	2,6	21	18,3	0,050
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	21	18,3	62	53,9	0,195
kita (lenkų, rusų ir pan.)	12	10,4	20	17,4	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	19	16,5	42	36,5	0,537
Miestas, miestelis, kaimas	14	12,2	40	34,8	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	8	7,0	28	24,3	0,300
Progimnazija	8	7,0	10	8,7	0,108
Pagrindinė mokykla	5	15,7	18	15,7	0,410
Gimnazija	12	10,4	26	22,6	0,631
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	24	20,9	64	55,7	0,543
Valstybinė	5	4,3	5	4,3	0,147

5 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai fizinės aplinkos pritaikymo galimybių negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Privati	4	3,5	13	11,3	0,775
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	7	6,1	50	43,5	<0,001
307 ir daugiau	26	22,6	32	27,8	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	11	9,6	40	34,8	0,132
10 ir daugiau	22	19,1	42	36,5	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	11	9,6	31	27,0	0,652
1 ir daugiau	22	19,1	51	44,3	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	21	18,3	47	40,9	0,533
3 ir daugiau	12	10,4	35	30,4	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	22	19,1	24	20,9	0,542
Nedalyvo	37	32,2	32	27,8	

Dauguma respondentų (67,0 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių turėti daugiau specialistų, pasiruošusių dirbti su negalia turinčiais vaikais?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi gimnazijų ir mažesnių ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (6 lentelė).

6 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių turėti daugiau specialistų, pasiruošusių dirbti su negalia turinčiais vaikais?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių turėti daugiau specialistų, pasiruošusių dirbti su negalia turinčiais vaikais				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	8	7	17	14,8	0,900
Moterys	30	26,1	60	52,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	18	15,7	39	33,9	0,741

6 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių turėti daugiau specialistų, pasiruošusių dirbti su negalia turinčiais vaikais?“

52 metų amžiaus ir vyresni	20	17,4	38	33,0	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	11	9,6	28	24,3	0,429
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	27	23,5	49	42,6	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	20	17,4	36	31,3	0,553
8 metus ir ilgiau	18	15,7	41	35,7	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	19	16,5	37	32,3	0,844
16 metų ir ilgiau	19	16,5	40	34,8	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	22	19,1	40	34,8	0,547
Vilniaus rajono savivaldybė	9	7,8	20	17,4	0,790
Kitos savivaldybės	7	6,1	17	14,8	0,650
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	25	21,7	58	50,4	0,283
kita (lenkų, rusų ir pan.)	13	11,3	19	16,5	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	22	19,1	39	33,9	0,464
Miestas, miestelis, kaimas	16	13,9	38	33,0	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	12	10,4	24	20,9	0,964
Progimnazija	5	4,3	13	11,3	0,605
Pagrindinė mokykla	10	8,7	13	11,3	0,401
Gimnazija	18	15,7	20	49,6	0,022
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	30	26,1	58	50,4	0,666
Valstybinė	3	2,6	7	6,1	0,830
Privati	5	4,3	12	10,4	0,730
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	11	9,6	46	40,0	0,002
307 ir daugiau	27	23,5	31	27,0	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	12	10,4	39	33,9	0,053
10 ir daugiau	26	22,6	38	33,0	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	18	15,7	24	20,9	0,090
1 ir daugiau	20	17,4	53	46,1	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	21	18,3	47	40,9	0,553
3 ir daugiau	17	14,8	30	26,1	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	19	16,5	37	32,3	0,844
Nedalyvo	19	16,5	40	34,8	

Dauguma respondentų (52,1 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių paruošti mokytojus ugdyti negalia turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi mažesnę ugdymą mokinių ir didesnę mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalia turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (7 lentelė).

7 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių paruošti mokytojus ugdyti negalia turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių paruošti mokytojus ugdyti negalia turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	14	12,2	11	9,6	0,355
Moterys	41	35,7	49	42,6	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	28	24,3	29	25,2	0,783
52 metų amžiaus ir vyresni	27	23,5	31	27,0	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	16	13,9	23	20,0	0,296
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	39	33,0	37	32,2	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	28	24,3	28	24,3	0,649
8 metus ir ilgiau	27	23,5	32	27,8	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	28	24,3	28	24,3	0,649
16 metų ir ilgiau	27	23,5	31	27,8	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	32	27,8	30	26,1	0,379
Vilniaus rajono savivaldybė	13	11,3	16	13,9	0,709
Kitos savivaldybės	10	8,7	14	12,2	0,497
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	38	33,0	45	39,1	0,480
kita (lenkų, rusų ir pan.)	17	14,8	15	13,0	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	32	27,8	29	25,2	0,291

7 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių paruošti mokytojus ugdyti negalią turinčius vaikus?“

Miestas, miestelis, kaimas	23	20,0	31	27,0	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	19	16,5	17	14,8	0,473
Progimnazija	10	8,7	8	7,0	0,475
Pagrindinė mokykla	10	8,7	13	11,3	0,641
Gimnazija	16	13,9	22	19,1	0,388
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	39	33,9	49	42,6	0,174
Valstybinė	4	3,5	6	4,7	0,745
Privati	12	10,4	5	4,3	0,052
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	19	16,5	38	33,0	0,002
307 ir daugiau	36	31,3	22	19,1	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	19	16,5	32	27,8	0,043
10 ir daugiau	36	31,3	28	24,3	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	21	18,3	21	18,3	0,723
1 ir daugiau	34	29,6	39	33,9	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	32	27,8	36	31,3	0,843
3 ir daugiau	23	20,0	24	20,9	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	22	19,1	36	31,3	>0,999
Nedalyvo	33	28,7	24	20,9	

Dauguma respondentų (50,4 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių konsultuotis su įtraukiojo ugdymo specialistais?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnus, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi Vilniaus miesto savivaldybės, didmiesčio, didesnį ugdomų mokinių, mažesnių mokytojų ir didesnių jų padejėjų skaičių turinčių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnus (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (8 lentelė).

8 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių konsultuotis su įtraukiojo ugdymo specialistais?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių konsultuotis su įtraukiojo ugdymo specialistais				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	13	11,3	12	10,4	0,860
Moterys	45	39,1	45	39,1	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	29	25,2	28	24,3	0,925
52 metų amžiaus ir vyresni	29	25,2	29	25,2	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	17	14,8	22	19,1	0,293
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	41	35,7	35	30,4	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	29	25,2	27	23,5	0,778
8 metus ir ilgiau	29	25,2	30	26,1	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	27	23,5	29	25,2	0,643
16 metų ir ilgiau	31	27	28	24,3	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	37	32,2	25	21,7	0,032
Vilniaus rajono savivaldybė	11	9,6	18	15,7	0,119
Kitos savivaldybės	10	8,7	14	12,2	0,334
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	39	33,9	44	38,3	0,234
kita (lenkų, rusų ir pan.)	19	16,5	13	11,3	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	37	32,2	24	20,9	0,020
Miestas, miestelis, kaimas	21	18,3	33	28,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	16	13,9	20	17,4	0,386
Progimnazija	10	8,7	8	7,0	0,636
Pagrindinė mokykla	48	8,7	44	11,3	0,456
Gimnazija	22	19,1	16	13,9	0,261
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	47	40,9	41	35,7	0,249
Valstybinė	3	2,6	7	6,1	0,204
Privati	8	7,0	9	7,8	0,763
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	17	14,8	40	34,8	0,001
307 ir daugiau	41	35,7	17	14,8	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	20	17,4	31	27,0	0,032

8 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių konsultuotis su įtraukiojo ugdymo specialistais?“

10 ir daugiau	38	33,0	26	22,6	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	27	23,5	42	13,0	0,024
1 ir daugiau	31	27,0	15	36,5	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	36	31,3	25	27,8	0,518
3 ir daugiau	22	19,1	32	21,7	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	12	10,4	34	29,6	0,195
Nedalyvo	26	22,6	43	37,4	

Dauguma respondentų (67,0 proc.), atsakydami į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi mažesnį ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalia turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (9 lentelė).

9 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	8	7,0	17	14,8	0,900
Moterys	30	26,1	60	52,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	20	17,4	37	32,2	0,644
52 metų amžiaus ir vyresni	18	15,7	40	34,8	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	9	7,8	30	26,1	0,104
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	29	25,2	47	40,9	

9 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais?“

Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	17	14,8	39	33,9	0,551
8 metus ir ilgiau	21	18,3	38	33,0	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	18	15,7	38	33,0	0,841
16 metų ir ilgiau	20	17,4	39	33,9	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	25	21,7	37	32,2	0,072
Vilniaus rajono savivaldybė	5	4,3	24	20,9	0,051
Kitos savivaldybės	8	7,0	16	13,9	0,973
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	28	24,3	55	47,8	0,800
kita (lenkų, rusų ir pan.)	10	8,7	22	19,1	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	25	21,7	36	31,3	0,054
Miestas, miestelis, kaimas	13	11,3	41	35,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	15	13,0	21	18,3	0,185
Progimnazija	8	7,0	10	8,7	0,263
Pagrindinė mokykla	5	4,3	18	15,7	0,198
Gimnazija	10	8,7	28	24,3	0,281
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	28	24,3	60	52,2	0,614
Valstybinė	4	3,5	6	5,2	0,728
Privati	6	5,2	11	9,6	0,831
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	6	5,2	51	44,3	0,001
307 ir daugiau	32	27,8	26	22,6	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	12	10,4	39	33,9	0,053
10 ir daugiau	26	22,6	38	33,0	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	18	15,7	24	20,9	0,090
1 ir daugiau	20	17,4	53	46,1	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	23	20,0	45	39,1	0,831
3 ir daugiau	15	13,0	32	27,8	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	14	12,2	32	39,1	0,627
Nedalyvo	24	20,9	45	27,8	

Dauguma respondentų (52,2 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių individualizuoti ugdymo programas negalią turintiems vaikams?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi didesnę ugdomų mokinių ir mokytojų padejėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą,

vadovavimo mokyklai darbo stažą ir darbo stažą švietimo srityje, vadovaujamos mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, vienam mokytojui tenkančių mokinių, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją buvo panašus ($p > 0,05$) (10 lentelė).

10 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių individualizuoti ugdymo programas negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių individualizuoti ugdymo programas negalią turinčių vaikų ugdymui				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	12	10,4	13	11,3	0,637
Moterys	48	41,7	42	36,5	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	29	25,2	28	24,3	0,783
52 metų amžiaus ir vyresni	31	27,0	27	23,5	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	21	18,2	18	15,7	0,797
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	39	33,9	37	32,2	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	27	23,5	29	25,2	0,408
8 metus ir ilgiau	33	28,7	26	22,6	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	30	26,1	26	22,6	0,770
16 metų ir ilgiau	30	51,3	29	25,2	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	35	30,4	27	23,5	0,321
Vilniaus rajono savivaldybė	15	12,0	14	12,2	0,955
Kitos savivaldybės	10	8,7	14	12,2	0,247
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	39	22,9	44	38,2	0,073
kita (lenkų, rusų ir pan.)	21	18,3	11	9,6	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	35	30,4	26	22,6	0,235
Miestas, miestelis, kaimas	25	21,7	29	25,2	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	16	13,9	20	17,4	0,263

10 lentelė (tęsinys) Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių individualizuoti ugdymo programas negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Progimnazija	10	8,7	8	7,0	0,755
Pagrindinė mokykla	10	8,7	13	11,3	0,351
Gimnazija	24	20,9	14	12,2	0,098
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	47	40,9	41	35,7	0,632
Valstybinė	6	5,2	4	3,5	0,745
Privati	7	6,1	10	8,7	0,326
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	18	15,7	39	33,9	0,001
307 ir daugiau	42	36,5	16	13,9	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	12	10,4	50	43,5	0,068
10 ir daugiau	4	3,5	49	42,6	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	27	23,5	15	13,0	0,049
1 ir daugiau	33	28,7	40	34,8	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	25	21,7	28	24,3	0,321
3 ir daugiau	35	30,4	27	23,5	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	21	18,3	25	21,7	0,253
Nedalyvo	39	33,9	30	26,1	

Dauguma respondentų (86,1 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių pritakyti negalią turintiems vaikams kompensacinę techniką ir įrangą?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi didesnį ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (11 lentelė).

11 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai kompensacinės technikos ir įrangos negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai kompensacinės technikos ir įrangos negalią turinčių vaikų ugdymui				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	6	5,2	19	16,5	0,111
Moterys	10	8,7	80	69,6	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	50	6,1	7	43,5	0,616
52 metų amžiaus ir vyresni	49	7,8	9	42,6	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	4	3,5	35	30,4	0,417
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	12	10,4	64	55,7	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	8	7,0	48	41,7	0,910
8 metus ir ilgiau	8	7,0	51	44,3	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	7	6,1	49	42,6	0,670
16 metų ir ilgiau	9	7,8	50	43,5	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	12	10,4	50	43,5	0,068
Vilniaus rajono savivaldybė	3	2,6	26	22,6	0,758
Kitos savivaldybės	1	0,9	23	20,0	0,186
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	12	10,4	71	61,7	>0,999
kita (lenkų, rusų ir pan.)	4	3,5	28	24,3	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	12	10,4	49	42,6	0,058
Miestas, miestelis, kaimas	4	3,5	50	43,5	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	7	6,1	29	25,2	0,247
Progimnazija	1	0,9	17	14,8	0,461
Pagrindinė mokykla	20	2,6	20	17,4	>0,999
Gimnazija	5	4,3	33	28,7	0,869
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	10	8,7	78	67,8	0,202
Valstybinė	3	2,6	7	6,1	0,144
Privati	3	2,6	14	12,3	0,704
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	2	2,6	45	39,1	0,008
307 ir daugiau	13	11,3	54	47,0	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					

11 lentelė (tęsinys) Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai kompensacinės technikos ir įrangos negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Mažiau nei 10	6	8,7	45	39,1	0,552
10 ir daugiau	10	5,2	53	47,0	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	6	5,2	36	31,3	0,930
1 ir daugiau	10	8,7	63	54,8	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	6	5,2	62	53,9	0,058
3 ir daugiau	10	8,7	37	32,2	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	5	4,3	41	50,4	0,441
Nedalyvo	11	9,6	58	35,7	

Dauguma respondentų (72,2 proc.), atsakydami į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi teigiamas mokyklos bendruomenes nuostatas negalią turinčių vaikų atžvilgiui?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi moteriškos lyties, trumpesnę darbo stažą švietimo srityje turintys, Vilniaus miesto savivaldybės, mažesnėse gyvenvietėse dirbantys, savivaldybių ir privačių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (amžių, išsimokslinimą, vadovavimo stažą, ugdomąją kalbą, mokyklos tipą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (12 lentelė).

12 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių užtikrinti teigiamas mokyklos bendruomenes nuostatas apie negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių užtikrinti teigiamas mokyklos bendruomenes nuostatas apie negalią turinčių vaikų ugdymą				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	22	19,1	3	2,6	0,046
Moterys	61	53,0	29	25,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	41	35,7	16	13,9	0,954
52 metų amžiaus ir vyresni	42	36,5	16	13,9	
Išsilavinimas					

12 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių užtikrinti teigiamas mokyklos bendruomenes nuostatas apie negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	27	23,5	12	10,4	0,614
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	56	48,7	20	17,4	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	41	35,7	15	13,0	0,808
8 metus ir ilgiau	42	36,5	17	14,8	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	46	40,0	10	8,7	0,020
16 metų ir ilgiau	37	32,2	22	19,1	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	39	33,9	23	20,0	0,016
Vilniaus rajono savivaldybė	24	20,9	5	4,3	0,141
Kitos savivaldybės	20	17,4	4	3,5	0,170
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	62	53,9	21	18,3	0,331
kita (lenkų, rusų ir pan.)	21	18,3	11	9,6	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	39	33,9	22	19,1	0,036
Miestas, miestelis, kaimas	40	38,3	10	8,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	29	25,2	7	6,1	0,176
Progimnazija	10	8,7	8	7,0	0,087
Pagrindinė mokykla	19	16,5	4	3,5	0,212
Gimnazija	25	21,7	13	11,3	0,283
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	66	57,4	22	19,1	0,222
Valstybinė	3	2,6	7	6,1	0,005
Privati	14	12,2	3	2,6	0,391
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	38	33,0	19	16,5	0,191
307 ir daugiau	45	39,1	13	11,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	34	29,6	17	14,8	0,239
10 ir daugiau	49	42,6	15	13,0	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	27	23,5	15	13,0	0,152
1 ir daugiau	56	48,7	17	14,8	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	51	44,3	17	14,8	0,416
3 ir daugiau	32	27,8	15	13,0	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	36	31,3	10	8,7	0,234
Nedalyvo	47	40,9	22	19,1	

Dauguma respondentų (65,2 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi aktyviai bendradarbiaujančius tėvus negalią turinčių vaikų atžvilgiu?“

pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi mažesnėse vietovėse dirbantys, Vilniaus rajono ir kitų savivaldybių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos ugdomąją kalbą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (13 lentelė).

13 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga įstaiga turi pakankamai galimybių užtikrinti tėvų dalyvavimą ir paramą negalią turinčių vaikų ugdyme?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių užtikrinti tėvų dalyvavimą ir paramą negalią turinčių vaikų ugdyme				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	20	17,4	5	4,3	0,079
Moterys	55	47,8	35	30,4	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	35	30,4	23	20,0	0,268
52 metų amžiaus ir vyresni	40	34,8	17	14,8	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	30	26,1	9	7,8	0,059
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	45	39,1	31	27,0	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	38	33,0	18	15,7	0,563
8 metus ir ilgiau	37	32,3	22	19,1	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	34	29,6	25	21,7	0,079
16 metų ir ilgiau	41	35,7	15	13,0	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	34	29,6	28	24,3	0,011
Vilniaus rajono savivaldybė	20	17,4	9	7,8	0,624
Kitos savivaldybės	21	18,3	3	2,6	0,217
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	58	50,4	25	21,7	0,091
kita (lenkų, rusų ir pan.)	17	14,8	15	13,0	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	34	29,6	27	23,5	0,023
Miestas, miestelis, kaimas	41	35,7	13	11,3	
Mokyklos tipas					

13 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių užtikrinti tėvų dalyvavimą ir paramą negalią turinčių vaikų ugdyme?“

Pradinė mokykla	22,6	26,0	10	8,7	0,287
Progimnazija	9	7,8	9	7,8	0,140
Pagrindinė mokykla	16	13,9	7	6,1	0,625
Gimnazija	24	20,9	14	12,2	0,745
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	57	49,6	31	27,0	0,857
Valstybinė	5	5,0	5	4,3	0,314
Privati	13	11,3	4	3,5	0,291
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	38	33,0	19	16,5	0,746
307 ir daugiau	37	32,2	21	18,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	33	28,7	18	15,7	0,918
10 ir daugiau	42	36,5	22	19,1	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	24	20,9	18	15,7	0,168
1 ir daugiau	51	44,3	22	19,1	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	42	28,7	26	22,6	0,350
3 ir daugiau	33	36,5	14	12,2	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	33	28,7	13	11,3	0,235
Nedalyvo	42	36,5	27	23,5	

Dauguma respondentų (94,8 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga vykdo patyčių prevencijos programas?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi didesnę ugdomų mokinių ir mažesnę mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos ugdomąją kalbą, tipą, vietą, savivaldybę, pavaldumą, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (14 lentelė).

14 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai patyčių prevencijos programų negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog jų vadovaujama ugdymo įstaiga vykdo pakankamai patyčių prevencijos programų negalią turinčių vaikų ugdymui				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	25	21,7	0	0,0	0,337
Moterys	84	73,0	6	5,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	54	47	3	2,6	>0,999
52 metų amžiaus ir vyresni	55	47,8	3	2,6	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	39	33,9	0	0,0	0,094
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	70	60,9	6	5,2	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	53	46,1	3	2,6	>0,999
8 metus ir ilgiau	56	48,7	3	2,6	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	54	47,0	2	1,7	0,680
16 metų ir ilgiau	55	47,8	4	3,5	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	58	50,4	4	3,5	0,685
Vilniaus rajono savivaldybė	28	24,3	1	0,9	>0,999
Kitos savivaldybės	23	20,0	1	0,9	>0,999
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	80	69,6	3	2,6	0,346
kita (lenkų, rusų ir pan.)	29	25,2	3	2,6	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	58	50,4	3	2,6	>0,999
Miestas, miestelis, kaimas	51	2,6	3	2,6	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	31,3	31,3	0	0,0	0,175
Progimnazija	14,8	14,8	0,9	0,9	>0,999
Pagrindinė mokykla	22	19,1	1	0,9	>0,999
Gimnazija	34	29,6	4	3,5	0,091
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	83	22,6	5	4,3	>0,999
Valstybinė	9	7,8	1	0,9	0,428
Privati	17	14,8	0	0,0	0,590
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	51	44,3	6	5,2	0,013
307 ir daugiau	58	50,4	0	0,0	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					

14 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai patyčių prevencijos programų negalią turinčių vaikų ugdymui?“

Mažiau nei 10	45	39,1	6	5,2	0,006
10 ir daugiau	64	55,7	0	0,0	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	41	35,7	1	0,9	0,413
1 ir daugiau	68	59,1	5	4,3	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	64	55,7	4	3,5	>0,999
3 ir daugiau	45	39,1	2	1,7	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	43	37,4	3	2,6	0,608
Nedalyvo	66	57,4	3	2,6	

Dauguma respondentų (50,9 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog visi negalią turintys vaikai turėtų mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi magistro arba mokslų daktaro laipsnį turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (15 lentelė).

15 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog visi negalią turintys vaikai turėtų mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

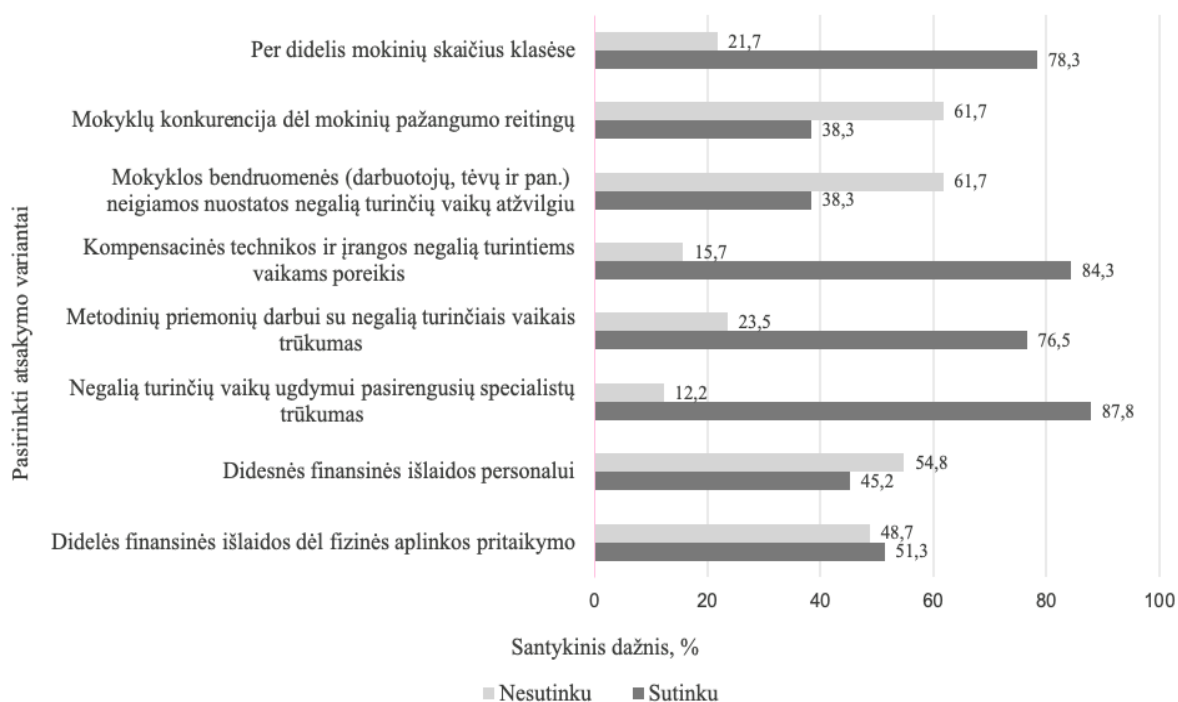
Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog visi negalią turintys vaikai turėtų mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	14	12,2	11	9,6	0,467
Moterys	43	37,4	47	40,9	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	28	24,3	29	25,2	0,925
52 metų amžiaus ir vyresni	29	25,2	29	25,2	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	25	21,7	14	12,2	0,026

15 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog visi negalią turintys vaikai turėtų mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	32	27,8	44	38,3	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	30	26,1	26	22,6	0,403
8 metus ir ilgiau	27	235	32	27,8	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	28	24,3	28	24,3	0,928
16 metų ir ilgiau	29	25,2	30	26,1	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	19	16,5	43	37,4	0,617
Vilniaus rajono savivaldybė	14	12,2	15	13,0	0,872
Kitos savivaldybės	13	11,3	11	9,6	0,612
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	42	36,5	17	35,7	0,720
kita (lenkų, rusų ir pan.)	15	13,0	41	14,8	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	30	26,1	31	27,0	0,930
Miestas, miestelis, kaimas	27	23,5	27	23,5	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	18	15,7	18	15,7	0,950
Progimnazija	9	7,8	9	7,8	0,968
Pagrindinė mokykla	12	10,4	11	9,6	0,780
Gimnazija	20	17,4	18	15,7	0,644
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	43	37,4	45	39,1	0,786
Valstybinė	6	5,2	4	3,5	0,528
Privati	8	7,0	9	7,8	0,823
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	29	25,2	28	24,3	0,780
307 ir daugiau	28	24,3	30	26,1	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	22	19,1	29	25,2	0,218
10 ir daugiau	35	30,4	29	25,2	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	20	20,0	16,5	16,5	0,398
1 ir daugiau	29,6	29,6	33,9	33,9	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	31	27,0	37	32,2	0,305
3 ir daugiau	26	22,6	21	18,3	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	25	21,7	21	18,3	0,701
Nedalyvo	40	34,8	29	25,2	

Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad žemiau išvardinti veiksniai lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ dauguma ugdymo įstaigų vadovų sutiko, jog bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus dažniausiai lemia negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas, kompensacinės

technikos ir įrangos negalią turintiems vaikams poreikis, per didelis mokinių skaičius klasėse ir metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas (atitinkamai 87,8 proc., 84,3 proc., 78,3 proc., ir 76,5 proc.). Dauguma ugdymo įstaigų vadovų nesutiko, kad bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus dažniausia lemia mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų ir mokyklos bendruomenės neigiamos nuostatos negalią turinčių vaikų atžvilgiu (atitinkamai 61,7 proc. ir 61,7 proc.). Beveik lygiomis dalimis respondentai pasiskirstė į sutinkančius ir nesutinkančius su teiginiais „Didesnės išlaidos personalui“ ir „Didelės finansinės išlaidos dėl fizinės aplinkos pritaikymo“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pavaizduotas 2 diagramoje (2 pav.).

2 pav. Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad žemiau išvardinti veiksniai lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Dauguma respondentų (51,3 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog didelės finansinės išlaidos dėl fizinės aplinkos pritaikymo lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (16 lentelė).

16 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog didelės finansinės išlaidos dėl fizinės aplinkos pritaikymo lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog didelės finansinės išlaidos dėl fizinės aplinkos pritaikymo lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	11	9,6	14	12,2	0,409
Moterys	48	41,7	42	36,5	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	30	26,1	27	23,5	0,778
52 metų amžiaus ir vyresni	29	25,2	29	25,2	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	16	13,9	23	20,0	0,114
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	43	37,4	33	28,7	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	32	20,9	24	20,9	0,222
8 metus ir ilgiau	27	27,8	32	27,8	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	25	28,7	31	27,2	0,194
16 metų ir ilgiau	34	30,2	25	28,7	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	32	27,8	30	26,1	0,943
Vilniaus rajono savivaldybė	17	14,8	12	10,4	0,362
Kitos savivaldybės	10	8,7	14	12,2	0,288
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	44	38,3	39	33,9	0,555
kita (lenkų, rusų ir pan.)	15	13,0	17	14,8	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	31	27,0	30	26,1	0,912
Miestas, miestelis, kaimas	28	24,3	26	22,6	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	19	16,5	17	14,8	0,831
Progimnazija	10	8,7	8	7,0	0,694
Pagrindinė mokykla	10	8,7	13	11,3	0,401
Gimnazija	20	17,4	18	15,7	0,841
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	43	37,4	45	39,1	0,345
Valstybinė	6	5,2	4	3,5	0,565
Privati	10	8,7	7	6,1	0,502
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	25	21,7	32	27,8	0,113
307 ir daugiau	34	29,6	24	20,9	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					

16 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog didelės finansinės išlaidos dėl fizinės aplinkos pritaikymo lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Mažiau nei 10	26	22,6	25	21,7	0,951
10 ir daugiau	33	28,7	31	27,0	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	19	16,5	23	20,0	0,324
1 ir daugiau	40	34,8	33	28,7	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	40	34,8	28	24,3	0,052
3 ir daugiau	19	16,5	28	24,3	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	22	19,1	24	20,9	0,542
Nedalyvo	37	32,2	32	27,8	

Dauguma respondentų (54,8 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog didesnės finansinės išlaidos personalui lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi magistro arba mokslų daktaro laipsnį turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (17 lentelė).

17 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog didesnės finansinės išlaidos personalui lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog didesnės finansinės išlaidos personalui lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	10	8,7	15	13,0	0,554
Moterys	42	36,5	48	41,7	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	24	20,9	32	27,8	0,227
52 metų amžiaus ir vyresni					
Išsilavinimas					

17 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog didesnės finansinės išlaidos personalui lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	12	10,4	27	23,5	0,026
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	40	34,8	36	31,3	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	30	26,1	26	22,6	0,079
8 metus ir ilgiau	22	19,1	37	32,2	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	23	20,9	32	27,8	0,709
16 metų ir ilgiau	28	24,3	31	27,0	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	28	24,3	34	29,6	0,989
Vilniaus rajono savivaldybė	15	13,0	14	12,2	0,416
Kitos savivaldybės	9	7,8	15	13,0	0,393
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	40	72,2	43	37,4	0,302
kita (lenkų, rusų ir pan.)	12	27,8	20	17,4	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	27	23,5	34	29,6	0,827
Miestas, miestelis, kaimas	25	21,7	29	25,2	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	15	13,0	21	18,3	0,606
Progimnazija	9	7,8	9	7,8	0,657
Pagrindinė mokykla	11	9,6	12	10,4	0,779
Gimnazija	17	14,8	21	18,3	0,942
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	39	33,9	49	42,6	0,727
Valstybinė	3	2,6	7	6,1	0,312
Privati	10	8,7	56	6,1	0,222
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	22	19,1	35	30,4	0,157
307 ir daugiau	30	26,1	28	24,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	21	18,3	30	26,1	0,437
10 ir daugiau	31	27,0	33	28,7	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	17	14,8	25	21,7	0,438
1 ir daugiau	35	20,4	38	33,0	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	34	29,6	34	29,6	0,215
3 ir daugiau	18	15,7	29	25,2	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	20	17,4	37	32,2	0,759
Nedalyvo	32	27,8	26	22,6	

Dauguma respondentų (87,8 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas lemia bendrojo ugdymo

programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi savivaldybių, privačių mokyklų ir mažesnių ugdomųjų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (18 lentelė).

18 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	21	18,3	4	3,5	0,508
Moterys	80	69,6	10	8,7	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	52	45,2	5	4,3	0,269
52 metų amžiaus ir vyresni	49	42,6	9	7,8	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	31	27	8	7,0	0,050
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	70	60,9	6	5,2	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	50	43,5	6	5,2	0,641
8 metus ir ilgiau	51	44,3	8	7,0	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	50	43,5	6	5,2	0,641
16 metų ir ilgiau	51	44,3	8	7,0	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	53	46,1	9	7,8	0,406
Vilniaus rajono savivaldybė	26	22,6	3	2,6	0,728
Kitos savivaldybės	22	19,1	2	1,7	0,518
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	74	64,3	9	7,8	0,482
kita (lenkų, rusų ir pan.)	27	23,5	5	4,3	

18 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Mokyklos vieta					
Didmiestis	52	45,2	9	7,8	0,369
Miestas, miestelis, kaimas	49	42,6	5	4,3	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	29	25,2	7	6,1	0,108
Progimnazija	16	13,9	2	1,7	0,881
Pagrindinė mokykla	20	17,4	3	2,6	0,887
Gimnazija	36	31,3	2	1,7	0,111
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	78	67,8	10	8,7	0,631
Valstybinė	6	5,2	4	3,5	0,019
Privati	17	14,8	0	0,0	0,125
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	56	48,7	1	0,9	0,001
307 ir daugiau	45	39,1	13	11,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	46	40,0	5	4,3	0,488
10 ir daugiau	55	47,8	9	7,8	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	36	31,3	6	5,2	0,599
1 ir daugiau	65	56,5	8	7,0	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	60	52,2	8	7,0	0,872
3 ir daugiau	41	35,7	6	5,2	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	40	34,8	8	7,0	0,816
Nedalyvo	61	53,0	6	5,2	

Dauguma respondentų (76,5 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi mažesni ugdomų mokinių ir mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (19 lentelė).

19 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	18	15,7	7	6,1	0,547
Moterys	70	60,9	20	17,4	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	41	35,7	15	13	0,415
52 metų amžiaus ir vyresni	47	40,9	12	10,4	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	29	25,2	10	8,7	0,6951
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	59	51,3	17	14,8	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	44	38,3	12	10,4	0,613
8 metus ir ilgiau	44	38,3	15	13,0	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	41	35,7	15	13,0	0,415
16 metų ir ilgiau	47	40,9	12	10,4	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	44	38,3	18	15,7	0,129
Vilniaus rajono savivaldybė	25	21,7	4	3,5	0,155
Kitos savivaldybės	19	16,5	5	4,3	0,731
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	66	57,4	17	14,8	0,222
kita (lenkų, rusų ir pan.)	22	19,1	10	8,7	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	43	39,1	18	7,8	0,105
Miestas, miestelis, kaimas	45	37,4	9	15,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	26	22,6	10	8,7	0,463
Progimnazija	13	11,3	5	4,3	0,762
Pagrindinė mokykla	16	13,9	7	6,1	0,379
Gimnazija	33	28,7	5	4,3	0,067
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	66	57,4	22	19,1	0,487
Valstybinė	8	7,0	2	1,7	>0,999
Privati	14	12,2	3	2,6	0,759
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	52	45,2	5	4,3	0,001
307 ir daugiau	36	31,3	22	19,1	

19 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus?“

Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	2	1,7	49	42,6	0,001
10 ir daugiau	19	16,5	45	39,1	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	30	26,1	4	10,4	0,328
1 ir daugiau	58	50,3	15	13,0	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	18	43,5	18	15,7	0,363
3 ir daugiau	9	33,0	9	7,8	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	34	29,6	15	13,0	0,591
Nedalyvo	54	47,0	12	10,4	

Dauguma respondentų (84,3 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog kompensacinės technikos ir įrangos trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi mažesnę ugdomų mokinių ir didesnę mokytojų skaičių turintys įstaigos vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalia turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (20 lentelė).

20 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas lemia bendrojo ugdymo kompensacinės technikos ir įrangos trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog kompensacinės technikos ir įrangos trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	21	18,2	4	3,5	0,957
Moterys	76	66,1	14	12,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	48	41,7	9	7,8	0,968

20 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas lemia bendrojo ugdymo kompensacinės technikos ir įrangos trūkumas lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus?“

52 metų amžiaus ir vyresni	49	42,6	9	7,8	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	32	27,8	7	6,1	0,6273
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	65	56,5	11	9,6	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	49	42,6	7	6,1	0,365
8 metus ir ilgiau	48	41,7	11	9,6	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	45	39,1	11	9,6	0,251
16 metų ir ilgiau	52	45,2	7	6,1	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	50	43,5	12	10,4	0,237
Vilniaus rajono savivaldybė	25	21,7	4	3,5	0,750
Kitos savivaldybės	22	19,1	2	1,7	0,356
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	73	63,5	10	7,0	0,087
kita (lenkų, rusų ir pan.)	24	20,9	8	8,7	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	49	42,6	12	10,4	0,207
Miestas, miestelis, kaimas	48	41,7	6	5,2	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	29	25,2	7	6,1	0,450
Progimnazija	14	12,2	4	3,5	0,404
Pagrindinė mokykla	20	17,4	3	2,6	0,700
Gimnazija	34	29,6	4	3,5	0,288
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	74	64,3	14	12,2	0,891
Valstybinė	7	6,1	3	2,6	0,191
Privati	16	13,9	1	0,9	0,230
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	52	45,2	5	4,3	0,044
307 ir daugiau	45	39,1	13	11,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	52	45,2	5	4,3	0,044
10 ir daugiau	45	39,1	13	11,3	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	35	30,4	7	6,1	0,820
1 ir daugiau	62	53,9	11	9,6	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	57	49,6	11	9,6	0,852
3 ir daugiau	40	34,8	7	6,1	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	40	34,8	6	5,2	0,529
Nedalyvo	57	49,6	12	10,4	

Dauguma respondentų (61,7 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog neigiamos mokyklos bendruomenės nuostatos negalią turinčių vaikų atžvilgiu lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi mažesni mokytojų padejėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (21 lentelė).

21 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog neigiamos mokyklos bendruomenės nuostatos negalią turinčių vaikų atžvilgiu lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog neigiamos mokyklos bendruomenės nuostatos negalią turinčių vaikų atžvilgiu lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	7	6,1	18	15,7	0,233
Moterys	37	32,2	53	46,1	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	24	20,9	33	28,7	0,400
52 metų amžiaus ir vyresni	20	17,4	38	33	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	15	13,0	24	20,9	0,975
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	29	25,2	47	40,9	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	24	20,9	32	27,8	0,323
8 metus ir ilgiau	20	17,4	39	33,9	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	17	14,8	39	33,9	0,089
16 metų ir ilgiau	27	23,5	32	27,8	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	28	24,3	34	29,6	0,099
Vilniaus rajono savivaldybė	9	7,8	20	17,4	0,355
Kitos savivaldybės	30	26,1	58	50,4	0,097
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	30	26,1	53	46,1	0,452

21 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog neigiamos mokyklos bendruomenės nuostatos negalią turinčių vaikų atžvilgiu lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

kita (lenku, rusų ir pan.)	14	12,2	18	15,7	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	27	23,5	34	29,6	0,159
Miestas, miestelis, kaimas	17	14,8	37	32,2	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	15	13,0	21	18,3	0,612
Progimnazija	7	6,1	11	9,6	0,952
Pagrindinė mokykla	5	4,3	18	15,7	0,068
Gimnazija	17	14,8	21	18,3	0,316
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	30	26,2	58	50,4	0,097
Valstybinė	6	5,2	4	3,5	0,139
Privati	8	7,0	9	7,8	0,419
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	21	18,3	36	31,3	0,756
307 ir daugiau	23	20,0	35	30,4	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	23	20,0	28	24,3	0,178
10 ir daugiau	21	18,3	43	37,4	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	10	8,7	39	33,9	0,016
1 ir daugiau	34	29,6	32	27,8	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	23	20,0	45	39,1	0,239
3 ir daugiau	21	18,3	26	22,6	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	17	14,8	42	25,2	0,814
Nedalyvo	27	23,5	29	36,5	

Dauguma respondentų (61,7 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, jog mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksniai, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi moteriškos lyties ir mažesnėse gyvenvietėse dirbantys mokyklų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksniai (amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, ugdomąją kalbą, mokyklos savivaldybę, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (22 lentelė).

22 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	5	4,3	20	17,4	0,034
Moterys	39	33,9	51	44,3	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	20	20,9	38	28,7	0,400
52 metų amžiaus ir vyresni	24	17,4	33	33,0	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	11	9,6	28	24,3	0,112
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	33	28,7	43	37,4	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	23	20,0	33	28,7	0,546
8 metus ir ilgiau	21	18,3	38	33,0	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	20	17,4	36	31,3	0,584
16 metų ir ilgiau	24	20,9	35	30,4	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	30	26,1	32	27,8	0,052
Vilniaus rajono savivaldybė	8	7,0	21	18,3	0,171
Kitos savivaldybės	6	5,2	18	15,7	0,133
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	28	24,3	55	47,8	0,108
kita (lenkų, rusų ir pan.)	16	13,9	16	13,9	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	29	25,2	32	27,8	0,030
Miestas, miestelis, kaimas	15	13,0	39	33,9	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	12	11,3	23	20,0	0,749
Progimnazija	3	2,6	15	13,0	0,501
Pagrindinė mokykla	8	7,0	15	13,0	0,701
Gimnazija	20	17,4	18	15,7	0,051
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	32	27,8	56	48,7	0,450
Valstybinė	5	4,3	5	4,3	0,424
Privati	7	6,1	10	8,7	0,789
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	21	18,3	36	30,4	0,756
307 ir daugiau	23	20,0	35	31,3	

22 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	19	16,5	32	27,8	0,843
10 ir daugiau	25	21,7	39	33,9	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	14	12,2	28	24,3	0,410
1 ir daugiau	30	26,1	43	37,4	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	26	22,6	42	36,5	0,995
3 ir daugiau	18	15,7	29	25,2	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	17	14,8	29	25,2	0,814
Nedalyvo	27	23,5	42	36,5	

Dauguma respondentų (78,3 proc.), atsakydami į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog per didelis mokinių skaičius klasėse lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi lietuvių ugdomosios kalbos mokyklų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (23 lentelė).

23 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog per didelis mokinių skaičius klasėse lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?“

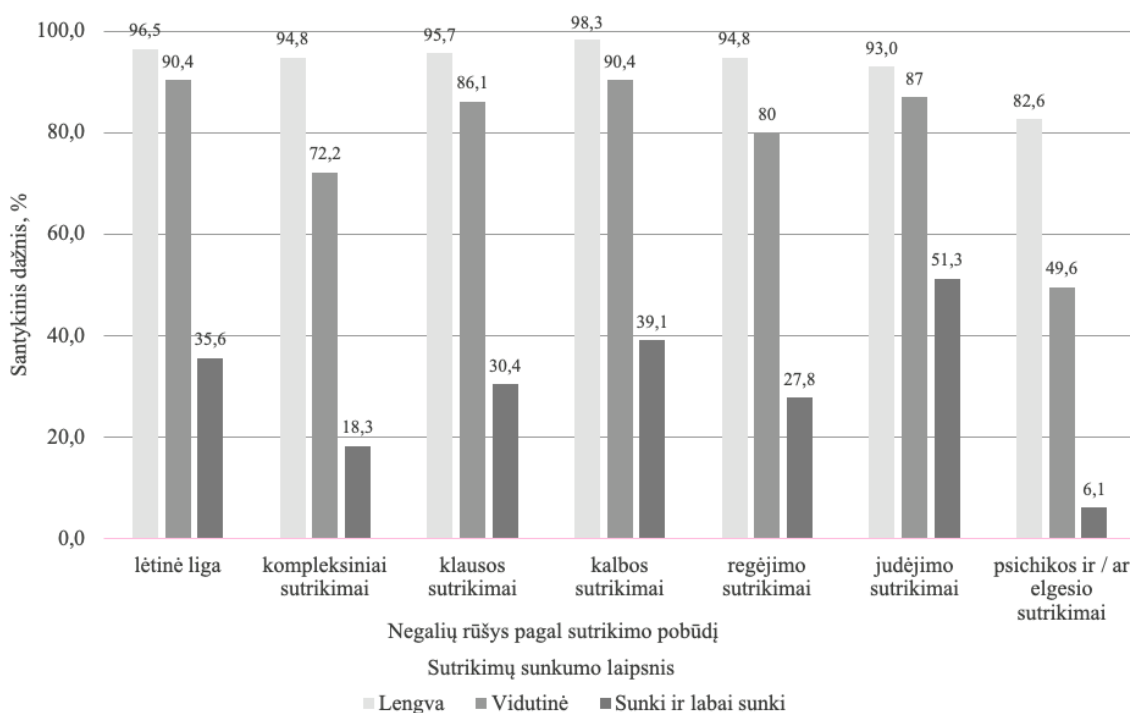
Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog per didelis mokinių skaičius klasėse lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	70	17,4	5	4,3	0,812
Moterys	20	60,9	20	17,4	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	46	40,0	11	9,6	0,529
52 metų amžiaus ir vyresni	44	38,3	14	12,2	
Išsilavinimas					

23 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog per didelis mokinių skaičius klasėse lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus?“

Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	28	24,3	11	9,6	0,229
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	62	53,9	14	12,2	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	45	39,1	11	9,6	0,595
8 metus ir ilgiau	45	39,1	14	12,2	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	43	37,4	13	11,3	0,709
16 metų ir ilgiau	47	40,9	12	10,4	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	40	43,5	12	10,4	0,503
Vilniaus rajono savivaldybė	19	16,5	10	8,7	0,054
Kitos savivaldybės	21	18,3	3	2,6	0,217
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	20	60,9	13	11,3	0,011
kita (lenkų, rusų ir pan.)	70	17,4	12	10,4	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	49	42,6	12	10,4	0,568
Miestas, miestelis, kaimas	41	35,7	13	11,3	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	28	24,3	8	7,0	0,258
Progimnazija	15	13,0	3	2,6	0,570
Pagrindinė mokykla	16	13,9	7	6,1	0,258
Gimnazija	31	27,0	6	6,1	0,545
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	72	62,6	16	13,9	0,095
Valstybinė	7	6,1	3	2,6	0,508
Privati	11	9,6	6	5,2	0,199
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	48	41,7	9	7,8	0,125
307 ir daugiau	42	36,5	16	13,9	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	41	35,7	10	8,7	0,621
10 ir daugiau	49	42,6	15	13	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	32	27,8	10	8,7	0,683
1 ir daugiau	58	50,4	15	13,0	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	52	45,2	16	13,9	0,576
3 ir daugiau	38	33,0	9	7,8	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	38	33,0	8	7,0	0,356
Nedalyvo	52	45,2	17	14,8	

4.2 Galimybės negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas ir ugdymo įstaigų vadovų požiūris į jas, atsižvelgiant į mokinių negalios ypatumus bei socialinius bei demografinius rodiklius.

Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su šiais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ dažniausiai ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose yra lengvų kalbos, klausos, regėjimo, kompleksinių sutrikimų, psichikos ir / ar elgesio sutrikimų, lėtinių ligų ir vidutinio sunkumo kalbos, judėjimo, klausos, regėjimo, kompleksinių sutrikimų ir lėtinių ligų turintys mokiniai (atitinkamai 98,3 proc., 95,7 proc., 94,8 proc., 82,6 proc., 94,8 proc., 96,5 proc., 90,4 proc., 87,0 proc., 86,1 proc., 80,0 proc., 72,2 proc., 90,4 proc., ir 87,0 proc.). Mažuma ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad sunkių ir labai sunkių psichikos ir / ar elgesio, kompleksinių, regėjimo, klausos sutrikimų ir lėtinių ligų turintys mokiniai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose (atitinkamai 6,1 proc., 18,3 proc., 27,8 proc., 30,4 proc., 39,1 proc., ir 35,6 proc.) Beveik lygiomis dalimis respondentai pasiskirstė į sutinkančius ir nesutinkančius su teiginiu, jog vidutinių psichikos ir / ar elgesio ir sunkių ir labai sunkių judėjimo sutrikimų turintys mokiniai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pavaizduotas 3 diagramoje (3 pav.).

3 pav. Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su išvardintais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose.

Dauguma respondentų (82,6 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su lengvais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi didesnių ugdomų mokinių skaičių turintys ir savivaldybei pavaldūs ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos ugdomąją kalbą, vietą, tipą, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (24 lentelė)

24 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su lengvais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				P reikšm ė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	22	19,1	3	2,6	0,558
Moterys	73	63,5	17	14,8	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	51	44,3	6	5,2	0,084
52 metų amžiaus ir vyresni	44	38,3	14	12,2	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalaura ar jam prilyginamas laipsnis)	32	27,8	7	6,1	0,910
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	63	54,8	13	11,3	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	49	42,6	7	6,1	0,178
8 metus ir ilgiau	46	40,0	13	11,3	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	50	43,5	6	5,2	0,066
16 metų ir ilgiau	45	39,1	14	12,2	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	51	44,3	11	9,6	0,915
Vilniaus rajono savivaldybė	23	20,0	6	5,2	0,588
Kitos savivaldybės	21	18,3	3	2,6	0,562
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	72	62,6	11	9,6	0,059
kita (lenkų, rusų ir pan.)	23	20,0	9	7,8	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	51	44,3	10	8,7	0,764
Miestas, miestelis, kaimas	44	38,3	10	8,7	

24 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	29	25,2	7	6,1	0,695
Progimnazija	14	12,2	4	3,5	0,514
Pagrindinė mokykla	19	16,5	4	3,5	>0,999
Gimnazija	33	28,7	5	4,3	0,400
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	68	59,1	20	17,4	0,003
Valstybinė	10	8,7	0	0,0	0,206
Privati	17	14,8	0	0,0	0,051
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	43	37,4	14	12,2	0,044
307 ir daugiau	52	45,2	6	5,2	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	38	33,0	13	11,3	0,056
10 ir daugiau	57	49,6	7	6,1	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	35	30,4	7	6,1	0,876
1 ir daugiau	60	52,2	13	11,3	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	55	47,8	13	11,3	0,557
3 ir daugiau	40	34,8	7	6,1	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra psichikos ir / arba elgesio sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	69	60,0	11	9,6	0,119
Ne	26	22,6	9	7,8	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	37	32,2	9	7,8	0,616
Nedalyvo	58	50,4	11	9,6	

Dauguma respondentų (50,4 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su vidutiniais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi Vilniaus miesto savivaldybių, didesnę mokinių skaičių turintys, psichikos ir / ar elgesio sutrikimus turinčius vaikus ugduojantys ir mažesnėse gyvenvietėse dirbantys mokyklų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, tipą, pavaldumą, mokytojų, mokytojų padejėjų skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją buvo panašus ($p > 0,05$) (25 lentelė).

25 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutinėmis psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su vidutinėmis psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	16	13,9	9	7,8	0,103
Moterys	41	35,7	49	42,6	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	27	23,5	30	26,1	0,640
52 metų amžiaus ir vyresni	30	26,1	28	24,3	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	16	13,9	23	20,0	0,190
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	41	35,7	35	30,4	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	29	25,2	27	23,5	0,711
8 metus ir ilgiau	28	24,3	31	27,0	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	33	28,7	23	20,0	0,051
16 metų ir ilgiau	24	20,9	35	30,4	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	36	31,3	26	22,6	0,049
Vilniaus rajono savivaldybė	10	8,7	19	16,5	0,060
Kitos savivaldybės	11	9,6	13	11,3	0,681
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	44	38,3	39	33,9	0,234
kita (lenkų, rusų ir pan.)	13	11,3	19	16,5	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	36	31,3	25	21,7	0,031
Miestas, miestelis, kaimas	21	18,3	33	28,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	19	16,5	17	14,8	0,642
Progimnazija	7	6,1	11	9,6	0,324
Pagrindinė mokykla	12	10,4	11	9,6	0,819
Gimnazija	19	16,5	19	16,5	0,948
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	43	37,4	45	39,1	0,786
Valstybinė	4	3,5	6	5,2	0,743
Privati	10	8,7	7	6,1	0,443
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	19	16,5	20	17,4	0,001
307 ir daugiau	38	33,0	38	33,0	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	21	18,3	30	26,1	0,134

25 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutinėmis psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

10 ir daugiau	36	31,3	28	24,3	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	23	20,0	19	16,5	0,398
1 ir daugiau	34	29,6	39	33,9	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	36	31,3	32	27,8	0,384
3 ir daugiau	21	18,3	26	22,6	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra psichikos ir / arba elgesio sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	46	40,0	34	29,6	0,010
Ne	11	9,6	24	20,9	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	24	20,9	36	31,3	0,648
Nedalyvo	33	28,8	22	19,1	

Dauguma respondentų (93,9 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su sunkiais ir labai sunkiais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalia turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (26 lentelė).

26 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	3	2,6	22	19,1	0,173
Moterys	4	3,5	86	74,8	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	2	1,7	55	47,8	0,439
52 metų amžiaus ir vyresni	5	4,3	53	46,1	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	2	1,7	37	32,2	>0,999

26 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais psichikos ir / ar elgesio sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	5	4,3	71	61,7	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	3	2,6	53	46,1	>0,999
8 metus ir ilgiau	4	3,5	55	47,8	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	3	2,6	53	46,1	>0,999
16 metų ir ilgiau	4	3,5	55	47,8	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	6	5,2	56	48,7	0,122
Vilniaus rajono savivaldybė	1	0,9	28	24,3	0,677
Kitos savivaldybės	0	0,0	24	20,9	0,342
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	5	4,3	78	67,8	>0,999
kita (lenkų, rusų ir pan.)	2	1,7	30	26,1	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	6	5,2	55	47,8	0,118
Miestas, miestelis, kaimas	1	0,9	53	46,1	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	4	3,5	32	27,8	0,203
Progimnazija	1	0,9	17	14,8	>0,999
Pagrindinė mokykla	1	0,9	22	19,1	>0,999
Gimnazija	1	0,9	37	32,2	0,422
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	3	2,6	85	73,9	0,052
Valstybinė	1	0,9	9	7,8	0,481
Privati	3	2,6	14	12,2	0,065
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	1	0,9	56	48,7	0,114
307 ir daugiau	6	5,2	52	45,2	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	3	2,6	48	41,7	>0,999
10 ir daugiau	4	3,5	60	52,2	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	2	1,7	40	34,8	>0,999
1 ir daugiau	5	4,3	68	59,1	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	3	2,6	65	56,5	0,441
3 ir daugiau	4	3,5	43	37,4	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra psichikos ir / arba elgesio sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	5	4,3	75	65,2	>0,999
Ne	2	1,7	33	28,7	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	2	1,7	44	38,3	0,524
Nedalyvo	5	4,3	64	55,7	

Dauguma respondentų (93,0 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su lengvais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (27 lentelė).

27 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su lengvais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	25	21,7	0	0,0	0,198
Moterys	82	71,3	8	7,0	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	54	47	3	2,6	0,717
52 metų amžiaus ir vyresni	53	46,1	5	4,3	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	37	32,2	2	1,7	0,7145
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	70	60,9	6	5,2	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	52	45,2	4	3,5	>0,999
8 metus ir ilgiau	55	47,8	4	3,5	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	53	46,1	2	2,6	0,717
16 metų ir ilgiau	54	47	5	4,3	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	55	47,8	7	6,1	0,067
Vilniaus rajono savivaldybė	28	24,3	1	0,9	0,677
Kitos savivaldybės	24	20,9	0	9,0	0,201
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	78	67,8	5	4,3	0,684
kita (lenkų, rusų ir pan.)	29	25,2	3	2,6	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	54	47	7	6,1	0,065
Miestas, miestelis, kaimas	53	46,1	1	0,9	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	32	27,8	4	3,5	0,256
Progimnazija	17	14,8	1	0,9	>0,999

27 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Pagrindinė mokykla	22	19,1	1	0,9	>0,999
Gimnazija	36	31,3	2	1,7	>0,999
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	82	71,3	6	5,2	>0,999
Valstybinė	8	7,8	1	0,9	0,529
Privati	16	13,9	1	0,9	>0,999
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	52	45,2	5	4,3	0,490
307 ir daugiau	55	47,8	3	2,6	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	46	40	5	4,3	0,463
10 ir daugiau	61	53	3	2,6	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	37	32,2	5	4,3	0,139
1 ir daugiau	70	60,9	3	2,6	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	64	55,7	4	3,5	0,714
3 ir daugiau	43	37,4	4	3,5	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra judėjimo sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	41	35,7	4	3,5	0,710
Ne	66	57,4	4	3,5	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	43	37,4	5	4,3	0,881
Nedalyvo	64	55,7	3	2,6	

Dauguma respondentų (87,0 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su vidutiniais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi didesnę ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (28 lentelė).

28 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su vidutiniais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	24	20,9	1	0,9	0,185
Moterys	76	66,1	14	12,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	51	44,3	6	5,2	0,427
52 metų amžiaus ir vyresni	49	42,6	9	7,8	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	36	31,3	3	2,6	0,222
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	64	55,7	12	10,4	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	47	40,9	9	7,8	0,348
8 metus ir ilgiau	53	46,1	6	5,2	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	52	45,2	4	3,5	0,067
16 metų ir ilgiau	48	41,7	11	9,6	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	52	45,2	10	8,7	0,288
Vilniaus rajono savivaldybė	25	21,7	4	3,5	>0,999
Kitos savivaldybės	23	20,0	1	0,9	0,189
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	75	65,2	8	7,0	0,119
kita (lenkų, rusų ir pan.)	25	21,7	7	6,1	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	51	44,3	10	8,7	0,257
Miestas, miestelis, kaimas	49	42,6	5	4,3	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	34	29,6	2	1,7	0,141
Progimnazija	16	13,9	2	1,7	>0,999
Pagrindinė mokykla	20	17,4	3	2,6	>0,999
Gimnazija	30	26,1	7	7,0	0,085
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	75	65,2	13	11,3	0,515
Valstybinė	8	7,0	2	1,7	0,617
Privati	17	14,8	0	0,0	0,084
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	46	40,0	11	9,6	0,048
307 ir daugiau	54	47,0	4	3,5	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	41	35,7	10	8,7	0,062

28 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

10 ir daugiau	59	51,3	5	4,3	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	36	31,3	6	5,2	0,764
1 ir daugiau	64	55,7	9	7,8	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	62	53,9	6	5,2	0,106
3 ir daugiau	38	33,0	9	7,8	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra judėjimo sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	38	33,0	7	6,1	0,521
Ne	62	53,9	8	7,0	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	43	37,4	3	2,6	0,089
Nedalyvo	57	49,6	12	10,4	

Dauguma respondentų (51,3 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su sunkiais ir labai sunkiais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi gimnazijų, privačių ir judėjimo sutrikimų turinčių vaikų neugdantys mokyklų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją buvo panašus ($p > 0,05$) (29 lentelė).

29 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	16	13,9	9	7,8	0,151
Moterys	43	37,4	47	40,9	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	28	24,3	29	25,2	0,643
52 metų amžiaus ir vyresni	31	27,0	27	23,5	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	19	16,5	20	17,4	0,691

29 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais judėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	40	34,8	36	31,3	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	28	24,3	28	24,3	0,785
8 metus ir ilgiau	31	27,0	28	24,3	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	32	27,8	24	20,9	0,222
16 metų ir ilgiau	27	23,5	32	27,8	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	31	27,0	31	27,0	0,762
Vilniaus rajono savivaldybė	15	13,0	14	12,2	0,958
Kitos savivaldybės	13	11,3	11	9,6	0,753
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	46	40,0	37	32,2	0,155
kita (lenkų, rusų ir pan.)	13	11,2	19	16,5	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	30	26,1	31	27,0	0,628
Miestas, miestelis, kaimas	29	25,2	25	21,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	22	19,1	14	12,2	0,926
Progimnazija	11	9,6	7	6,1	0,365
Pagrindinė mokykla	12	10,4	11	9,6	0,926
Gimnazija	14	12,2	24	20,9	0,029
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	43	37,4	45	39,1	0,345
Valstybinė	3	2,6	7	6,1	0,196
Privati	13	11,3	4	3,5	0,025
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	31	27,0	26	22,6	0,512
307 ir daugiau	28	24,3	30	26,1	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	26	22,6	25	21,7	0,951
10 ir daugiau	33	28,7	31	27,0	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	19	16,5	23	20,0	0,324
1 ir daugiau	40	34,8	33	28,7	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	35	30,4	33	28,7	0,966
3 ir daugiau	24	20,9	23	20,0	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra judėjimo sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	17	23,0	28	21,9	0,020
Ne	42	35,9	28	34,0	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	23	20,0	23	20,0	0,819
Nedalyvo	36	31,3	33	28,7	

Dauguma respondentų (94,8 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su lengvais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (30 lentelė).

30 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su lengvais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	25	21,7	0	0,0	0,337
Moterys	84	73,0	6	5,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	55	47,8	2	1,7	0,679
52 metų amžiaus ir vyresni	54	47,0	4	3,5	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	35	30,4	4	3,5	0,178
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	74	64,3	2	1,7	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	53	46,1	3	2,6	>0,999
8 metus ir ilgiau	56	48,7	3	2,6	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	53	46,1	3	2,6	>0,999
16 metų ir ilgiau	56	48,7	3	2,6	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	60	52,2	2	1,7	0,412
Vilniaus rajono savivaldybė	26	22,6	3	2,6	0,168
Kitos savivaldybės	23	20,0	1	0,9	>0,999
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	80	69,6	3	2,6	0,346
kita (lenkų, rusų ir pan.)	29	25,2	3	2,6	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	59	51,3	2	1,7	0,417
Miestas, miestelis, kaimas	50	43,5	4	3,5	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	33	28,7	3	2,6	0,375
Progimnazija	18	15,7	9	0,0	0,588
Pagrindinė mokykla	21	18,3	2	1,7	0,345

30 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Gimnazija	37	32,2	1	0,9	0,662
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	83	72,2	5	4,3	>0,999
Valstybinė	9	7,8	1	0,9	0,428
Privati	17	14,8	0	0,0	0,590
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	55	47,0	3	2,6	>0,999
307 ir daugiau	54	47,8	3	2,6	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	48	41,7	3	2,6	>0,999
10 ir daugiau	61	53,0	3	2,6	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	39	33,9	3	2,6	0,667
1 ir daugiau	70	60,9	3	2,6	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	64	55,7	4	3,5	>0,999
3 ir daugiau	45	39,1	2	1,7	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra regėjimo sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	30	26,1	2	1,7	0,670
Ne	79	68,7	4	3,5	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	45	39,1	1	0,9	0,2308
Nedalyvo	64	55,7	5	4,3	

Dauguma respondentų (80,0 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su vidutiniais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi privačių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (31 lentelė).

31 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su vidutiniais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	21	18,3	4	3,5	0,572
Moterys	71	61,7	19	16,5	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	47	40,9	10	8,7	0,514
52 metų amžiaus ir vyresni	45	39,1	13	11,3	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	28	24,3	11	9,6	0,115
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	64	55,7	12	10,4	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	46	40,0	10	8,7	0,576
8 metus ir ilgiau	46	40,0	13	11,3	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	45	39,1	11	9,6	0,926
16 metų ir ilgiau	47	40,9	12	10,4	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	51	44,3	11	9,6	0,513
Vilniaus rajono savivaldybė	20	17,4	9	7,8	0,086
Kitos savivaldybės	21	18,3	3	2,6	0,397
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	69	60,0	14	12,2	0,176
kita (lenkų, rusų ir pan.)	23	20,0	9	7,8	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	50	43,5	11	9,6	0,575
Miestas, miestelis, kaimas	42	36,5	12	10,4	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	29	25,2	7	6,1	0,920
Progimnazija	15	13,0	3	2,6	>0,999
Pagrindinė mokykla	17	14,8	6	5,2	0,415
Gimnazija	31	27,0	7	6,1	0,766
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	69	60,0	19	16,5	0,441
Valstybinė	6	5,2	4	3,5	0,111
Privati	17	14,8	0	0,0	0,022
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	44	38,3	10	11,3	0,456
307 ir daugiau	48	41,7	13	8,7	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	38	33,0	13	11,3	0,189
10 ir daugiau	54	47,0	10	8,7	

31 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	35	30,4	7	6,1	0,498
1 ir daugiau	57	49,6	16	13,9	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	56	48,7	12	10,4	0,448
3 ir daugiau	36	31,3	11	9,6	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra regėjimo sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	23	20,0	9	7,8	0,176
Ne	69	60,0	14	12,2	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	43	37,4	3	2,6	0,091
Nedalyvo	57	49,6	12	10,4	

Dauguma respondentų (72,2 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su sunkiais ir labai sunkiais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi pradinių, gimnazijų ir privačių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (32 lentelė).

32 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	8	7,0	17	14,8	0,599
Moterys	24	20,9	66	57,4	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	16	13,9	41	35,7	>0,999
52 metų amžiaus ir vyresni	16	13,9	42	36,5	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	13	11,3	26	22,6	0,345

32 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais regėjimo sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	19	16,5	57	49,6	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	13	11,3	43	37,4	0,282
8 metus ir ilgiau	19	16,5	40	34,8	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	19	16,5	37	32,2	0,155
16 metų ir ilgiau	13	11,3	46	40,0	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	19	16,5	43	37,4	0,466
Vilniaus rajono savivaldybė	5	4,3	24	20,9	0,141
Kitos savivaldybės	8	7,0	16	13,9	0,499
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	27	23,5	56	48,7	0,070
kita (lenkų, rusų ir pan.)	5	4,3	27	23,5	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	19	16,5	42	36,5	0,414
Miestas, miestelis, kaimas	13	11,3	41	35,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	16	13,9	20	17,4	0,007
Progimnazija	2	1,7	16	13,9	0,085
Pagrindinė mokykla	8	7,0	15	13,0	0,405
Gimnazija	6	5,2	32	27,8	0,043
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	21	18,3	67	58,3	0,087
Valstybinė	1	0,9	9	7,8	0,279
Privati	10	8,7	7	6,1	0,006
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	18	15,7	39	33,9	0,373
307 ir daugiau	14	12,2	44	38,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	15	13,0	36	31,3	0,735
10 ir daugiau	17	14,8	47	40,9	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	11	9,6	31	27,0	0,767
1 ir daugiau	21	18,3	52	45,2	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	19	16,5	49	42,6	0,974
3 ir daugiau	13	11,3	34	29,6	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra regėjimo sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	7	6,1	25	21,7	0,085
Ne	25	21,7	58	50,4	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	17	13,0	29	25,2	0,074
Nedalyvo	15	14,8	54	47,0	

Dauguma respondentų (98,3 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su lengvais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (33 lentelė).

33 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su lengvais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	24	76,5	0	0	>0,999
Moterys	88	21,7	2	1,7	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	56	48,7	0	9	0,496
52 metų amžiaus ir vyresni	57	49,6	2	1,7	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	37	32,2	2	1,7	0,113
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	76	66,1	0	0	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	55	47,8	1	0,9	>0,999
8 metus ir ilgiau	58	50,4	1	0,9	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	56	48,7	0	0	0,496
16 metų ir ilgiau	57	49,6	2	1,7	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	62	53,9	0	0	0,210
Vilniaus rajono savivaldybė	27	23,5	2	1,7	0,062
Kitos savivaldybės	24	20,9	0	0	>0,999
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	82	71,3	1	0,9	0,481
kita (lenkų, rusų ir pan.)	31	27	1	0,9	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	61	53	0	0	0,218
Miestas, miestelis, kaimas	52	45,2	2	1,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	36	31,3	0	0	>0,999
Progimnazija	18	15,7	0	0	>0,999

33 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Pagrindinė mokykla	22	19,1	1	0,9	0,361
Gimnazija	37	32,2	1	0,9	>0,999
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	87	75,7	1	0,9	0,416
Valstybinė	9	7,8	1	0,9	0,167
Privati	17	14,8	0	0	>0,999
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	56	48,7	1	0,9	>0,999
307 ir daugiau	57	49,6	1	0,9	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	49	42,6	2	1,7	0,195
10 ir daugiau	64	55,7	0	0	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	41	35,7	1	0,9	>0,999
1 ir daugiau	72	62,6	1	0,9	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	68	59,1	0	0,0	0,165
3 ir daugiau	45	39,1	2	1,7	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra kalbos sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	94	81,7	2	1,7	>0,999
Ne	19	16,5	0	0,0	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	46	40,0	0	0,0	0,244
Nedalyvo	67	60,0	2	1,7	

Dauguma respondentų (90,4 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su vidutiniais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnus, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi Vilniaus rajono savivaldybės ir valstybinių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnus (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos ugdomąją kalbą, vietą, tipą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalia turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (34 lentelė).

34 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su vidutiniais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	23	20,0	2	1,7	>0,999
Moterys	81	70,4	9	7,8	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	54	47,0	3	2,6	0,120
52 metų amžiaus ir vyresni	50	43,5	8	7,0	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	35	30,4	4	3,5	>0,999
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	69	60,0	7	6,1	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	51	44,3	5	4,3	0,821
8 metus ir ilgiau	53	46,1	6	5,2	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	53	46,1	3	2,6	0,135
16 metų ir ilgiau	51	44,3	8	7,0	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	57	49,6	5	4,3	0,554
Vilniaus rajono savivaldybė	23	20,0	6	5,2	0,029
Kitos savivaldybės	24	20,9	0	0,0	0,117
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	76	66,1	7	6,1	0,496
kita (lenkų, rusų ir pan.)	28	24,3	4	3,5	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	56	48,7	5	4,3	0,596
Miestas, miestelis, kaimas	48	41,7	6	5,2	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	35	30,4	1	0,9	0,169
Progimnazija	17	14,8	1	0,9	>0,999
Pagrindinė mokykla	20	17,4	3	2,6	0,458
Gimnazija	32	27,8	6	5,2	0,174
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	81	70,4	7	6,1	0,283
Valstybinė	6	5,2	4	3,5	0,007
Privati	17	14,8	0	0,0	0,365
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	51	44,3	6	5,2	0,728
307 ir daugiau	53	46,1	5	4,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	45	39,1	6	5,2	0,534
10 ir daugiau	59	51,3	5	4,3	

34 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	37	32,2	5	4,3	0,527
1 ir daugiau	67	58,3	6	5,2	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	63	54,8	5	4,3	0,353
3 ir daugiau	41	35,7	6	5,2	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra kalbos sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	86	74,8	10	8,7	0,688
Ne	18	15,7	1	0,9	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	43	37,4	3	2,6	0,365
Nedalyvo	61	53,0	8	7,0	

Dauguma respondentų (60,9 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (35 lentelė).

35 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykini s dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykini s dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	8	7,0	17	14,8	0,409
Moterys	37	37,0	53	46,1	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	22	19,1	35	30,4	0,907
52 metų amžiaus ir vyresni	23	20,0	35	30,4	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	12	11,3	26	22,6	0,362
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	32	27,8	44	38,3	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	21	18,3	35	30,4	0,727

35 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kalbos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

8 metus ir ilgiau	24	20,9	35	30,4	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	24	20,9	32	27,8	0,425
16 metų ir ilgiau	21	18,5	38	33,0	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	25	21,7	37	32,2	0,777
Vilniaus rajono savivaldybė	11	9,6	18	15,7	0,878
Kitos savivaldybės	9	7,8	15	13,0	0,854
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	31	27,0	52	45,2	0,529
kita (lenkų, rusų ir pan.)	14	12,2	18	15,7	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	21	18,3	33	32,2	0,960
Miestas, miestelis, kaimas	24	20,9	37	28,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	15	26,1	21	18,3	0,707
Progimnazija	6	5,2	12	10,4	0,583
Pagrindinė mokykla	11	9,6	12	10,4	0,339
Gimnazija	13	11,3	25	21,7	0,425
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	35	30,4	53	46,1	0,799
Valstybinė	1	0,9	9	7,8	0,086
Privati	9	7,8	8	7,0	0,206
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	21	18,3	36	31,3	0,618
307 ir daugiau	24	20,9	34	29,6	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	18	15,7	33	28,7	0,452
10 ir daugiau	27	23,5	37	32,2	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	18	15,7	24	20,9	0,535
1 ir daugiau	27	23,6	46	40,0	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	29	25,2	39	33,9	0,353
3 ir daugiau	16	13,9	31	27,0	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra kalbos sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	38	33,0	58	50,4	0,823
Ne	7	6,1	12	10,4	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	21	18,3	45	39,1	0,242
Nedalyvo	24	20,9	25	21,7	

Dauguma respondentų (95,7 proc.), atsakydami į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su lengvais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo

švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (36 lentelė).

36 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su lengvais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	25	21,7	0	0,0	0,584
Moterys	85	73,9	5	4,3	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	55	47,8	2	1,7	>0,999
52 metų amžiaus ir vyresni	55	47,7	3	2,6	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	37	32,2	2	1,7	>0,999
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	73	63,5	3	2,6	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	53	46,1	3	2,6	0,674
8 metus ir ilgiau	57	49,6	2	1,7	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	54	47,0	2	1,7	>0,999
16 metų ir ilgiau	56	48,7	3	2,6	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	59	51,3	2	2,6	>0,999
Vilniaus rajono savivaldybė	27	23,5	2	1,7	0,599
Kitos savivaldybės	24	20,9	0	0,0	0,582
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	80	69,6	3	2,6	0,617
kita (lenkų, rusų ir pan.)	30	26,1	2	1,7	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	58	50,4	3	2,6	>0,999
Miestas, miestelis, kaimas	52	45,2	2	1,7	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	34	29,6	2	1,7	0,648
Progimnazija	18	15,7	0	0,0	>0,999
Pagrindinė mokykla	22	19,1	1	0,9	>0,999
Gimnazija	36	31,3	2	1,7	>0,999
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	84	73,0	4	3,5	>0,999
Valstybinė	9	7,8	1	0,9	0,371
Privati	17	14,8	0	0,0	>0,999

36 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	54	47,0	3	2,6	0,679
307 ir daugiau	56	48,7	2	1,7	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	47	40,9	4	3,5	0,169
10 ir daugiau	63	54,8	1	0,9	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	39	33,9	3	2,6	0,353
1 ir daugiau	71	61,7	2	1,7	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	66	38,3	2	1,7	0,398
3 ir daugiau	44	57,4	3	2,6	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra klausos sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	58	50,4	3	1,7	>0,999
Ne	52	45,2	2	2,6	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	46	40,0	0	0,0	0,062
Nedalyvo	64	55,7	5	4,3	

Dauguma respondentų (86,1 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su vidutiniais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi mažesnį mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (37 lentelė).

37 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su vidutiniais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	23	20,0	2	1,7	0,516
Moterys	76	66,1	14	12,2	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	50	43,5	7	6,1	0,616
52 metų amžiaus ir vyresni	49	42,6	9	7,8	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	33	28,7	6	5,2	0,744
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	66	57,4	10	8,7	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	48	41,7	8	7,0	0,910
8 metus ir ilgiau	51	44,3	8	7,0	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	49	42,6	7	6,1	0,670
16 metų ir ilgiau	50	43,5	9	7,8	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	55	47,8	7	6,1	0,379
Vilniaus rajono savivaldybė	22	19,1	7	6,1	0,116
Kitos savivaldybės	22	19,1	2	1,7	0,517
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	74	64,3	9	7,8	0,141
kita (lenkų, rusų ir pan.)	25	21,7	7	6,1	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	54	47,0	7	6,1	0,422
Miestas, miestelis, kaimas	45	39,1	9	7,8	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	33	28,7	3	2,6	0,243
Progimnazija	17	14,8	1	0,9	0,461
Pagrindinė mokykla	19	16,5	4	3,5	0,736
Gimnazija	30	26,1	8	7,0	0,120
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	75	65,2	13	11,3	0,759
Valstybinė	7	6,1	3	2,6	0,144
Privati	17	14,8	0	0,0	0,123
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	47	40,9	10	8,7	0,265
307 ir daugiau	52	45,2	6	5,2	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	39	33,9	12	10,4	0,008

37 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

10 ir daugiau	60	52,2	4	3,5	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	37	32,2	5	4,3	0,637
1 ir daugiau	62	53,9	11	9,6	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	60	52,2	8	7,0	0,423
3 ir daugiau	39	33,9	8	7,0	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra klausos sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	53	46,1	8	7,0	0,793
Ne	46	40,0	8	7,0	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	45	39,1	1	0,9	0,003
Nedalyvo	54	47,0	15	13,0	

Dauguma respondentų (69,6 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su sunkiais ir labai sunkiais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi pagrindinių ir privačių bei nedalyvavę su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusiuose formaliose kvalifikacijos tobulinimo programose ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų ir negalia turinčių mokinių skaičių) buvo panašus ($p > 0,05$) (38 lentelė).

38 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	10	8,7	15	13,0	0,240
Moterys	25	21,7	65	56,5	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					

38 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Jaunesni nei 52 metų amžiaus	15	13,0	42	36,5	0,341
52 metų amžiaus ir vyresni	20	17,4	38	33,0	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	12	10,4	27	23,5	0,956
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	23	20,0	53	46,1	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	15	13,0	41	35,7	0,407
8 metus ir ilgiau	20	17,4	39	33,9	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	19	16,5	37	32,2	0,428
16 metų ir ilgiau	16	13,9	43	37,4	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	20	17,4	42	36,5	0,646
Vilniaus rajono savivaldybė	5	4,3	24	20,9	0,074
Kitos savivaldybės	10	8,7	14	12,2	0,179
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	29	25,2	54	47,0	0,091
kita (lenkų, rusų ir pan.)	6	5,2	26	22,6	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	20	17,4	41	35,7	0,560
Miestas, miestelis, kaimas	15	13,0	39	33,9	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	12	10,4	24	20,9	0,648
Progimnazija	3	2,6	15	56,5	0,167
Pagrindinė mokykla	11	9,6	12	10,4	0,043
Gimnazija	9	7,8	29	25,2	0,269
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	25	21,7	63	54,8	0,394
Valstybinė	1	0,9	9	7,8	0,279
Privati	9	7,8	8	7,0	0,029
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	18	15,7	39	33,9	0,792
307 ir daugiau	17	14,8	41	35,7	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	17	14,8	34	29,6	0,547
10 ir daugiau	18	15,7	46	40,0	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	15	13,0	27	23,5	0,351
1 ir daugiau	20	17,4	53	46,1	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	23	20,0	45	39,1	0,342
3 ir daugiau	12	10,4	35	30,4	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra klausos sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	17	14,8	44	38,3	0,525
Ne	18	15,7	36	31,3	

38 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais klausos sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	15	13,0	31	27,0	0,679
Nedalyvo	20	17,4	49	42,6	

Dauguma respondentų (94,8 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su lengvais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi mažesnę negalią turinčių mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją buvo panašus ($p > 0,05$) (39 lentelė).

39 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su lengvais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	24	20,9	1	0,9	>0,999
Moterys	85	73,9	5	4,3	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	55	47,8	2	2,7	0,679
52 metų amžiaus ir vyresni	54	47	4	3,5	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	37	32,2	2	1,7	>0,999

39 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	72	62,6	4	3,5	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	51	44,3	5	4,3	0,108
8 metus ir ilgiau	58	50,4	1	0,9	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	55	47,8	1	0,9	0,207
16 metų ir ilgiau	54	47,0	5	4,3	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	59	43,5	3	2,6	>0,999
Vilniaus rajono savivaldybė	26	22,6	3	2,6	0,168
Kitos savivaldybės	24	20,9	0	0,0	0,341
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	79	68,7	4	3,5	>0,999
kita (lenkų, rusų ir pan.)	30	26,1	2	1,7	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	58	50,4	3	2,6	>0,999
Miestas, miestelis, kaimas	51	44,3	3	2,6	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	35	30,4	1	0,9	0,664
Progimnazija	17	14,8	1	0,9	>0,999
Pagrindinė mokykla	22	19,1	1	0,9	>0,999
Gimnazija	35	30,4	3	2,6	0,395
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	84	73,0	4	3,5	0,624
Valstybinė	8	7,0	2	1,7	0,085
Privati	17	14,8	0	0,0	0,590
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	52	45,2	5	4,3	0,114
307 ir daugiau	57	49,6	1	0,9	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	46	40,0	5	4,3	0,086
10 ir daugiau	63	54,8	1	0,9	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	38	33,0	4	3,5	0,189
1 ir daugiau	71	61,7	2	1,7	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	68	59,1	0	0,0	0,004
3 ir daugiau	41	35,7	6	5,2	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra kompleksinį sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	81	70,4	5	4,3	>0,999
Ne	28	24,3	1	0,9	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	46	40,0	0	0,0	0,041
Nedalyvo	63	54,8	6	5,2	

Dauguma respondentų (72,2 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su vidutiniais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas

vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi didesnę ugdomų mokinių, mažesnę mokytojų skaičių, vaikus su kompleksiniais sutrikimais ugdantys ir nedalyvavę su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusiuose formaliose kvalifikacijos tobulinimo programose mokyklų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą ir mokytojų padejėjų skaičių buvo panašus ($p > 0,05$) (40 lentelė).

40 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su vidutiniais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	18	16,5	6	5,2	0,629
Moterys	64	55,7	26	22,6	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	43	37,4	14	12,2	0,439
52 metų amžiaus ir vyresni	40	34,8	18	15,7	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	27	23,5	12	10,4	0,800
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	56	48,7	20	17,4	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	40	34,8	16	13,9	0,862
8 metus ir ilgiau	43	37,4	16	13,9	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	41	35,7	15	13,0	0,808
16 metų ir ilgiau	42	36,5	17	14,8	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	48	41,7	14	12,2	0,175
Vilniaus rajono savivaldybė	17	14,8	12	10,4	0,060
Kitos savivaldybės	18	15,7	6	5,2	0,728
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	62	53,9	21	18,3	0,331
kita (lenkų, rusų ir pan.)	21	18,3	11	9,6	

40 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutiniais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Mokyklos vieta					
Didmiestis	48	41,7	13	11,3	0,098
Miestas, miestelis, kaimas	35	30,4	19	16,5	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	25	21,7	11	9,6	0,659
Progimnazija	14	12,2	4	3,5	0,564
Pagrindinė mokykla	16	13,9	7	6,1	0,755
Gimnazija	28	24,3	10	8,7	0,800
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	66	57,4	22	19,1	0,222
Valstybinė	7	6,1	3	2,6	>0,999
Privati	10	8,7	7	6,1	0,240
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	31	27,0	26	22,6	<0,001
307 ir daugiau	52	45,2	6	5,2	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	28	24,3	23	20,0	<0,001
10 ir daugiau	55	47,8	9	7,8	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	34	29,6	8	7,0	0,111
1 ir daugiau	49	42,6	24	20,9	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	52	45,2	16	13,9	0,216
3 ir daugiau	31	27,0	16	13,9	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra kompleksinį sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	69	60,0	17	14,8	0,001
Ne	14	12,2	15	13,0	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	50	43,5	19	16,5	0,932
Nedalyvo	33	28,7	13	11,3	

Dauguma respondentų (81,7 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Nesutinku“ rinkosi mažesnę ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (41 lentelė).

41 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	4	3,5	21	18,3	>0,999
Moterys	17	14,8	73	63,5	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	8	7,0	49	42,6	0,245
52 metų amžiaus ir vyresni	13	11,3	45	39,1	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	7	6,1	32	27,8	0,951
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	14	12,2	62	53,9	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	7	6,1	49	42,6	0,119
8 metus ir ilgiau	14	12,2	45	39,1	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	12	10,4	44	38,3	0,392
16 metų ir ilgiau	9	7,8	50	43,5	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	12	10,4	50	43,5	0,743
Vilniaus rajono savivaldybė	4	3,5	25	21,7	0,471
Kitos savivaldybės	5	13,9	19	16,5	0,768
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	12	11,3	70	60,9	0,245
kita (lenkų, rusų ir pan.)	8	7,0	24	20,9	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	12	10,4	49	42,6	0,677
Miestas, miestelis, kaimas	9	7,8	45	39,1	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	5	4,3	31	27,0	0,413
Progimnazija	2	1,7	16	13,9	0,520
Pagrindinė mokykla	6	5,2	17	14,8	0,277
Gimnazija	8	7,0	30	26,1	0,586
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	17	14,8	71	61,7	0,596
Valstybinė	2	1,7	8	7,0	>0,999
Privati	2	1,7	15	13,0	0,734
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	5	4,3	52	45,2	0,009
307 ir daugiau	16	13,9	42	36,5	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	7	6,1	44	38,3	0,261

41 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiais ir labai sunkiais kompleksiniais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

10 ir daugiau	14	12,2	50	43,5	
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	8	7,0	34	29,6	0,868
1 ir daugiau	13	11,3	60	52,2	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	14	12,2	54	47,0	0,437
3 ir daugiau	7	6,1	40	34,8	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra kompleksinį sutrikimą turinčių mokinių?					
Taip	19	16,5	67	58,3	0,067
Ne	2	1,7	27	23,5	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	50	43,5	19	16,5	0,932
Nedalyvo	33	28,7	13	11,3	

Dauguma respondentų (96,5 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su lengvomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi vaikus su lėtinėmis ligomis ugdančių ir pagrindinių mokyklų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padėjėjų skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją buvo panašus ($p > 0,05$) (42 lentelė).

42 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su lengvomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	24	20,9	1	0,9	>0,999
Moterys	87	75,7	3	2,6	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	55	47,8	2	1,7	>0,999
52 metų amžiaus ir vyresni	56	48,7	2	1,7	
Išsilavinimas					

42 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su lengvomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	36	31,3	3	2,6	0,112
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	75	65,2	1	0,9	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	54	47,0	2	1,7	>0,999
8 metus ir ilgiau	57	49,6	2	1,7	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	54	47,0	2	1,7	>0,999
16 metų ir ilgiau	57	49,6	2	1,7	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	61	53,0	1	0,9	0,333
Vilniaus rajono savivaldybė	27	23,5	2	1,7	0,264
Kitos savivaldybės	23	20,0	1	0,9	>0,999
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	81	70,4	2	1,7	0,309
kita (lenkų, rusų ir pan.)	30	26,1	2	1,7	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	60	52,2	1	0,9	0,340
Miestas, miestelis, kaimas	51	44,3	3	2,6	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	36	31,3	0	0,0	0,307
Progimnazija	18	15,7	0	0,0	>0,999
Pagrindinė mokykla	20	17,4	2	2,6	0,025
Gimnazija	37	32,2	1	0,9	>0,999
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	85	73,9	3	2,6	>0,999
Valstybinė	9	7,8	1	0,9	0,309
Privati	17	14,8	0	0,0	>0,999
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	56	48,7	1	0,9	0,618
307 ir daugiau	55	47,8	3	2,6	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	49	42,6	2	1,7	>0,999
10 ir daugiau	62	53,9	2	1,7	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	39	33,9	3	2,6	0,137
1 ir daugiau	72	62,6	1	0,9	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	67	58,3	1	0,9	0,303
3 ir daugiau	44	38,3	3	2,6	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra lėtinės ligas turinčių mokinių?					
Taip	91	79,1	1	0,9	0,025
Ne	20	17,4	3	2,6	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	37	32,2	9	7,8	0,616
Nedalyvo	58	50,4	11	9,6	

Dauguma respondentų (90,4 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su vidutinėmis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Sutinku“. Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Sutinku“ rinkosi vaikus su lėtinėmis ligomis ugdančių mokyklų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją buvo panašus ($p > 0,05$) (43 lentelė).

43 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutinėmis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su vidutinėmis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	24	20,9	1	0,9	0,452
Moterys	80	69,6	10	8,7	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	52	45,2	5	4,3	0,774
52 metų amžiaus ir vyresni	52	45,2	6	5,2	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	34	29,6	5	5,2	0,505
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	70	60,9	6	4,3	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	50	43,5	6	5,2	0,758
8 metus ir ilgiau	54	47,0	5	4,3	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	50	43,5	6	5,2	0,683
16 metų ir ilgiau	54	47,0	5	4,3	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	56	48,7	6	5,2	0,965
Vilniaus rajono savivaldybė	25	21,7	4	3,5	0,465
Kitos savivaldybės	23	20,0	1	0,9	0,454
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	77	67,0	6	5,2	0,177
kita (lenkų, rusų ir pan.)	27	23,5	5	4,3	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	55	47,8	5	5,2	0,916
Miestas, miestelis, kaimas	49	42,6	6	4,3	

43 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su vidutinėmis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	34	29,6	2	1,7	0,498
Progimnazija	18	15,7	0	0,0	0,209
Pagrindinė mokykla	19	16,5	4	3,5	0,226
Gimnazija	33	28,7	5	4,3	0,501
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	81	70,4	7	6,1	0,283
Valstybinė	7	6,1	3	2,6	0,054
Privati	16	13,9	1	0,9	>0,999
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	51	44,3	6	5,2	0,728
307 ir daugiau	53	46,1	5	4,3	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	43	37,4	8	7,0	0,059
10 ir daugiau	61	53,0	3	2,6	
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	37	32,2	5	4,3	0,527
1 ir daugiau	67	58,3	6	5,2	
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	63	54,8	5	4,3	0,332
3 ir daugiau	41	35,7	6	5,2	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra lėtinės ligas turinčių mokinių?					
Taip	88	76,5	4	3,5	0,001
Ne	16	13,9	7	6,1	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	41	35,7	5	4,3	0,698
Nedalyvo	63	54,8	6	5,2	

Dauguma respondentų (64,4 proc.), atsakydami į klausimą, „Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su sunkiomis ir labai sunkiomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“ pasirinko atsakymą „Nesutinku“. Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos savivaldybę, ugdomąją kalbą, vietą, tipą, pavaldumą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (44 lentelė).

44 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiomis ir labai sunkiomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas pagal pritarimą teiginiui, jog vaikai su sunkiomis ir labai sunkiomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose				p reikšmė
	Sutinku		Nesutinku		
	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	Respondentų skaičius, absoliut. sk.	Santykinis dažnis, proc.	
Lytis					
Vyrai	9	7,8	16	13,9	0,967
Moterys	32	27,8	58	50,4	
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	23	20,0	34	29,6	0,297
52 metų amžiaus ir vyresni	18	15,7	40	34,8	
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	13	11,3	26	22,6	0,710
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	28	24,3	48	41,7	
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	21	18,3	35	30,4	0,687
8 metus ir ilgiau	20	17,4	39	33,9	
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	18,3	21,0	35	30,4	0,687
16 metų ir ilgiau	17,4	20,0	39	33,9	
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	22	19,1	40	34,8	0,968
Vilniaus rajono savivaldybė	6	5,2	23	20,0	0,052
Kitos savivaldybės	13	11,3	11	9,6	0,033
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	32	27,8	51	44,3	0,295
kita (lenkų, rusų ir pan.)	9	7,8	23	20,0	
Mokyklos vieta					
Didmiestis	22	19,1	39	33,9	0,922
Miestas, miestelis, kaimas	19	16,5	35	30,4	
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	12	10,4	24	20,9	0,726
Progimnazija	7	6,1	11	9,6	0,755
Pagrindinė mokykla	7	6,1	16	13,9	0,559
Gimnazija	15	13,0	23	20,0	0,548
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	30	26,1	59	50,4	0,528
Valstybinė	1	0,9	9	7,8	0,094
Privati	10	8,7	7	6,1	0,031
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	17	14,8	40	34,8	0,196
307 ir daugiau	24	20,9	34	29,6	
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	17	14,8	34	29,6	0,643
10 ir daugiau	24	20,9	40	34,8	

44 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Ar sutinkate su teiginiu, jog vaikai su sunkiomis ir labai sunkiomis lėtinėmis ligomis yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?“

Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	17	14,8	25	21,7	0,413
1 ir daugiau	24	20,9	49	42,6	
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	27	23,5	41	35,7	0,275
3 ir daugiau	14	12,2	33	28,7	
Ar respondento vadovaujamoje mokykloje yra lėtines ligas turinčių mokinių?					
Taip	35	30,4	57	49,6	0,284
Ne	6	5,2	17	14,8	
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	19	16,5	27	23,5	0,302
Nedalyvo	22	19,1	47	40,9	

Dauguma respondentų pritarė, kad lengvo laipsnio sutrikimus turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Analizuojant respondentų pasiskirstymą pagal nuomonę, jog skirtingus lengvus sutrikimus turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,001$). Respondentai statistiškai reikšmingai dažniau pritarė, jog lengvų kompleksinių, klausos, kalbos, regėjimo, judėjimo sutrikimų ir lėtinių ligų turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, respondentai dažniau nepritarė, jog lengvo laipsnio psichikos ir / ar elgesio sutrikimų turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose ($p < 0,001$).

Dauguma respondentų pritarė, kad vidutinio laipsnio sutrikimus turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Analizuojant respondentų pasiskirstymą pagal nuomonę, jog skirtingus vidutinius sutrikimus turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,001$). Respondentai statistiškai reikšmingai dažniau pritarė, jog vidutinių klausos, kalbos, regėjimo, judėjimo sutrikimų ir lėtinių ligų turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, respondentai dažniau nepritarė, jog vidutinio laipsnio psichikos ir / ar elgesio ir kompleksinių sutrikimų turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose ($p < 0,001$).

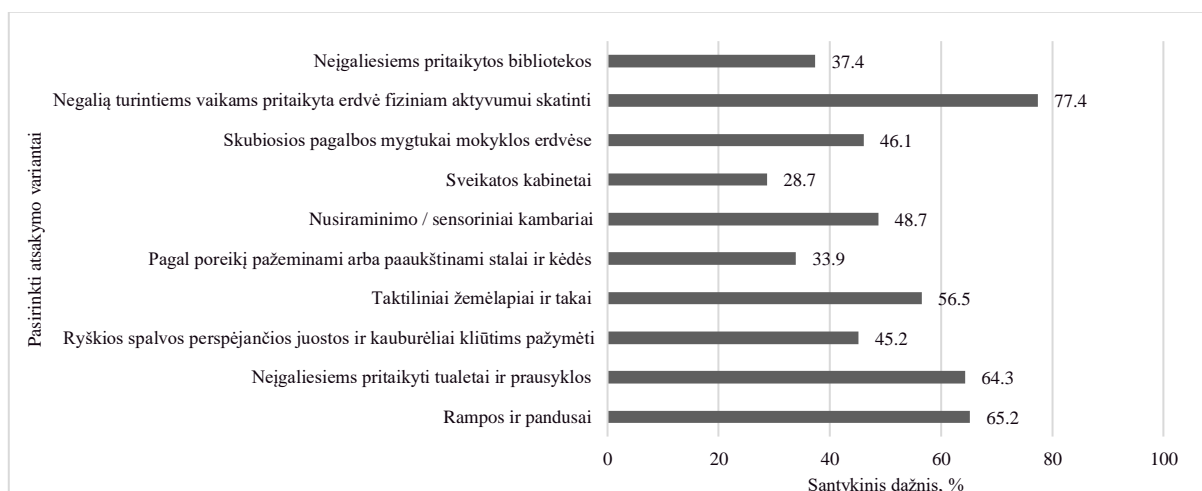
Dauguma respondentų nepritarė, kad sunkaus ir labai sunkaus laipsnio sutrikimus turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Analizuojant respondentų pasiskirstymą pagal nuomonę, jog skirtingus sunkius ir labai sunkius sutrikimus

turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, nustatytas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,001$). Respondentai statistiškai reikšmingai dažniau pritarė, jog sunkių ir labai sunkių klausos, kalbos, judėjimo sutrikimų ir lėtinių ligų turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, respondentai dažniau nepritarė, jog vidutinio laipsnio regėjimo, psichikos ir / ar elgesio ir kompleksinių sutrikimų turintys vaikai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose ($p < 0,001$).

4.3 Priemonės negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas ir ugdymo įstaigų vadovų požiūris į jas, atsižvelgiant į socialinius ir demografinius veiksniai

Dauguma respondentų, atsakydami į klausimą, „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ pasirinko atsakymus „Negalią turintiems vaikams pritaikyta erdvė fiziniam aktyvumui skatinti“, „Rampos ir pandusai“, „Neįgaliesiems pritaikyti tualetai ir prausyklos“, „Taktiliniai žemėlapiai ir takai“ ir „Nusiramino / sensoriniai kambariai“ (atitinkamai 77,4 proc., 65,2 proc., 64,3 proc., 56,5 proc. ir 48,7 proc.). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pavaizduotas 4 diagramoje (4 pav.). Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksniai, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Negalią turintiems vaikams pritaikyta erdvė fiziniam aktyvumui skatinti“ rinkosi progimnazijų, mažesnių ugdomų mokinių skaičių ir didesnių mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Rampos ir pandusai“ – Vilniaus rajono savivaldybės ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Neįgaliesiems pritaikyti tualetai ir prausyklos“ – kitų savivaldybių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Nusiramino / sensoriniai kambariai“ – moteriškos lyties ir kitų ugdomųjų kalbų (lenkų, rusų ir pan.) mokyklų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Ryškios spalvos perspėjančios juostos ir kauburėliai kliūtims pažymėti“ – lietuvių ugdomosios kalbos ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Nusiramino / sensoriniai kambariai“ – moteriškos lyties, lietuvių ugdomosios kalbos ir gimnazijų, ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Skubiosios pagalbos mygtukai mokyklos erdvėse“ – lietuvių ugdomosios kalbos, progimnazijų, didesnių ugdomų mokinių skaičių turinčių ir mažesnių mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$) ir atsakymą „Neįgaliesiems pritaikytos bibliotekos“ – ilgesni darbo stažą švietimo srityje turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksniai (amžių, išsimokslinimą, darbo švietimo srityje

stažą, vietą, pavaldumą, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (45 lentelė).

4 pav. Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

45 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Ramos ir pandusai (n=75)	Neįgaliesiems pritaikyti tualetai ir prausyklos, (n=74)	Ryškios spalvos perspėjančios juostos ir kauburėliai kliūtims pažymėti (n=52)	Taktiliniai žemėlapiai ir takai (n=65)	Pagal poreikį pažeminami arba paaukštinami stalai ir kėdės (n=39)
Lytis					
Vyrai	16,5	13,0	13,0	6,1	7,8
Moterys	48,7	47,8	32,2	24,3	27,0
p reikšmė	0,201	0,920	0,093	0,765	0,885
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	33,9	31,3	25,2	15,7	17,4
52 metų amžiaus ir vyresni	31,3	29,6	20,0	14,8	17,4
p reikšmė	0,475	0,618	0,227	0,792	0,946
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	22,6	20,9	13,9	8,7	8,7

45 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	42,6	40,0	31,3	21,7	26,1
p reikšmė	0,815	0,916	0,518	0,424	0,140
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	34,8	33,0	27,0	18,3	15,7
8 metus ir ilgiau	30,4	27,8	18,3	12,2	19,1
p reikšmė	0,173	0,135	0,033	0,109	0,563
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	30,4	17,4	25,2	15,7	15,7
16 metų ir ilgiau	34,8	29,6	20,0	14,8	19,1
p reikšmė	0,551	0,465	0,168	0,698	0,563
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	36,5	32,2	26,1	17,4	19,1
p reikšmė	0,539	0,777	0,460	0,646	0,864
Vilniaus rajon savivaldybė	12,2	12,2	8,7	7,0	7,8
p reikšmė	0,027	0,108	0,179	0,700	0,624
Kitos savivaldybės	16,5	16,5	10,4	6,1	7,8
p reikšmė	0,107	0,039	0,597	0,879	0,753
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	49,6	47,0	39,1	25,2	28,7
kita (lenkų, rusų ir pan.)	15,7	13,9	6,1	5,2	6,1
p reikšmė	0,210	0,138	0,002	0,091	0,071
Mokyklos vieta					
Didmiestis	29,6	32,2	26,1	17,4	18,3
Miestas, miestelis, kaimas	35,7	28,7	19,1	13,0	16,5
p reikšmė	0,633	0,960	0,364	0,560	0,932
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	23,5	19,1	14,8	10,4	10,4
p reikšmė	0,766	0,971	0,771	0,648	0,826
Progimnazija	7,8	8,7	8,7	7,0	6,1
p reikšmė	0,924	0,615	0,337	0,160	0,690
Pagrindinė mokykla	13,9	13,0	7,8	3,5	4,3
p reikšmė	0,625	0,633	0,512	0,129	0,142
Gimnazija	20,0	20,0	13,0	9,6	13,9
p reikšmė	0,458	0,958	0,638	0,808	0,247
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	52,2	48,7	31,3	22,6	25,2
p reikšmė	0,716	0,272	0,094	0,708	0,457
Valstybinė	3,5	3,5	3,5	0,9	3,5
p reikšmė	0,924	0,157	0,729	0,142	0,717
Privati	9,6	8,7	10,4	7,0	6,1
p reikšmė	0,610	0,852	0,023	0,107	0,549
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	36,5	33,0	26,1	18,3	20,0
307 ir daugiau	28,7	27,8	19,1	12,2	14,8
p reikšmė	0,059	0,207	0,113	0,139	0,214
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					

45 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalia turinčių vaikų ugdymą?“

Mažiau nei 10	31,3	24,3	19,1	15,7	19,1
10 ir daugiau	33,9	36,5	26,1	14,8	15,7
p reikšmė	0,280	0,242	0,689	0,312	0,093
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	24,3	24,3	13,9	7,8	16,5
1 ir daugiau	40,9	36,5	31,3	22,6	18,3
p reikšmė	0,805	0,334	0,244	0,900	0,074
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	34,8	34,8	25,2	18,3	22,6
3 ir daugiau	30,4	26,1	20,0	12,2	12,2
p reikšmė	0,549	0,589	0,505	0,900	0,350
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	23,5	25,2	24,3	11,3	10,4
Nedalyvavo	41,7	35,7	30,4	19,1	24,3
p reikšmė	0,231	0,697	0,284	0,679	0,109

45 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalia turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalia turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Nusiramino / sensoriniai kambariai (n=56)	Sveikatos kabinetai (n= 33)	Skubiosios pagalbos mygtukai mokyklos erdvėse (n=53)	Negalia turintiems vaikams pritaikyta erdvė fiziniam aktyvumui skatinti (n=89)	Neįgaliesiems pritaikytos bibliotekos (n=43)
Lytis					
Vyrai	7,0	5,2	9,6	9,6	6,1
Moterys	42,6	23,5	36,5	33,9	31,3
p reikšmė	0,047	0,557	0,813	0,953	0,273
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	20,9	15,7	19,1	24,3	19,1
52 metų amžiaus ir vyresni	28,7	12,0	27,0	19,1	18,3
p reikšmė	0,113	0,498	0,110	0,226	0,791
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	13,9	11,3	13,0	18,3	14,8

45 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

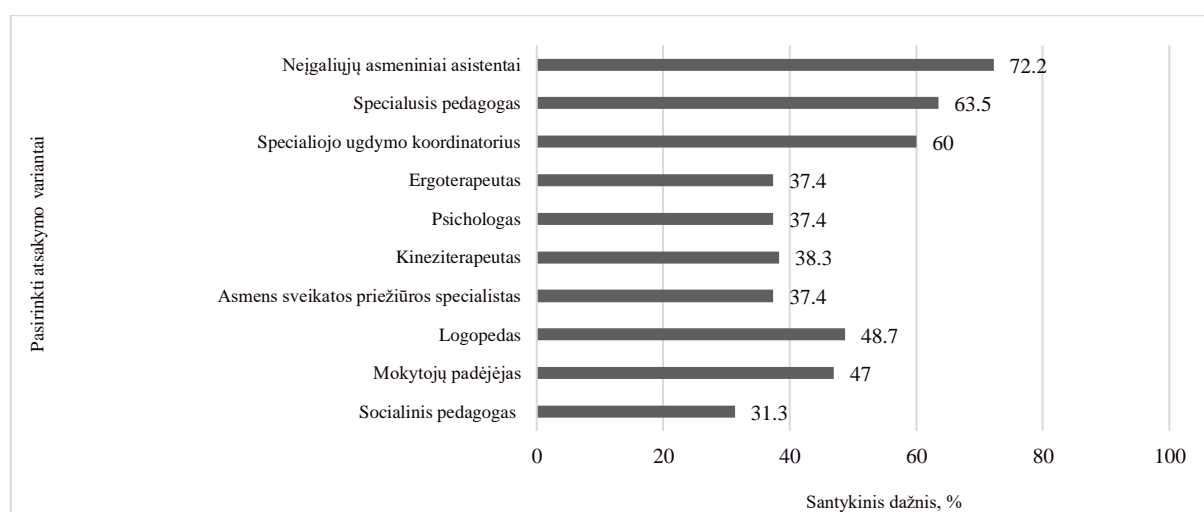
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	35,7	17,4	33,0	25,2	22,6
p reikšmė	0,190	0,431	0,240	0,108	0,325
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	20,9	14,8	24,3	17,4	18,3
8 metus ir ilgiau	28,7	13,8	21,7	26,1	19,1
p reikšmė	0,161	0,701	0,412	0,102	0,981
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	21,7	15,7	18,3	25,2	12,2
16 metų ir ilgiau	27,8	13,0	27,8	18,3	25,2
p reikšmė	0,304	0,426	0,072	0,080	0,007
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	25,2	11,3	26,1	22,6	19,1
p reikšmė	0,517	0,048	0,593	0,718	0,648
Vilniaus rajon savivaldybė	15,7	11,3	11,3	9,6	7,8
p reikšmė	0,119	0,026	0,875	0,486	0,413
Kitos savivaldybės	8,7	6,1	8,7	32,2	10,4
p reikšmė	0,384	0,954	0,625	0,235	0,151
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	28,7	22,6	28,7	33,9	27,0
kita (lenkų, rusų ir pan.)	20,9	6,1	17,4	9,6	10,4
p reikšmė	0,002	0,315	0,028	0,221	0,988
Mokyklos vieta					
Didmiestis	24,3	11,3	26,1	21,7	19,1
Miestas, miestelis, kaimas	25,2	17,4	20,0	21,7	18,3
p reikšmė	0,404	0,063	0,479	0,566	0,755
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	11,3	9,6	10,4	15,7	9,6
p reikšmė	0,051	0,766	0,064	0,341	0,306
Progimnazija	8,7	3,5	11,3	3,5	6,1
p reikšmė	0,580	0,509	0,015	0,048	0,886
Pagrindinė mokykla	8,7	7,8	7,0	11,3	10,4
p reikšmė	0,514	0,216	0,224	0,158	0,101
Gimnazija	20,9	7,8	17,4	13,0	11,3
p reikšmė	0,041	0,404	0,323	0,543	0,620
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	39,1	22,6	39,1	32,2	31,3
p reikšmė	0,543	0,716	0,050	0,576	0,159
Valstybinė	3,5	2,6	2,6	3,5	2,6
p reikšmė	0,527	0,924	0,286	0,816	0,741
Privati	7,0	3,5	4,3	7,8	3,5
p reikšmė	0,823	0,610	0,135	0,171	0,201
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	20,0	17,4	15,7	27,0	19,1
307 ir daugiau	29,6	11,3	30,4	16,5	18,3
p reikšmė	0,050	0,133	0,002	0,019	0,791

45 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	20,9	13,9	15,7	24,3	20,0
10 ir daugiau	28,7	14,8	30,4	19,1	17,4
p reikšmė	0,631	0,571	0,038	0,027	0,127
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	18,3	9,6	16,5	14,8	13,0
1 ir daugiau	31,3	19,1	29,6	28,7	24,3
p reikšmė	0,944	0,652	0,890	0,622	0,778
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	30,4	10,4	27,8	24,3	25,2
3 ir daugiau	19,1	18,3	18,3	19,1	12,2
p reikšmė	0,623	0,002	0,801	0,549	0,161
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	31,3	13,9	16,5	20,0	1,7
Nedalyvavo	18,3	14,8	29,6	23,5	0,0
p reikšmė	0,493	0,239	0,401	0,249	0,244

Dauguma respondentų, atsakydami į klausimą, „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ pasirinko atsakymus „Neįgaliųjų asmeniniai asistentai“, „Specialusis pedagogas“, „Specialiojo ugdymo koordinatorius“, „Logopedas“ ir „Mokytojų padėjėjas“ (atitinkamai 72,2 proc., 63,5 proc., 60,0 proc., 48,7 proc. ir 47,0 proc.). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pavaizduotas 5 diagramoje (5 pav.) Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Neįgaliųjų asmeniniai asistentai“ rinkosi magistro arba mokslų daktaro laipsnį, mažesnę ugdymą mokinių, didesnę mokytojų ir mokytojų padėjėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Specialusis pedagogas“ – Vilniaus miesto ir rajono savivaldybės, didmiesčio mokyklai vadovaujantys, didesnę ugdymą mokinių ir mokytojų padėjėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Specialiojo ugdymo koordinatorius“ – Vilniaus miesto ir rajono savivaldybės, mažesnės gyventvietės mokyklai vadovaujantys ir didesnę mokytojų padėjėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Logopedas“ – magistro arba mokslų daktaro laipsnį turintys, Vilniaus miesto ir rajono savivaldybių, lietuvių ugdomosios kalbos, didmiesčio, progimnazijų ir gimnazijų mokykloms vadovaujantys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$) ir atsakymą „Mokytojų padėjėjas“ – savivaldybių, valstybinių mokyklų ir didesnę mokytojų padėjėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Asmens sveikatos priežiūros specialistas“ – moteriškosios lyties, ilgesnį stažą švietimo srityje turintys ir su negalia turinčių vaikų ugdymu

susijusiose formaliose kvalifikacijos tobulinimo programose dalyvaujantys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Kineziterapeutas“ – lietuvių ugdomosios kalbos, savivaldybių ir privačių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Psichologas“ – lietuvių ugdomosios kalbos ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$) ir atsakymą „Ergoterapeutas“ – Vilniaus rajono ir kitų savivaldybių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, vadovavimo, darbo stažą švietimo srityje, padėjėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (46 lentelė).

5 pav. Respondentų pasiskirstymas atsakymą į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

46 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Socialinis pedagogas (n=36)	Mokytojų padėjėjas (n=54)	Logopedas (n=56)	Asmens sveikatos priežiūros specialistas (n=43)	Kineziterapeutas (n=44)
Lytis					
Vyrai	15,7	13,9	11,3	4,3	5,2
Moterys	47,8	33,0	37,4	33,0	33,0
p reikšmė	0,317	0,054	0,709	0,042	0,097
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	34,8	21,7	27,0	19,1	14,8

46 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

52 metų amžiaus ir vyresni	28,7	25,2	21,7	18,3	23,5
p reikšmė	0,139	0,510	0,226	0,791	0,065
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakaluro ar jam prilyginamas laipsnis)	43,5	15,7	12,2	13,9	12,2
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	20,0	31,3	36,5	23,5	26,1
p reikšmė	0,472	0,902	0,049	0,564	0,709
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	32,2	22,6	24,3	22,6	19,1
8 metus ir ilgiau	31,3	24,3	24,3	14,8	19,1
p reikšmė	0,574	0,912	0,785	0,051	0,826
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	32,2	21,7	26,1	9,6	16,5
16 metų ir ilgiau	31,3	25,2	22,6	27,8	21,7
p reikšmė	0,574	0,628	0,308	0,001	0,352
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	31,6	24,3	33,9	21,7	23,5
p reikšmė	0,231	0,677	0,001	0,482	0,207
Vilniaus rajono savivaldybė	16,7	10,4	7,0	9,6	9,6
p reikšmė	0,847	0,487	0,009	0,945	0,966
Kitos savivaldybės	14,8	12,2	7,8	6,1	5,2
p reikšmė	0,400	0,209	0,217	0,349	0,133
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	47,8	37,4	40,0	28,7	21,7
kita (lenkų, rusų ir pan.)	15,7	9,6	8,7	8,7	16,5
p reikšmė	0,318	0,093	0,020	0,398	0,004
Mokyklos vieta					
Didmiestis	36,5	23,5	33,9	15,7	23,5
Miestas, miestelis, kaimas	27,0	23,5	14,8	21,7	14,8
p reikšmė	0,203	0,538	0,002	0,397	0,159
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	19,1	13,0	18,3	12,2	9,6
p reikšmė	0,722	0,443	0,163	0,823	0,251
Progimnazija	11,3	8,7	11,3	6,1	6,1
p reikšmė	0,402	0,426	0,030	0,886	0,952
Pagrindinė mokykla	15,7	12,2	11,3	5,2	6,1
p reikšmė	0,146	0,135	0,576	0,210	0,388
Gimnazija	17,4	13,0	10,4	13,9	16,5
p reikšmė	0,090	0,259	0,010	0,463	0,069
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	48,7	31,3	35,7	27,8	35,7
p reikšmė	0,949	0,019	0,415	0,681	0,001
Valstybinė	3,5	5,2	2,6	7,0	0,9
p reikšmė	0,107	0,387	0,323	0,051	0,054

46 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Privati	11,3	4,3	10,4	2,6	1,7
p reikšmė	0,228	0,034	0,050	0,068	0,015
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	35,7	23,5	22,6	20,0	15,7
307 ir daugiau	27,8	23,5	26,1	17,4	22,6
p reikšmė	0,062	0,930	0,512	0,516	0,144
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	27,8	20,9	20,0	17,4	13,9
10 ir daugiau	35,7	26,1	28,7	20,0	24,3
p reikšmė	0,884	0,984	0,491	0,718	0,175
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	26,1	12,2	20,9	15,7	16,5
1 ir daugiau	37,4	34,8	27,8	21,7	21,7
p reikšmė	0,179	0,026	0,169	0,358	0,243
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	40,0	27,8	30,4	18,3	22,6
3 ir daugiau	23,5	19,1	18,3	19,1	15,7
p reikšmė	0,264	0,979	0,474	0,083	0,995
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	8,7	19,1	18,3	20,9	17,4
Nedalyvavo	22,6	27,8	30,4	16,5	20,9
p reikšmė	0,071	0,879	0,594	0,008	0,347

46 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Psichologas (n=43)	Ergoterapeutas (n=43)	Specialiojo ugdymo koordinatorius (n=69)	Specialusis pedagogas (n=73)	Neįgaliųjų asmeniniai asistentai (n=83)
Lytis					
Vyrai	5,2	5,2	13,0	13,0	13,0
Moterys	32,2	32,2	47,0	47,0	58,3
p reikšmė	0,118	0,118	>0,999	>0,999	0,158
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	17,4	20,9	32,2	32,2	39,1
52 metų amžiaus ir vyresni	20,0	16,5	27,8	27,8	32,2
p reikšmė	0,613	0,300	0,286	0,286	0,072
Išsilavinimas					

46 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	9,6	12,2	21,7	21,7	28,7
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	27,8	25,2	38,3	38,3	42,6
p reikšmė	0,145	0,813	0,520	0,520	0,024
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	16,5	24,3	33,0	15,7	34,8
8 metus ir ilgiau	20,9	13,0	27,0	24,3	36,5
p reikšmė	0,455	0,006	0,094	0,094	0,977
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	16,5	17,4	29,6	29,6	34,8
16 metų ir ilgiau	20,9	20,0	30,4	30,4	36,5
p reikšmė	0,455	0,717	0,879	0,879	0,977
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	19,1	22,6	26,1	37,2	37,4
p reikšmė	0,648	0,276	0,006	0,006	0,617
Vilniaus rajono savivaldybė	12,2	13,9	19,1	19,1	17,4
p reikšmė	0,161	0,022	0,044	0,044	0,748
Kitos savivaldybės	6,1	0,9	14,8	14,8	16,5
p reikšmė	0,349	0,001	0,223	0,223	0,338
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	20,0	23,5	44,3	44,3	53,9
kita (lenkų, rusų ir pan.)	17,4	13,9	15,7	15,7	17,4
p reikšmė	0,001	0,083	0,062	0,610	0,195
Mokyklos vieta					
Didmiestis	19,1	22,6	25,2	36,6	36,5
Miestas, miestelis, kaimas	18,3	14,8	34,8	32,4	34,8
p reikšmė	0,755	0,218	0,004	0,004	0,537
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	8,7	13,0	18,3	21,6	24,3
p reikšmė	0,150	0,522	0,806	0,806	0,300
Progimnazija	5,2	7,0	7,8	7,8	8,7
p reikšmė	0,698	0,501	0,346	0,346	0,108
Pagrindinė mokykla	7,0	5,2	13,9	13,9	16,5
p reikšmė	0,773	0,210	0,295	0,295	0,180
Gimnazija	16,5	12,2	20,0	20,0	21,7
p reikšmė	0,050	0,932	0,936	0,936	0,358
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	28,7	30,4	47,0	47,0	53,9
p reikšmė	0,965	0,341	0,590	0,590	0,716
Valstybinė	4,3	1,7	3,5	3,5	5,2
p reikšmė	0,497	0,234	0,195	0,177	0,469
Privati	4,3	5,2	9,6	9,6	12,2
p reikšmė	0,461	0,847	0,668	0,668	0,275
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	14,8	16,5	33,9	13,0	49,6

46 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų specialistų Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

307 ir daugiau	12,2	20,9	25,1	24,3	21,7
p reikšmė	0,492	0,373	0,068	0,015	0,001
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	16,5	14,8	27,8	27,8	40,0
10 ir daugiau	20,9	22,6	32,2	32,2	31,3
p reikšmė	0,979	0,422	0,592	0,592	0,001
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	13,9	13,0	15,7	15,7	21,7
1 ir daugiau	23,5	24,3	44,3	44,3	49,6
p reikšmė	0,906	0,778	0,004	0,004	0,034
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	22,6	20,0	36,5	36,5	38,3
3 ir daugiau	14,8	17,4	23,5	23,5	33,0
p reikšmė	0,822	0,342	0,642	0,642	0,060
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	12,2	21,7	34,8	39,1	40,9
Nedalyvavo	25,2	15,7	25,2	24,3	30,4
p reikšmė	0,208	0,753	0,587	0,635	0,355

Dauguma respondentų, atsakydami į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ pasirinko atsakymus „Kompensacinių ir technologinių priemonių naudojimo įgūdžiai“, „Mokymai apie negalią turinčių vaikų ugdymą“, „Individualizuotų mokymo planų kūrimas“, „Vertinimo metodikų įgūdžiai“ ir „Tarptautinė patirtis ir gerų praktikų pasidalinimas“ (atitinkamai 70,4 proc., 63,5 proc., 60,0 proc., 55,7 proc. ir 50,4 proc.). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pavaizduotas 6 diagramoje (6 pav.)

Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Kompensacinių ir technologinių priemonių naudojimo įgūdžiai“ rinkosi jaunesni ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Mokymai apie negalią turinčių vaikų ugdymą“ – mažesni ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Individualizuotų mokymo planų kūrimas“ – moteriškos lyties, mažesni ugdomų mokinių ir didesni mokytojų padejėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Vertinimo metodikų įgūdžiai“ – mažesnės gyvenvietės mokyklai vadovaujantys, didesni ugdomų mokinių ir mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Tarptautinė patirtis ir gerų praktikų pasidalinimas“ – moteriškos lyties ir didesni ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Specialiosios pedagogikos mokymai“ – trumpesnį vadovavimo darbo stažą, mažesni ugdomų mokinių skaičių turintys, savivaldybių ir privačių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$),

atsakymą „Komandinio darbo įgūdžiai“ – Vilniaus miesto savivaldybių, didmiesčio mokyklų ir progimnazijų vadovai ($p < 0,05$) ir atsakymą „Kultūrinio jautrumo įgūdžiai“ – gimnazijų, didesnį ugdomų mokinių skaičių turinčių ir mažesnę negalią turinčių vaikų skaičių turinčių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). (47 lentelė).

6 pav. Respondentų pasiskirstymas atsakymą į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

47 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Mokymai apie negalią turinčių vaikų ugdymą (n=73)	Individualizuotų mokymo planų kūrimas (n=69)	Vertinimo metodikų įgūdžiai (n=64)	Kompensacinių ir technologinių priemonių naudojimo įgūdžiai (n=81)	Specialiosios pedagogikos mokymai (n=55)
Lytis					
Vyrai	12,3	8,8	9,6	6,1	11,4
Moterys	51,8	51,8	46,5	36,0	37,7
p reikšmė	0,512	0,033	0,252	0,149	0,578
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	35,1	32,5	31,6	25,4	26,3
52 metų amžiaus ir vyresni	28,9	28,1	24,6	16,7	22,8
p reikšmė	0,106	0,155	0,085	0,040	0,351
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	24,6	17,5	15,8	13,2	17,5

47 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir igūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	39,5	43,0	40,4	28,9	31,6
p reikšmė	0,213	0,145	0,121	0,570	0,740
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	35,1	29,8	29,8	23,7	29,8
8 metus ir ilgiau	28,9	30,7	26,3	18,4	19,3
p reikšmė	0,062	0,785	0,238	0,145	0,009
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	27,2	19,3	29,8	22,8	24,6
16 metų ir ilgiau	36,8	41,2	26,3	19,3	24,6
p reikšmė	0,099	0,684	0,238	0,281	0,713
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	31,6	32,5	34,2	16,7	28,9
p reikšmė	0,231	0,976	0,072	0,207	0,254
Vilniaus rajono savivaldybė	16,7	12,3	12,3	8,8	11,4
p reikšmė	0,847	0,118	0,323	0,336	0,592
Kitos savivaldybės	15,8	15,8	9,6	7,9	8,8
p reikšmė	0,208	0,103	0,252	0,607	0,411
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	50,0	47,4	37,7	28,9	38,6
kita (lenkų, rusų ir pan.)	14,0	13,2	18,4	13,2	10,5
p reikšmė	0,051	0,062	0,202	0,519	0,121
Mokyklos vieta					
Didmiestis	30,7	32,5	21,9	25,4	20,2
Miestas, miestelis, kaimas	33,3	28,1	34,2	16,7	28,9
p reikšmė	0,181	0,793	0,044	0,156	0,186
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	19,3	21,1	18,4	14,9	19,3
p reikšmė	0,659	0,362	0,749	0,452	0,082
Progimnazija	11,4	10,5	9,6	7,9	6,1
p reikšmė	0,430	0,561	0,643	0,460	0,344
Pagrindinė mokykla	14,0	9,6	10,5	8,8	10,5
p reikšmė	0,344	0,261	0,867	0,723	0,571
Gimnazija	19,3	19,3	17,5	10,5	13,2
p reikšmė	0,334	0,684	0,593	0,108	0,145
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	46,5	46,5	43,9	34,2	31,6
p reikšmė	0,213	0,878	0,607	0,291	0,003
Valstybinė	5,3	3,5	4,4	2,6	4,4
p reikšmė	0,745	0,189	0,682	0,417	0,954
Privati	12,3	10,5	7,9	5,3	13,2
p reikšmė	0,088	0,358	0,773	0,538	0,001
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	39,5	36,0	22,8	19,3	33,3
307 ir daugiau	24,6	24,6	33,3	22,8	15,8
p reikšmė	0,001	0,013	0,032	0,448	0,001

47 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	32,5	26,3	25,4	15,8	21,9
10 ir daugiau	31,6	34,2	18,4	26,3	27,2
p reikšmė	0,088	0,738	0,012	0,185	0,984
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	20,2	16,7	18,4	14,0	18,4
1 ir daugiau	43,9	43,9	37,7	28,1	30,7
p reikšmė	0,186	0,020	0,428	0,618	0,737
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	36,0	34,2	32,5	24,6	27,2
3 ir daugiau	28,1	26,3	23,7	17,5	21,9
p reikšmė	0,312	0,399	0,651	0,807	0,359
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	12,2	33,9	21,7	24,3	30,4
Nedalyvavo	23,5	26,1	33,9	35,7	18,3
p reikšmė	0,321	0,351	0,818	0,758	0,594

47 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Tarptautinė patirtis ir gerų praktikų pasidalinimas (n=58)	Konfliktų sprendimo įgūdžiai (n=28)	Komandinio darbo įgūdžiai (n=19)	Pirmosios pagalbos suteikimo staiga sutrikus vaiko sveikatai mokymai (n=43)	Kultūrinio jautrumo įgūdžiai (n=20)
Lytis					
Vyrai	14,9	6,1	4,4	8,8	3,5
Moterys	35,1	17,5	11,4	28,9	12,3
p reikšmė	0,022	0,477	0,446	0,653	0,895
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	22,8	9,6	8,8	17,5	7,0
52 metų amžiaus ir vyresni	27,2	14,0	7,0	20,2	8,8
p reikšmė	0,454	0,319	0,552	0,664	0,665
Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	16,7	4,4	2,6	12,3	2,6

47 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir igūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

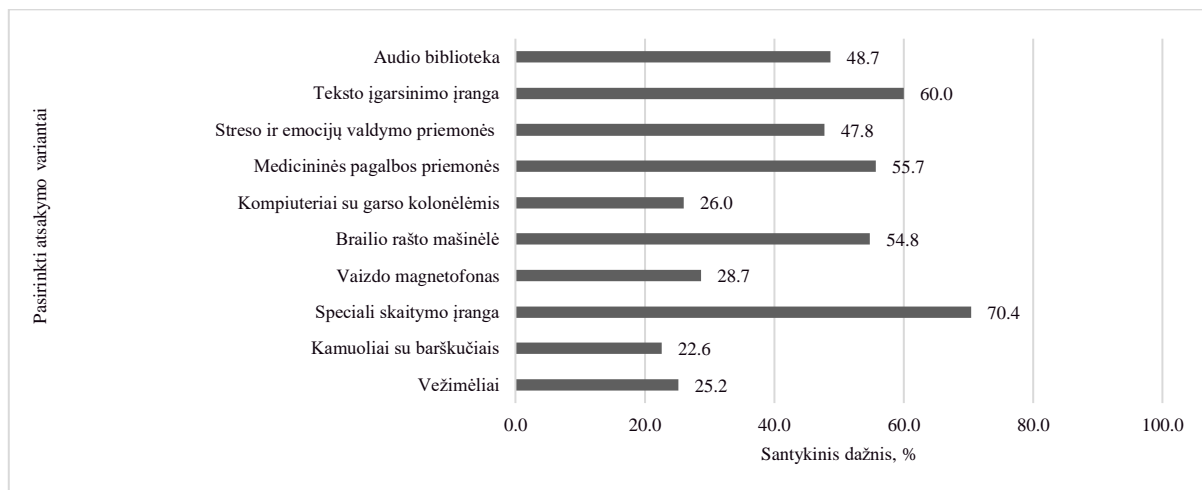
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	33,3	19,3	13,2	25,4	13,2
p reikšmė	0,844	0,350	0,087	0,772	0,087
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	21,1	14,0	10,5	16,7	8,8
8 metus ir ilgiau	28,9	9,6	5,3	21,1	7,0
p reikšmė	0,190	0,190	0,088	0,500	0,499
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	24,6	7,9	4,4	18,4	7,0
16 metų ir ilgiau	25,4	15,8	11,4	19,3	8,8
p reikšmė	0,851	0,076	0,058	0,922	0,725
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	13,9	15,8	12,3	20,2	7,0
p reikšmė	0,875	0,117	0,024	0,997	0,401
Vilniaus rajono savivaldybė	18,3	4,4	2,6	12,3	6,1
p reikšmė	0,734	0,345	0,556	0,174	0,236
Kitos savivaldybės	10,5	3,5	0,9	5,3	2,6
p reikšmė	>0,999	0,363	0,079	0,148	0,619
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	35,1	16,7	11,4	28,9	8,8
kita (lenkų, rusų ir pan.)	14,9	7,0	4,4	8,8	7,0
p reikšmė	0,677	0,837	0,976	0,373	0,499
Mokyklos vieta					
Didmiestis	25,4	15,8	12,3	20,2	7,0
Miestas, miestelis, kaimas	24,6	7,9	3,5	17,5	8,8
p reikšmė	0,708	0,095	0,020	0,887	0,448
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	14,0	4,4	4,4	14,0	0,9
p reikšmė	0,420	0,095	0,705	0,314	0,061
Progimnazija	7,0	6,1	7,0	3,5	2,6
p reikšmė	0,608	0,130	0,001	0,139	>0,999
Pagrindinė mokykla	7,9	3,5	1,8	8,8	3,5
p reikšmė	0,343	0,499	0,338	0,405	0,748
Gimnazija	17,5	9,6	2,6	11,4	8,8
p reikšmė	0,691	0,350	0,102	0,585	0,029
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	36,0	21,1	14,0	25,4	13,2
p reikšmė	0,271	0,079	0,234	0,112	0,445
Valstybinė	3,5	0,9	0,9	4,4	0,9
p reikšmė	0,508	0,287	0,599	0,402	>0,999
Privati	10,5	1,8	0,9	7,9	1,8
p reikšmė	0,066	0,210	0,225	0,160	0,622
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	20,2	8,8	6,1	21,1	4,4
307 ir daugiau	29,8	14,9	9,6	16,7	11,4

47 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų kompetencijų ir įgūdžių Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

p reikšmė	0,039	0,123	0,304	0,334	0,040
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	21,1	10,5	7,0	20,2	5,3
10 ir daugiau	28,9	13,2	8,8	17,5	10,5
p reikšmė	0,572	0,972	0,978	0,144	0,289
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	18,4	12,3	6,1	14,0	5,3
1 ir daugiau	31,6	11,4	9,6	23,7	10,5
p reikšmė	0,845	0,501	0,778	0,829	0,800
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	31,6	15,8	9,6	27,2	13,2
3 ir daugiau	18,4	7,9	6,1	10,5	2,6
p reikšmė	0,445	0,395	0,890	0,035	0,026
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	29,6	11,3	7,0	27,8	7,8
Nedalyvavo	20,0	12,2	8,7	34,8	7,8
p reikšmė	0,939	0,323	0,142	0,208	0,346

Dauguma respondentų, atsakydami į klausimą, „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ pasirinko atsakymus „Speciali skaitymo įranga (su padidinamaisiais stiklais, su galimybe keisti teksto spalvą ir pan.)“, „Teksto įgarsinimo įranga“, „Medicininės pagalbos priemonės (inhaliatoriai, adrenalino injektoriai, gliukozės matavimo aparatai ir kt.)“, „Brailio rašto mašinėlė“ ir „Audio biblioteka“ (atitinkamai 70,4 proc., 60,0 proc., 55,7 proc., 54,8 proc. ir 48,7 proc.). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį klausimą pavaizduotas 7 diagramoje (7 pav.) Analizuojant respondentų pasiskirstymą atsakant į šį klausimą pagal socialinius ir demografinius veiksnius, nustatyta, kad statistiškai reikšmingai dažniau atsakymą „Speciali skaitymo įranga (su padidinamaisiais stiklais, su galimybe keisti teksto spalvą ir pan.)“ rinkosi lietuvių ugdomosios kalbos, valstybinių mokyklų ir progimnazijų ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Brailio rašto mašinėlė“ – pagrindinės mokyklos tipo ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Audio biblioteka“ – Vilniaus miesto savivaldybės ir lietuvių ugdomosios kalbos mokykloms vadovaujantys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Vežimėliai“ – privačių, didesnį ugdomų mokinių ir mažesni mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Kamuoliai su barškučiais“ – mažesni ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), atsakymą „Kompiuteriai su garso kolonėlėmis“ – jaunesni ir valstybinių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$), ir atsakymą „Streso ir emocijų valdymo priemonės (streso kamuoliukai, emocijų kortelės ir kt.)“ – Vilniaus rajono savivaldybių ir valstybinių ugdymo įstaigų vadovai ($p < 0,05$). Respondentų pasiskirstymas atsakant į šį

klausimą pagal kitus socialinius ir demografinius veiksnius (lytį, amžių, išsimokslinimą, vadovavimo ir darbo švietimo srityje stažą, mokyklos vietą, mokinių, mokytojų, mokytojų padejėjų, padejėjų, negalią turinčių mokinių skaičių ir mokyklos vadovų kvalifikaciją) buvo panašus ($p > 0,05$) (48 lentelė).

7 pav. Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

48 lentelė. Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Vežimėliai (n=29)	Kamuoliai su barškučiais (n=26)	Speciali skaitymo įranga (su padidinamaisiais stiklais, su galimybe keisti teksto spalvą ir pan.) (n=81)	Vaizdo magnetofonas (n=33)	Brailio rašto mašinėlė (n=63)
Lytis					
Vyrai	8,7	1,7	15,7	5,2	10,4
Moterys	16,5	21,7	55,7	24,3	45,2
p reikšmė	0,054	0,039	0,931	0,491	0,384
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	14,8	9,6	39,1	18,3	28,7
52 metų amžiaus ir vyresni	10,4	13,9	32,2	11,3	27,0
p reikšmė	0,259	0,295	0,072	0,090	0,631
Išsilavinimas					

48 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	6,1	9,6	25,2	13,0	38,3
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	19,1	13,9	46,1	16,5	17,4
p reikšmė	0,199	0,392	0,604	0,134	0,499
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	14,8	14,0	37,4	17,4	29,6
8 metus ir ilgiau	10,4	9,6	33,9	12,2	26,1
p reikšmė	0,216	0,190	0,206	0,159	0,287
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	11,3	7,8	36,5	13,0	25,2
16 metų ir ilgiau	13,9	15,7	34,8	16,5	30,4
p reikšmė	0,630	0,068	0,393	0,525	0,416
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	13,9	11,3	40,9	14,8	31,3
p reikšmė	0,875	0,492	0,248	0,586	0,573
Vilniaus rajono savivaldybė	18,3	8,7	15,7	7,8	10,4
p reikšmė	0,734	0,106	0,204	0,841	0,074
Kitos savivaldybės	4,3	3,5	14,8	7,0	13,9
p reikšmė	0,578	0,376	0,954	0,649	0,222
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	20,9	11,3	55,7	19,1	42,6
kita (lenkų, rusų ir pan.)	4,3	12,2	15,7	10,4	13,0
p reikšmė	0,141	0,053	0,027	0,247	0,239
Mokyklos vieta					
Didmiestis	11,3	12,2	40,0	14,8	30,4
Miestas, miestelis, kaimas	13,9	11,3	31,3	14,8	25,2
p reikšmė	0,791	0,560	0,301	0,672	0,692
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	5,2	5,2	22,6	9,6	16,5
p reikšmė	0,154	0,245	0,883	0,875	0,675
Progimnazija	6,1	3,5	15,7	3,5	11,3
p reikšmė	0,146	0,441	0,003	0,457	0,123
Pagrindinė mokykla	15,7	6,1	12,2	7,0	7,0
p reikšmė	0,668	0,379	0,216	0,540	0,024
Gimnazija	9,6	8,7	50,4	9,6	20,9
p reikšmė	0,518	0,614	0,175	0,919	0,255
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	20,9	14,8	55,7	24,3	44,3
p reikšmė	0,360	0,062	0,543	0,339	0,370
Valstybinė	3,5	4,3	3,5	0,9	4,3
p reikšmė	0,260	0,072	0,022	0,156	0,707
Privati	0,9	4,3	12,2	4,3	7,0
p reikšmė	0,047	0,532	0,275	0,988	0,440
Mokinių skaičius (mediana 307)					
Mažiau nei 307	7,0	15,7	34,8	16,5	29,6

48 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

307 ir daugiau	18,3	7,8	36,5	13,0	26,1
p reikšmė	0,006	0,042	0,791	0,380	0,392
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	6,1	7,8	30,4	12,2	27,0
10 ir daugiau	19,1	15,7	40,9	17,4	28,7
p reikšmė	0,011	0,214	0,571	0,657	0,323
Mokytojų padejėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	12,2	7,8	23,5	11,3	7,4
1 ir daugiau	13,0	15,7	47,8	18,3	38,3
p reikšmė	0,129	0,694	0,207	0,805	0,188
Negalią turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	41,7	13,9	42,6	15,7	33,0
3 ir daugiau	33,0	9,6	28,7	13,9	22,6
p reikšmė	0,213	0,988	0,830	0,382	0,952
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	11,3	9,6	27,0	13,0	21,7
Nedalyvavo	13,9	13,9	44,3	16,5	33,9
p reikšmė	0,539	0,928	0,449	0,559	0,818

48 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Kintamieji	Respondentų pasiskirstymas atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“ (proc.) (n=115)				
	Kompiuteriai su garso kolonėlėmis (n=30)	Medicininės pagalbos priemonės (inhaliatoriai, adrenalino injektoriai, gliukozės matavimo aparatai ir kt.) (n=64)	Streso ir emocijų valdymo priemonės (streso kamuoliukai, emocijų kortelės ir kt.) (n=55)	Teksto įgarsinimo įranga (n=69)	Audio biblioteka (n=56)
Lytis					
Vyrai	4,3	12,2	9,6	9,6	9,6
Moterys	19,1	44,3	39,1	51,3	40,0
p reikšmė	0,643	0,953	0,595	0,051	0,529
Ugdymo įstaigų vadovų amžius (Mediana 52)					
Jaunesni nei 52 metų amžiaus	15,7	28,7	25,2	29,6	22,8
52 metų amžiaus ir vyresni	7,8	27,8	23,5	31,3	27,2
p reikšmė	0,042	0,768	0,643	0,790	0,454

48 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?“

Išsilavinimas					
Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis)	7,8	37,4	18,3	20,0	16,5
Magistro arba mokslų daktaro (ar jam prilyginamas) laipsnis	15,7	19,1	30,4	40,9	33,0
p reikšmė	0,942	0,986	0,429	0,766	0,896
Vadovavimo mokyklai (metais) darbo stažas (mediana 8)					
Trumpiau nei 8 metus	13,0	25,2	20,9	27,8	27,0
8 metus ir ilgiau	10,4	31,3	27,8	33,0	22,6
p reikšmė	0,415	0,318	0,222	0,425	0,226
Darbo stažas (metais) švietimo srityje (mediana 16)					
Trumpiau nei 16 metų	11,3	27,0	23,5	27,0	25,2
16 metų ir ilgiau	12,2	29,6	25,2	33,9	24,3
p reikšmė	0,948	0,806	0,920	0,238	0,643
Savivaldybė					
Vilniaus miesto savivaldybė	11,3	30,4	23,5	33,0	31,3
p reikšmė	0,492	0,987	0,232	0,920	0,049
Vilniaus rajono savivaldybė	8,7	13,9	16,5	12,2	7,0
p reikšmė	0,106	0,865	0,036	0,108	0,006
Kitos savivaldybės	3,5	12,2	8,7	15,7	11,3
p reikšmė	0,376	0,841	0,439	0,111	0,612
Mokyklos ugdomoji kalba					
lietuvių	20,0	40,0	32,2	44,3	40,9
kita (lenkų, rusų ir pan.)	3,5	16,5	16,5	16,5	8,7
p reikšmė	0,085	0,702	0,155	0,838	0,015
Mokyklos vieta					
Didmiestis	12,2	29,6	23,5	32,2	30,4
Miestas, miestelis, kaimas	11,3	27,0	25,2	28,7	19,1
p reikšmė	0,560	0,857	0,312	0,960	0,075
Mokyklos tipas					
Pradinė mokykla	7,0	19,1	14,8	18,3	18,3
p reikšmė	0,830	0,503	0,831	0,707	0,204
Progimnazija	4,3	7,8	6,1	8,7	8,7
p reikšmė	0,639	0,747	0,365	0,615	0,580
Pagrindinė mokykla	3,5	8,7	7,8	12,2	9,6
p reikšmė	0,441	0,158	0,305	>0,999	0,852
Gimnazija	8,7	19,1	20,0	21,7	13,0
p reikšmė	0,614	0,835	0,075	0,448	0,128
Mokyklos pavaldumas					
Savivaldybės	14,8	45,2	33,0	47,8	40,0
p reikšmė	0,057	0,316	0,052	0,518	0,295
Valstybinė	4,3	3,5	7,0	4,3	1,7
p reikšmė	0,038	0,270	0,038	0,461	0,050
Privati	4,3	7,0	8,7	8,7	7,8
p reikšmė	0,532	0,440	0,366	0,852	0,763
Mokinių skaičius (mediana 307)					

48 lentelė (tęsinys). Respondentų pasiskirstymas pagal ugdymo įstaigų vadovų socialinius ir demografinius rodiklius atsakant į klausimą „Kaip manote, kokios žemiau išvardintos kompensacinės technikos ir įrangos Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalia turinčių vaikų ugdymą?“

Mažiau nei 307	14,8	27,8	21,7	33,0	22,6
307 ir daugiau	12,2	28,7	27,0	27,8	26,1
p reikšmė	0,492	0,935	0,304	0,207	0,512
Vienam mokytojui tenkančių mokinių skaičius (mediana 10,4)					
Mažiau nei 10	7,8	20,9	20,9	27,0	24,3
10 ir daugiau	15,7	35,7	27,8	33,9	25,2
p reikšmė	0,188	0,068	0,754	0,987	0,307
Mokytojų padėjėjų skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 1,4)					
Mažiau nei 1	9,6	20,0	17,4	20,9	17,4
1 ir daugiau	13,9	36,5	31,3	40,0	32,2
p reikšmė	0,603	0,773	0,861	0,535	0,752
Negalia turinčių mokinių skaičius tenkantis 100 mokinių (mediana 2,5)					
Mažiau nei 3	13,9	34,8	29,5	36,5	27,8
3 ir daugiau	9,6	21,7	19,1	24,3	21,7
p reikšmė	0,988	0,549	0,736	0,813	0,518
Ar respondentas dalyvavo su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje?					
Dalyvavo	11,3	23,5	20,9	25,2	27,0
Nedalyvavo	15,7	33,0	27,8	35,7	22,6
p reikšmė	0,797	0,701	0,542	0,697	0,223

5. TYRIMO REZULTATŲ APTARIMAS

Remiantis literatūros apžvalga, lietuvių autorių darbuose dažniausiai tiriamas pedagogų, studentų bei mokinių tėvų požiūris į įtraukujį ugdymą [28, 43]. Mokslinėje literatūroje stebima prieštaravimų kalbant apie negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, lyginant pagal mokyklinio amžiaus vaikus ugdančių mokyklos vadovų išsimokslinimą, amžių, lytį, darbo stažą, vadovaujamos mokyklos išsidėstymą, tipą, dydį, pavaldumą bei mokinių negalios ypatumus [4, 5, 6, 7, 8, 9, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 24, 30, 42, 45]. Atsižvelgiant į tai, kad tokių tyrimų trūksta, šis baigiamojo darbo tyrimas, autorės žiniomis, yra vienintelis, kuris perteikė ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, atsižvelgiant į socialinius, demografinius rodiklius ir mokinių negalios ypatumus. Tyrimas atskleidė, kad dauguma ugdymo įstaigų vadovų nesutinka, jog negalią turintys vaikai turi pakankamai galimybių mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Dažniausiai neigiamas požiūris į galimybes buvo stebimas mažesnį mokinių ir didesnį mokytojų skaičių turinčių ugdymo įstaigų vadovų grupėse. Tyrimo metu taip pat dauguma ugdymo įstaigų vadovų nepritarė, kad sunkių ir labai sunkių psichikos ir / ar elgesio, kompleksinių, regėjimo, klausos sutrikimų ir lėtinių ligų turintys mokiniai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Tyrimo metu taip pat atskleistas ugdymo įstaigų vadovų požiūris į labiausiai trūkstamas fizinės aplinkos pritaikymo, specialistų, jų kompetencijos ir įgūdžių bei kompensacinės technikos įsigijimo priemones, siekiant į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas įtraukti negalią turinčius vaikus. Atliktas baigiamojo darbo tyrimas parodė, kad analizuotų neįgalių vaikų įtraukimo į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas priemonių atveju ugdymo įstaigų vadovų požiūris buvo panašus, tačiau labiausiai priemonių trūko lietuvių ugdomosios kalbos, Vilniaus miesto ir rajono mokyklų ir didesnį mokytojų padėjėjų skaičių turinčių ugdymo įstaigų vadovų grupėse.

Dauguma šio baigiamojo darbo apklaustų ugdymo įstaigų vadovų nesutiko, kad bendrojo ugdymo programas vykdančios mokyklos yra pasiruošusios ugdyti negalią turinčius vaikus. Nustatyta, kad tam dažniausiai nepritarė mažesnį ugdomų mokinių ir didesnį mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. Tyrimai atskleidė, kad specialiojo ugdymo išsilavinimo neįgiję, asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu neturintys, trumpesnį darbo stažą, kaimuose išsidėsčiusių mokyklų ir mažesnį ugdomų mokinių skaičių turintys vadovai dažniau nei specialiojo ugdymo profesinį išsilavinimą įgiję, asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu turintys, ilgesnį darbo stažą švietimo srityje, miestuose išsidėsčiusių mokyklų ir didesnį ugdomų mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai nesutiko, kad jų vadovaujamos bendrojo

ugdymo programas vykdančios mokyklos yra pasiruošusios ugdyti negalią turinčius vaikus [4, 8, 14, 28, 44].

Vertinant ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų galimybės ugdyti negalią turinčius, dauguma sutiko, kad jų mokykloje yra pakankamai galimybių vykdyti patyčių prevencijos programas, užtikrinti teigiamas mokyklos bendruomenės nuostatas bei tėvų dalyvavimą ir paramą negalią turinčių vaikų ugdymo procese. Nustatyta, kad tam dažniausiai pritarė didesnę mokytojų padėjėjų skaičių turinčių ir mažesnių gyvenviečių ugdymo įstaigų vadovai. Dauguma ugdymo įstaigų vadovų nesutiko, kad jų ugdymo įstaiga turi pakankamai galimybių įsigyti kompensacinę techniką ir įrangą, pritaikyti fizinę aplinką, gauti metodinių priemonių ir įdarbinti daugiau specialistų. Nustatyta, kad tam dažniausiai nepritarė mažesni mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. Beveik lygiomis dalimis ugdymo įstaigų vadovai pasiskirstė į sutinkančius ir nesutinkančius su teiginiais, jog jų mokykloje yra pakankamai galimybių individualizuoti ugdymo programas negalią turintiems vaikams ir konsultuotis su įtraukiojo ugdymo specialistais. 2018 metais Butane atliktame tyrime dauguma ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad jų mokyklos turi pakankamai galimybių užtikrinti teigiamas mokyklos bendruomenės nuostatas, vykdyti patyčių prevencijos programas, gebėti dirbti su turimais materialiaisiais ištekliais ir palaikyti pozityvų požiūrį į negalią turinčių mokinių įtraukiojo ugdymo progresą, tačiau to paties tyrimo dauguma ugdymo įstaigų vadovų nesutiko, jog jų vadovaujamos mokyklos turi pakankamai galimybių pritaikyti fizinę aplinką ir įdarbinti daugiau su negalia turinčiais vaikais pasiruošusių dirbti specialistų [25]. Jungtinėse Amerikos Valstijose atlikto tyrimo rezultatai taip pat atskleidė, kad daugiau nei 80 proc. ugdymo įstaigų vadovų turėjo poreikį jų vadovaujamose mokyklose gauti papildomus kvalifikacijos kėlimo kursus ir mokymus, skirtus dirbti su įvairių sutrikimų turinčiais vaikais [17]. Taip pat Švedijoje atlikto tyrimo metu dauguma bendrojo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad priimtų ugdyti negalią turinčius vaikus, jei turėtų prieigą prie specialiojo ugdymo metodikos ir gautų pagalbą rengiant individualizuotas ugdymo programas (atitinkamai 93 proc. ir 87 proc.). Nustatyta, kad tam dažniau pritarė ikimokyklinio nei bendrojo ugdymo įstaigų vadovai [18]. Jungtinėse Amerikos Valstijose atlikto tyrimo metu taip pat paaiškėjo, kad privačių mokyklų vadovai dažniau nei valstybinių mokyklų vadovai turėjo mažiau galimybių užtikrinti kompensacinę techniką ir įrangą dėl papildomų negalią turinčių vaikų ugdymui skirtų išlaidų nepadengimo [15].

Dauguma šio baigiamojo darbo apklaustų ugdymo įstaigų vadovų sutiko, jog bendrojo ugdymo programų vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus dažniausiai lemia negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas, kompensacinės technikos ir įrangos negalią turintiems vaikams poreikis, per didelis mokinių skaičius klasėse ir metodinių priemonių darbai su negalia turinčiais vaikais trūkumas. Nustatyta, kad tam dažniausiai pritarė

mažesni mokinių skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. Dauguma ugdymo įstaigų vadovų nesutiko, kad bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus dažniausia lemia mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų ir mokyklos bendruomenės neigiamos nuostatos negalia turinčių vaikų atžvilgiu. Nustatytą, kad tam dažniausiai nepritarė moteriškosios lyties, mažesnių gyvenviečių ir mažesni mokytojų padėjėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. Beveik lygiomis dalimis respondentai pasiskirstė į sutinkančius ir nesutinkančius su teiginiais, jog didesnės išlaidos personalui ir fizinės aplinkos pritaikymui lemia bendrojo ugdymo programų vykdančių mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus. Kanadoje, Ganoje ir Kenijoje atlikto tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausios bendrojo ugdymo įstaigos priežastys atsisakyti ugdyti negalia turinčius vaikus buvo laikomas lėšų fiziškai pritaikyti mokyklą, įsigyti kompensacinių priemonių, įdarbinti ir apmokyti daugiau personalo darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas, ypač tai buvo pastebima mažose mokyklose. Taip pat nustatyta, kad tyrimuose nepastebėta ryškių skirtumų tarp respondentų lyties ir amžiaus [23, 25, 33]. Oksforde atliktas tyrimas parodė, kad sunkių ir labai sunkių sutrikimų turintys mokiniai dažniau patyrė patyčias nei lengvas ar vidutines negalias turintys vaikai [38]. Taip pat Maldivuose, Turkijoje ir Butane atliktuose tyrimuose dauguma sprendimo priėmėjų švietimo srityje sutiko, kad didelis mokinių skaičius klasėje, patalpų stoka ir mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų didino mokyklų nenorą priimti negalia turinčius vaikus į bendrojo ugdymo mokyklas [25, 32, 41].

Šio baigiamojo darbo tyrimas atskleidė, kad dauguma ugdymo įstaigų vadovų nepritarė, kad visi negalia turintys mokiniai turėtų mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Nustatyta, kad tam dažniausiai nepritarė magistro arba mokslų daktaro laipsnį turintys ugdymo įstaigų vadovai. Turkijoje ir Pensilvanijoje atlikti tyrimai parodė, kad asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu, specialiojo ugdymo profesinį išsilavinimą įgyję, ilgesnę patirtį švietimo srityje turintys ugdymo įstaigų vadovai dažniau nei asmeninės patirties su negalia turinčių mokinių ugdymu neturintys, specialiojo profesinio išsilavinimo neįgyję ir mažesnę patirtį švietimo srityje turintys ugdymo įstaigų vadovai pritarė negalia turinčių mokinių ugdymui bendrojo lavinimo programas vykdančiose mokyklose [4, 5]. Saliamono salose atlikto tyrimo rezultatai taip pat parodė, kad pradinių mokyklų vadovai dažniau nei vidurinių mokyklų vadovai pritarė mokinių su negalia įtraukimui į bendrojo ugdymo mokyklas [25]. 2020 metais Serbijoje atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad miesto mokyklos dažniau nei kaimo mokyklos bei moterys dažniau nei vyrai turėjo teigiamą požiūrį į negalia turinčių vaikų įtraukimą į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [8].

Vertinant ugdymo įstaigų vadovų nuomonę į negalia turinčių vaikų pajėgumą mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, dauguma ugdymo įstaigų vadovų sutiko,

kad lengvų kalbos, klausos, regėjimo, kompleksinių sutrikimų, psichikos ir / ar elgesio sutrikimų, lėtinių ligų, vidutinio sunkumo kalbos, judėjimo, klausos, regėjimo, kompleksinių sutrikimų ir lėtinių ligų bei sunkių ir labai sunkių judėjimo sutrikimų turintys mokiniai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Nustatyta, kad dažniausiai negalią turinčių vaikų pajėgumo mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose ugdymo įstaigų vadovų požiūris buvo panašus, tačiau lengvų kompleksinių sutrikimų turinčių vaikų pajėgumui dažniau pritarė mažesnę negalią turinčių vaikų turinčių, o lėtinių ligų – pagrindinių mokyklų ir vaikų su lėtinėmis turinčių ugdymo įstaigų vadovų grupės. Dauguma nesutiko, kad sunkių ir labai sunkių psichikos ir / ar elgesio, kompleksinių, regėjimo, klausos sutrikimų ir lėtinių ligų turintys mokiniai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Nustatyta, kad dažniausiai negalią turinčių vaikų pajėgumo mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose ugdymo įstaigų vadovų požiūris buvo panašus, tačiau sunkių ir labai sunkių kompleksinių sutrikimų turinčių vaikų pajėgumui dažniausiai nepritarė mažesnę mokinių skaičių turinčių, sunkių ir labai sunkių regėjimo sutrikimų – gimnazijų, pradinių mokyklų ir privačių, sunkių ir labai sunkių klausos sutrikimų – pagrindinių ir privačių ugdymo įstaigų vadovų grupės. Beveik lygiomis dalimis respondentai pasiskirstė į sutinkančius ir nesutinkančius su teiginiu, jog sunkių ir labai sunkių judėjimo sutrikimų turintys mokiniai yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Pensilvanijoje atliktas tyrimas parodė, kad dažniausiai ugdymo įstaigų vadovai pritarė kalbos, judėjimo, klausos, regos sutrikimus ir lėtinių ligų turinčių mokinių pajėgumui mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose (atitinkamai 93,7 proc., 87,4 proc., 74,5 proc., 71,9 proc., ir 84,9 proc.), o dažniausiai nepritarė sunkių ir labai sunkių psichikos ir / ar elgesio sutrikimus turinčių mokinių pajėgumui (atitinkamai 20,4 proc.) [5]. Panašūs tyrimai buvo atlikti Izraelyje ir Butane, kurio metu didžioji dauguma ugdymo įstaigų vadovų sutiko, kad sunkių ir labai sunkių sutrikimų turintys mokiniai, ypač klausos bei psichikos ir / arba elgesio sutrikimų turintys mokiniai, yra nepajėgiausi mokytis ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Nustatyta, kad tam dažniau pritarė aukštesnę išsilavinimą ir vyresnio amžiaus ugdymo įstaigų vadovai [25, 44]. Tas pat Butane atliktas tyrimas atskleidė, kad ugdymo įstaigų vadovų religiniai įsitikinimai neturėjo įtakos jų požiūriui į negalią turinčių mokinių pajėgumą mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose [25]. Kito tyrimo metu taip pat paaiškėjo, kad dažniausiai mokyklos bendruomenė pritarė judėjimo negalią turinčių (atitinkamai 88,6 proc.), o rečiau – psichikos ir elgesio sutrikimus turinčių (atitinkamai 40,9 proc.) vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas [5]. Tas pats Vokietijoje atliktas tyrimas atskleidė, kad aukštesnę išsilavinimą ir ekonominę padėtį turintys respondentai dažniau nei žemesnę išsilavinimą ir ekonominę padėtį turintys pritarė fizinę negalią turinčių vaikų ugdymui bendrojo lavinimo mokyklose, tuo tarpu vidurinę išsilavinimą turintys

respondentai dažniau nei aukštąjį išsilavinimą turintys sutiko, kad vaikai su elgesio ir psichikos sutrikimais turėtų mokytis bendrojo ugdymo mokyklose [28].

Vertinant ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į labiausiai jų ugdymo įstaigoje trūkstamas fizinės aplinkos pritaikymo priemones, siekianti užtikrinti kokybišką negalią turinčių mokinių ugdymą, dauguma sutiko, kad labiausiai trūksta negalią turintiems vaikams pritaikytos erdvės fiziniam aktyvumui skatinti, rampų ir pandusų, neįgaliesiems pritaikytų tualetų ir prausyklų, taktilinių žemėlapių, takų ir nusiraminimo / sensorinių kambarių. Nustatyta, kad tam dažniausiai pritarė Vilniaus rajono savivaldybės, lietuvių ugdomosios kalbos, progimnazijų, mažesni ugdomų mokinių ir mokytojų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. Kanadoje 2010 metais atlikto tyrimo rezultatai parodė, kad ugdymo įstaigų vadovai dažniausiai pabrėžė rampų, pandusų bei geriamųjų vandens fontanų; specialiojo ugdymo mokytojai – liftų ir prausyklų, o judėjimo sutrikimą turintys mokiniai – automatinių durų, modifikuotų klasių, poilsio vietų ir bibliotekų stygių trūkumą [20]. Tyrimų rezultatai tap pat parodė, kad reikšmingų skirtumų tarp respondentų lyties ir pasirenkamų labiausiai trūkstamų fizinės aplinkos pritaikymo priemonių nebuvo, tačiau tai dažnai priklausė nuo mokinio negalios sunkumo [23, 45, 46].

Vertinant ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į labiausiai jų ugdymo įstaigoje trūkstamų specialistų pareigybes, siekianti užtikrinti kokybišką negalią turinčių mokinių ugdymą, dauguma sutiko, kad labiausiai trūksta neįgaliųjų asmeninių asistentų, specialiųjų pedagogų, specialiųjų ugdymo koordinatorių, logopedų ir mokytojų padėjėjų. Nustatyta, kad tam dažniausiai pritarė magistro arba mokslų daktaro laipsnį turintys, Vilniaus miesto ir rajono savivaldybių, lietuvių ugdomosios kalbos ir didesni mokytojų padėjėjų skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. 2018 metais Maldyvuose atlikto tyrimo metu 17,2 proc. mokytojų nurodė, kad dažniausiai jų ugdymo įstaigoje trūko specialiojo ugdymo mokytojų ir mokytojų padėjėjų [41]. Panašus tyrimas buvo atliktas Indijoje, kuriame apklausus 310 ugdymo įstaigos vadovus ir 484 mokytojus dauguma sutiko, kad ypač trūko specialiojo ugdymo mokytojų bei paraprofesionalų [46].

Vertinant ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į labiausiai jų ugdymo įstaigų darbuotojų trūkstamas kompetencijas ir įgūdžius, siekianti užtikrinti kokybišką negalią turinčių mokinių ugdymą, dauguma sutiko, kad labiausiai trūksta mokymų apie negalią turinčių vaikų ugdymą, tarptautinės patirties ir gerų praktikų pasidalinimo, kompensacinių ir technologinių priemonių naudojimo, individualizuotų mokymo planų kūrimo ir vertinimo metodikų įgūdžių. Nustatyta, kad tam dažniausiai pritarė moteriškos lyties ir mažesni vaikų su negalia ir be negalios skaičių turintys ugdymo įstaigų vadovai. 2015 metais Izraelyje atlikti tyrimo rezultatai atskleidė, kad dažniausiai turimos ugdymo įstaigų vadovų ir pedagogų turimos kompetencijos ir įgūdžiai buvo darbas komandoje, bendradarbiavimas su tėvais ir vertinimo metodikų kūrimas, rečiausios – metodikos, ugdymo planų individualizavimas, kompensacinės technikos ir įrangos naudojimas ir negalią

turinčių mokinių drausmės pamokų metu problemos [21]. Kito tyrimo metu taip pat paaiškėjo, kad nors mokinių vadovai manė turintys turintys gebėjimų diskutuoti su tėvais įvairiomis vaiko kasdienių socialinių ir emocinių poreikių temomis, tačiau jų mažesni įgūdžiai ir patirtis buvo susiję su bendradarbiavimu grįstu santykių kūrimu tarp personalo, tėvų ir mokinių, siekiant įgyvendinti įtraukijį ugdymą [6]. Tyrimo metu buvo nustatyta, kad specialiojo ugdymo mokymuose / kursuose dalyvavę pradinį ir ankstyvųjų vaikystės centrų ugdymo įstaigų vadovai ir pedagogai dažniau nei nedalyvavę vidurinių mokyklų vadovai ir pedagogai turėjo statistiškai reikšmingai daugiau darbui su negalia turinčiais mokiniais reikiamų kompetencijų ir įgūdžių, o statistiškai reikšmingų skirtumų pagal lytį, mokyklos tipą, ar ugdymo įstaigos direktorių vadovavimo patirtį nebuvo nustatyta [6, 21].

Vertinant ugdymo įstaigų vadovų požiūrį į labiausiai jų ugdymo įstaigų trūkstamas kompensacinės technikos priemones, siekianti užtikrinti kokybišką negalią turinčių mokinių ugdymą, dauguma pritarė, kad labiausiai trūksta specialios skaitymo ir teksto įgarsinimo įrangos, medicininių pagalbos priemonių, Brailio rašto mašinėlių ir audio bibliotekos. Nustatyta, kad tam dažniausiai pritarė lietuvių ugdomosios kalbos ir valstybinių ugdymo įstaigų vadovai. Lyginant su Kolorado valstijoje atlikto tyrimo rezultatais, dažniausiai negalią turintys vaikai bendrojo ugdymo mokyklose naudojo išmaniuosius rašiklius ir skaitmeninius diktofonus (atitinkamai 55,3 proc.), o rečiausiai – Brailio rašto mašinėles bei lytėjimo reljefus (atitinkamai 2,4 proc.) [23]. Panašus tyrimas buvo atliktas ir 2007 metais Ganoje, kurio metu pradinį klasių mokytojai dažniausiai nurodė kompensacinių priemonių, tokių kaip Brailio rašto mašinėlių ir vadovėlių su dideliu šriftu, trūkumą [24]. Taip pat Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Izraelyje atliktų tyrimų metu nustatyta, kad didžiausius pagerėjusius akademinis, pasitikėjimo savimi ir motyvacijos pokyčius naudojant kompensacines priemones patyrė psichikos ir / ar elgesio sutrikimus turintys mokiniai, o statistiškai reikšmingų skirtumų tarp mokinių amžiaus ir lyties nebuvo pastebėta [35, 48].

Tyrimo ribotumai

Šio tyrimo rezultatai galimai neatspindi visai Lietuvai būdingo ugdymo įstaigų vadovų požiūrio į negalią turinčių vaikų galimybes mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Tikslinga būtų atlikti didesnės imties tyrimą, kuris apimtų visos Lietuvos bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas.

6. IŠVADOS

1. Dauguma Vilniaus apskrities bendrojo ugdymo programos įgyvendinančių mokyklų vadovų nesutinka, kad negalią turintys vaikai turi pakankamai galimybių mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Dažniausios priežastys yra negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas, kompensacinės technikos ir įrangos negalią turintiems vaikams poreikis, metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas, fizinės aplinkos nepritaikymas ir per didelis mokinių skaičius klasėse. Dauguma nagrinėtų socialinių ir demografinių veiksnių yra nesusiję su respondentų nuomone apie galimybes negalią turintiems vaikams mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose, tačiau dažniau neigiamas požiūris į mokymosi galimybes būdingas mažesni mokinių ir didesni mokytojų skaičių turinčių, o teigiamas – didesni mokytojų padėjėjų skaičių turinčių ir mažesnių gyvenviečių mokyklų vadovų grupėse.
2. Dauguma Vilniaus apskrities bendrojo ugdymo programos įgyvendinančių mokyklų vadovų nesutinka, jog visi negalią turintys vaikai turėtų mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose. Dažniau ugdymo įstaigų vadovai nepritaria, jog vaikai, turintys sunkių ir labai sunkių psichikos ir / ar elgesio, kompleksinių, regėjimo, klausos sutrikimų bei lėtinių ligų yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programos vykdančiose mokyklose. Lengvesnio laipsnio sveikatos sutrikimus turinčių vaikų galimybės mokytis bendrojo ugdymo programos vykdančiose mokyklose dažniau vertinamos teigiamai. Dauguma nagrinėtų socialinių ir demografinių veiksnių yra nesusiję su respondentų nuomone apie negalią turinčių mokinių pajėgumą mokytis bendrojo ugdymo programos vykdančiose mokyklose, tačiau dažniau neigiamas požiūris į sunkių ir labai sunkių kompleksinių sutrikimų turinčių vaikų pajėgumą mokytis būdingas mažesni mokinių skaičių turinčių, sunkių ir labai sunkių regėjimo sutrikimų – gimnazijų, pradinių mokyklų ir privačių, sunkių ir labai sunkių klausos sutrikimų – pagrindinių ir privačių mokyklų vadovų grupėse.
3. Dažniausiai Vilniaus apskrities bendrojo ugdymo programos įgyvendinančių mokyklų vadovai, kaip labiausiai trūkstamas fizinės aplinkos pritaikymo priemonės įvardija negalią turintiems vaikams pritaikytas erdves fiziniam aktyvumui skatinti, rampas ir pandusus, neįgaliesiems pritaikytus tualetus ir prausyklas, taktilinius žemėlapius, takus ir nusiramino / sensorinius kambarius. Kaip labiausiai trūkstamos specialistų pareigybės įvardijamos neįgaliųjų asmeniniai asistentai, specialieji pedagogai, specialiojo ugdymo koordinatoriai, logopedai ir mokytojų padėjėjai. Kaip labiausiai trūkstamos darbuotojų kompetencijos ir įgūdžiai įvardijami kompensacinių ir technologinių priemonių naudojimas, negalią turinčių vaikų ugdymo metodai, individualizuotų mokymo planų kūrimas, vertinimo metodikų

įgūdžiai, tarptautinė patirtis ir gerų praktikų pasidalinimas. Kaip labiausiai trūkstama kompensacinė technika ir įranga įvardijama speciali skaitymo įranga, teksto įgarsinimo įranga, medicininės pagalbos priemonės, Brailio rašto mašinėlė ir audio biblioteka. Nors daugumos šiame darbe analizuotų neįgalių vaikų įtraukimo į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas priemonių atveju ugdymo įstaigų vadovų požiūris buvo panašus, tačiau fizinės aplinkos pritaikymo, kompensacinės technikos priemonių ir specialistų trūkumas stebimas lietuvių ugdomosios kalbos mokyklose. Specialistų trūkumas taip pat dažniau stebimas Vilniaus miesto ir rajono mokyklų ir didesnį mokytojų padejėjų skaičių turinčiose mokyklose.

7. REKOMENDACIJOS

1. Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai rekomenduotina didesnę dėmesį skirti skirtingų negalia turinčių vaikų ugdymo turinio parengimui, mokinių skaičiaus klasėse mažinimui ir neįgaliųjų asmeninių asistentų, specialiųjų pedagogų, specialiojo ugdymo koordinatorių, logopedų ir mokytojų padėjėjų rengimui bei pritraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas.
2. Mokyklų steigėjams rekomenduotina didesnę dėmesį skirti fizinės aplinkos pritaikymo priemonių, įskaitant rampas, pandusus, pritaikytus tualetus, prausyklas, erdves fizinio aktyvumui skatinimui, taktilinius žemėlapius ir sensorinius kambarius, įrengimui bendrojo ugdymo programas įgyvendinančiose mokyklose bei mokyklų aprūpinimu kompensacinėmis technikos priemonėmis, tokiomis kaip Brailio rašto mašinėlės, audio bibliotekos, medicininės pagalbos priemonės, speciali skaitymo ir teksto įgarsinimo įranga.
3. Visuomenės sveikatos biurams rekomenduotina didesnę dėmesį skirti mokyklų informavimui apie įtraukiojo ugdymo organizavimą ir jų nukreipimą į konsultacinę pagalbą švietimo įstaigoms teikiančius centrus.

LITERATŪROS SARAŠAS

1. Nearly 240 million children with disabilities around the world, UNICEF's most comprehensive statistical analysis finds. UNICEF; 2021. [žiūrėta 2022 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <https://www.unicef.org/press-releases/nearly-240-million-children-disabilities-around-world-unicefs-most-comprehensive>
2. Disability and health. World Health Organization; 2020. [žiūrėta 2022 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą : <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/disability-and-health>
3. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 45-1 straipsniu įstatymas. Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija; 2020. [žiūrėta 2024 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a396c630c07711eaae0db016672cba9c>
4. Nguluma HF, Mustafa Bayrakçı, Osman Titrek. 1 *School Administrators' Attitudes toward Inclusion of Children with Disabilities In the General Education Classrooms. *International Journal of Lifelong Education and Leadership*. 2017;(2):112-121.
5. Praisner CL. Attitudes of elementary school principals toward the inclusion of students with disabilities. *Exceptional Children*. 2003(2):135–45.
6. Porakari J, Sevala B, Miniti P, Saemane G, Sharma U, Forlin C. Solomon Islands School Leaders Readiness for Inclusive Education. *International Journal of Inclusive Education*. 2015;19(8):863–74.
7. Geleta AD. School principals and teachers' perceptions of inclusive education in Sebeta town primary government schools, Sebeta, Ethiopia. *International Journal of Technology and Inclusive Education*. 2019;8(1):1364–72.
8. Đukičin VS, Ivkov DA, Ivanović L, Milanković J, Stojšić I. Teachers' views of inclusive education in Serbian schools. *South African Journal of Education*. 2020;39(2):82-87.
9. deBoerA,MundeV.ParentalAttitudesTowardtheInclusionofChildrenWithProfound Intellectual and Multiple Disabilities in General Primary Education in the Netherlands. *The Journal of Special Education*. 2014;49(3):179-187.
10. Gervytė D, Targamadzė V. Katalikiška mokykla: negalią turinčio asmens ugdymas Katalikų Bažnyčios dokumentų retrospektyva. *Pedagogika*. 2014;115(1):163-178.
11. Miltenienė L, Valuckienė J, Damkuvienė M, Balčiūnas S, Petukienė E, Bugenytė M. Vadovų požiūris ir veimė kuriant įtraukią mokyklą. *Specialusis ugdymas*. 2022;7(44):9-54.
12. Hill JL. Accessibility: Students with disabilities in universities in Canada. *Canadian Journal of Higher Education*. 1992;22(1):48–83.

13. Pivik JR. The perspective of children and youth: How different stakeholders identify architectural barriers for inclusion in schools. *Journal of Environmental Psychology*. 2010;30(4)
14. Lindqvist G, Nilholm C. Making schools inclusive? educational leaders' views on how to work with children in need of special support. *International Journal of Inclusive Education*. 2013; 17(1):95–110.
15. Irvine A, Lupart J, Loreman T, McGhie-Richmond D. Educational leadership to create authentic inclusive schools: The experiences of principals in a canadian rural school district. *Exceptionality Education International*. 2010;1;20(2).
16. Wehbi S. The challenges of inclusive education in Lebanon. *Disability & Society*. 2006;21(4):331–43.
17. Brotherson MJ, Sheriff G, Milburn P, Schertz M. Elementary School principals and their needs and issues for inclusive early childhood programs. *Topics in Early Childhood Special Education*. 2001;21(1):31–45.
18. Lindqvist G, Nilholm C. Making schools inclusive? educational leaders' views on how to work with children in need of special support. *International Journal of Inclusive Education*. 2013;17(1):95–110.
19. Gous JG, Eloff I, Moen MC. How inclusive education is understood by principals of Independent Schools. *International Journal of Inclusive Education*. 2013;18(5):535–52.
20. Stevenson R, Jacobson J, Hilton A. Principals' perspectives of the skills needed by special education teachers in teaching students with learning disabilities. *Journal of Special Education Leadership*. 2017;19(2):187.
21. Cohen E. Principal leadership styles and teacher and principal attitudes, concerns and competencies regarding inclusion. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2015;186:758–64.
22. Cohen E. Principal leadership styles and teacher and principal attitudes, concerns and competencies regarding inclusion. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 2015;186:758–64.
23. Malcolm MP, Roll MC. The impact of assistive technology services in post-secondary education for students with disabilities: Intervention outcomes, use-profiles, and user-experiences. *Assist Technol*. 2017;29(2):91-98.
24. Agbenyega J. Examining teachers' concerns and attitudes to inclusive education in Ghana. *International Journal of wholeschooling*. 2007;3(1):41-45.
25. Subba AB, Yangzom C, Dorji K, Choden S, Namgay U, Carrington S, et al. Supporting students with disability in schools in Bhutan: Perspectives from school principals. *International Journal of Inclusive Education*. 2018;23(1):42–64.
26. Cobb C. Principals play many parts: a review of the research on school principals as special education leaders 2001–2011. *International journal of inclusive education*. 2015;19(3):213–34.

27. Gathumbi A, Ayot H, Kimemia J, Ondigi S. Teachers' and School Administrators' Preparedness in Handling Students with Special Needs In Inclusive Education In Kenya. *Journal of Education and Practice*. 2015;6(24):22–34.
28. Giedrienė R. Požiūris į kitokį vaiką: pradinės mokyklos atvejis. *Socialinis ugdymas*. 2014;38(2):56–67.
29. Street Child S. A Study on the Barriers to Education for Children with Disabilities in Sierra Leone, Street Child. *Static1.squarespace.com*;2018. [žiūrėta 2024 m. gegužės 6 d.]. Prieiga per internetą: <https://shorturl.at/eoGJY>.
30. Meyer LE, Ostrosky MM, Yu SY, Favazza PC, Mouzourou C, van Luling L, et al. Parents' responses to a kindergarten-classroom lending-library component designed to support shared reading at home. *Journal of Early Childhood Literacy*. 2015;16(2):256–78
31. Nasie M, Ziv M, Diesendruck G. Promoting positive intergroup attitudes using persona dolls: A vicarious contact intervention program in Israeli kindergartens. *Group Processes & Intergroup Relations*. 2021;12(7):1-23.
32. Sakiz H. Thinking change inclusively: Views of educational administrators on inclusive education as a reform initiative. 2016 ;4(5):64–75.
33. Opoku MP, Badu E, Amponteng M, Agyei-Okyere E. Inclusive Education at the crossroads in Ashanti and brongahafo regions in Ghana: Target not achievable by 2015. *Disability, CBR & Inclusive Development*. 2015;26(1):51–63.
34. Gabdrakhmanova S, Turetayeva G, Doszhanova S. Perspectives and problems of inclusion education in Kazakhstan during Covid 19. *International Journal of Special Education and Information Technologies*. 2020;6(1):29–36.
35. Agbenyega J. Examining teachers' concerns and attitudes to inclusive education in Ghana. *International Journal of wholeschooling*. 2007;3(1):41-45.
36. Ngalim VB. Lack of human Resources as barriers to thei implementation of inclusive education in the university of Bamenda, Cameroon. *European Journal of Special Education Research*. 2019;4(3):41–58.
37. Wehbi S. The challenges of inclusive education in Lebanon. *Disability & Society*. 2006;21(4):331–43.
38. PasekaA, SchwabS. Parents' attitudes towards inclusive education and their perceptions of inclusive teaching practices and resources. *European Journal of Special Needs Education*. 2019;35(2):254-272.
39. Nowicki EA, Brown JD. "A kid way": Strategies for including classmates with learning or intellectual disabilities. *Intellectual and Developmental Disabilities*. 2013;51(4):253–62.

40. Thompson D, Whitney I, Smith P. Bullying of children with special needs in mainstream schools. *Support for Learning*. 1994;9(3):103–6.
41. Nishan F. Challenges of Regular Teachers in Implementing Inclusive Education in Schools of Maldives. *International Journal of Education, Psychology and Counseling*. 2018; 3(10):88-12.
42. Dennis A, Launcelot I. Fostering inclusive education: principals' perspectives in Trinidad and Tobago. *International Journal of Inclusive Education*, 2011;15(9), 1017–1029.
43. Grincevičienė V, Szerlag A, Dziubacka K, Targamadžė V. Įtraukusis ugdymas: Mokinių Tėvų Rūpesčiai Ir Lūkesčiai. *Coactivity: Philology, Educology*. 2015;23(1):73–80.
44. Avissar G, Reiter S; Leyser Y. Principals' views and practices regarding inclusion: the case of Israeli elementary school principals. *European Journal of Special Needs Education*,2003;18(3), 355–369.
45. Bi Y, Card JA, Cole ST. Accessibility and attitudinal barriers encountered by Chinese travellers with physical disabilities. *International Journal of Tourism Research*. 2007;9(3):205–16.
46. Bhatnagar N, Das A. Attitudes of Secondary Regular School Teachers Toward Inclusive Education in New Delhi, India: A Qualitative Study. *Exceptionality Education International*. 2014;2.
47. Heiman T, Shemesh DO. Students With LD in Higher Education: Use and Contribution of Assistive Technology and Website Courses and Their Correlation to Students' Hope and Well-Being. *Journal of Learning Disabilities*. 2012;45(4):308-318.
48. Foley AR, Masingila JO. The use of mobile devices as assist- ive technology in resource-limited environments: access for learners with visual impairments in Kenya. *Journal of Learning Disabilities*. 2015;10(2):332–339.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

Mokyklų vadovų požiūrio į negalią turinčių vaikų ugdymo bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose galimybes tyrimas

Sveiki,

Esu Neringa Bartkutė, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto visuomenės sveikatos magistro studijų programos II kurso studentė. Atlieku tyrimą, kuriuo siekiu nustatyti mokyklų vadovų požiūrį į negalią turinčių vaikų ugdymo bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose galimybes.

Kadangi esate bendrojo ugdymo programą vykdančios mokyklos vadovas, kviečiu Jus dalyvauti mano vykdomame tyrime užpildant šią apklausos anketą. Šios apklausos metu surinkti duomenys bus publikuojami apibendrintai, taip užkertant kelią atpažinti joje dalyvavusius asmenis.

Jeigu prie klausimo nenurodyta kitaip, prašau pažymėti Jums labiausiai tinkantį vieną atsakymo variantą.

Iš anksto Jums dėkoju už Jūsų laiką ir indėlį į šį tyrimą!

1. Informacija apie Jus

1.1 Jūsų lytis:

Vyras Moteris

1.2 Jūsų amžius (metais): (įrašykite)

1.3 Koks yra aukščiausias formalusis išsilavinimas, kurį esate įgijęs (-usi)?

Aukštasis neuniversitetinis (aukštesnysis, koleginis profesinio bakalauro laipsnis) Magistro (ar jam prilyginamas) laipsnis

Aukštasis universitetinis (bakalauro ar jam prilyginamas laipsnis) Mokslų daktaro laipsnis

Kita (įrašykite)

1.4 Koks yra Jūsų **mokyklos vadovo** darbo stažas (metais)?

(Prašome neįtraukti ilgų nedarbo pertraukų (pvz., motinystės / tėvystės atostogų)).

1.5. Koks yra Jūsų darbo stažas (metais) **švietimo srityje**?

(Prašome neįtraukti metų, kai dirbote mokyklos vadovu(-e), ilgų nedarbo pertraukų (pvz., motinystės / tėvystės atostogų)).

1.6. Ar esate dalyvavęs su negalia turinčių vaikų ugdymu susijusioje formalioje kvalifikacijos tobulinimo programoje (pvz., specialiosios pedagogikos studijų programoje)?

Taip

Ne

2. Bendra informacija apie mokyklą

2.1 Ugdymo įstaigos pavadinimas (įrašykite)

(Ši informacija bus naudojama tik siekiant užtikrinti sklandų duomenų rinkimo procesą, tačiau duomenų analizėje ir publikacijose nebus naudojama)

2.2 Savivaldybė, kurioje išsidėsčiusi mokykla

Vilniaus miesto savivaldybė

Širvintų rajono savivaldybė

Vilniaus rajono savivaldybė

Švenčionių rajono savivaldybė

Elektrėnų savivaldybė

Trakų rajono savivaldybė

Šalčininkų rajono savivaldybė

Ukmergės rajono savivaldybė

2.3 Mokyklos ugdomoji kalba (kalba, kuri dažniausiai vartojama pamokų ir pertraukų metu)

Lietuvių

Lenkų

Rusų

Panašiomis dalimis lietuvių ir lenkų

2.4 Kur randasi mokykla, kurioje dirbate?

Kaimas (iki 500 gyv.)

Vidutinio dydžio miestas (10 001–100 000 gyv.)

Miestelis (501–3000 gyv.)

Didmiestis (nuo 100 001 gyv.)

Mažas miestas (3001–10 000 gyv.)

2.5 Mokyklos tipas

☐ Pradinė mokykla	☐ Pagrindinė mokykla
☐ Gimnazija	☐ Gimnazija
☐ Progimnazija	

2.6 Mokyklos pavaldumas

☐ Savivaldybės	☐ Valstybinė	☐ Privati

2.7 Ugdymo įstaigos mokinių skaičius

(įrašykite skaičių, įskaitant visus mokyklos filialus, jeigu tokių yra)

2.8 Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **mokytojo** pareigas einančių darbuotojų?

(įrašykite skaičių)

2.9. Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **mokytojų padejėjo** pareigas einančių darbuotojų?

(įrašykite skaičių)

2.10.1 Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **psichikos ir / ar elgesio sutrikimus turinčių** mokinių?

(įrašykite apytikslį skaičių)

2.10.2 Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **judėjimo sutrikimus turinčių** mokinių?

(įrašykite apytikslį skaičių)

2.10.3. Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **regėjimo sutrikimus turinčių** mokinių?

*(įrašykite apytikslį **neregių ir sunkių silpnaregystę turinčių** mokinių skaičių)*

2.10.4. Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **kalbos sutrikimus turinčių** mokinių?

(įrašykite apytikslį skaičių)

2.10.5. Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **klausos sutrikimus turinčių** mokinių?

(įrašykite apytikslį skaičių)

2.10.6. Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **kompleksinį sutrikimą turinčių** mokinių?

(įrašykite apytikslį skaičių)

2.10.7. Kiek iš viso šiuo metu mokykloje yra **lėtines ligas turinčių** mokinių?

(įrašykite apytikslį skaičių)

2.11. Ar sutinkate su teiginiu, kad jūsų mokykla suteikia galimybę įgyti išsilavinimą visiems vaikams, nepriklausomai nuo jų sveikatos būklės ir funkcinių ribotumų?

Visiškai nesutinku Nesutinku Sutinku Visiškai sutinku

3. Negalią turinčių vaikų galimybės mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose

3.2. Ar sutinkate su teiginiu, jog visi negalią turintys vaikai turėtų mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?

Visiškai nesutinku Nesutinku Nei sutinku, nei nesutinku. Sutinku Visiškai sutinku

3.3. Ar sutinkate su teiginiu, kad vaikai su šiais sutrikimais yra pajėgūs mokytis bendrojo ugdymo programas vykdančiose mokyklose?

*Paaiškinimas: **Lengvais** sutrikimais vadiname tokius, kurie gali minimaliai trukdyti kasdieninei veiklai; **vidutinio sunkumo** sutrikimai gali ženkliau trukdyti kasdieninei*

veiklai ir funkcijoms; **sunkiais ir labai sunkiais sutrikimais** vadiname tokius, kuomet žmogaus funkcijos (pavyzdžiui, judėjimas, regėjimas ir kt.) yra minimalios arba jų visai nėra.

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nežinau	Sutinku	Visiškai sutinku
Lengvi psichikos ir / ar elgesio sutrikimai					
Vidutiniai psichikos ir / ar elgesio sutrikimai					
Sunkūs ir labai sunkūs psichikos ir / ar elgesio sutrikimai					
Lengvi judėjimo sutrikimai					
Vidutiniai judėjimo sutrikimai					
Sunkūs ir labai sunkūs judėjimo sutrikimai					
Lengvi regėjimo sutrikimai					
Vidutiniai regėjimo sutrikimai					
Sunkūs ir labai sunkūs regėjimo sutrikimai					
Lengvi kalbos sutrikimai					
Vidutiniai kalbos sutrikimai					
Sunkūs ir labai sunkūs kalbos sutrikimai					
Lengvi klausos sutrikimai					
Vidutiniai klausos sutrikimai					
Sunkūs ir labai sunkūs klausos sutrikimai					
Lengvi kompleksiniai sutrikimai					
Vidutiniai kompleksiniai sutrikimai					

Sunkūs ir labai sunkūs kompleksiniai sutrikimai					
Lengva lėtinė liga					
Vidutinė lėtinė liga					
Sunki ir labai sunki lėtinė liga					

1.2 Ar sutinkate su teiginiu, kad bendrojo ugdymo programas vykdančios mokyklos yra pasiruošusios ugdyti negalią turinčius vaikus?

Visiškai nesutinku Nesutinku Nei sutinku, nei nesutinku. Sutinku Visiškai sutinku

3.4. Ar sutinkate su teiginiu, kad Jūsų ugdymo įstaiga turi pakankamai žemiau paminėtų galimybių negalią turinčių vaikų ugdymui?

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nežinau	Sutinku	Visiškai sutinku
Pritaikyta fizinė aplinka (liftai, tualetai ir pan.)					
Galimybė turėti daugiau specialistų, pasiruošusių dirbti su negalia turinčiais vaikais (mokytojai padėjėjai, logopedai ir pan.)					
Mokytojų pasirengimas ugdyti negalią turinčius vaikus					
Galimybė konsultuotis su įtraukiojo ugdymo specialistais					
Metodinės priemonės darbui su negalia turinčiais vaikais					
Galimybė individualizuoti ugdymo programas negalią turintiems vaikams					

Negalią turintiems vaikams pritaikyta kompensacinė technika ir įranga					
Mokyklos bendruomenės teigiamos nuostatos					
Tėvų dalyvavimas ir parama negalią turinčių vaikų ugdymo procese					
Mokykloje vykdomos patyčių prevencinės programos					
Negalią turinčių vaikų ugdymo koordinatoriaus pareigybė					

1.4 Ar sutinkate su teiginiu, kad žemiau išvardinti veiksniai lemia bendrojo ugdymo programas vykdančių mokyklų nenorą priimti negalią turinčius vaikus?

	Visiškai nesutinku	Nesutinku	Nežinau	Sutinku	Visiškai sutinku
Didelės finansinės išlaidos dėl fizinės aplinkos pritaikymo					
Didesnės finansinės išlaidos personalui					
Negalią turinčių vaikų ugdymui pasirengusių specialistų trūkumas					
Metodinių priemonių darbui su negalia turinčiais vaikais trūkumas					
Kompensacinės technikos ir įrangos negalią turintiems vaikams poreikis					
Mokyklos bendruomenės (darbuotojų, tėvų ir pan.)					

neigiamos nuostatos negalią turinčių vaikų atžvilgiu					
Mokyklų konkurencija dėl mokinių pažangumo reitingų					
Per didelis mokinių skaičius klasėse					

4. Priemonės negalią turinčių vaikų įtraukimui į bendrojo ugdymo programas vykdančias mokyklas

4.1. Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų **fizinės aplinkos pritaikymo** priemonių Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?

(pažymėkite ne daugiau kaip 5 atsakymo variantus)

- Rampos ir pandusai (nuožulnūs judėjimo paviršiai vertikaliems aukščių skirtumams įveikti)
- Neįgaliesiems pritaikyti tualetai ir prausyklos
- Ryškios spalvos perspėjančios juostos ir kauburėliai kliūtims pažymėti
- Taktiliniai žemėlapiai ir takai
- Pagal poreikį pažeminami arba paaukštinami stalai ir kėdės
- Nusiramino / sensoriniai kambariai
- Sveikatos kabinetai
- Skubiosios pagalbos mygtukai mokyklos erdvėse
- Negalią turintiems vaikams pritaikyta erdvė fiziniam aktyvumui skatinti (sporto / treniruoklių salė, stadionas ir pan.)
- Neįgaliesiems pritaikytos bibliotekos (žemos lentynos ir kt.)
- Kita (įrašykite)

4.2. Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų **specialistų** Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?

(pažymėkite ne daugiau kaip 5 atsakymo variantus)

- Socialinis pedagogas
- Mokytojų padėjėjas
- Logopedas
- Asmens sveikatos priežiūros specialistas
- Kineziterapeutas
- Psichologas
- Ergoterapeutas
- Specialiojo ugdymo koordinatorius
- Specialusis pedagogas
- Neįgaliųjų asmeniniai asistentai
- Kita (įrašykite)

4.3. Kaip manote, kokių iš žemiau išvardintų **kompetencijų ir įgūdžių** Jūsų ugdymo įstaigos darbuotojams labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?

(pažymėkite ne daugiau kaip 5 atsakymo variantus)

- Mokymai apie negalią turinčių vaikų ugdymą
- Individualizuotų mokymo planų kūrimas
- Vertinimo metodikų įgūdžiai
- Kompensacinių ir technologinių priemonių naudojimo įgūdžiai
- Specialiosios pedagogikos mokymai
- Tarptautinė patirtis ir gerų praktikų pasidalinimas
- Konfliktų sprendimo įgūdžiai
- Komandinio darbo įgūdžiai
- Pirmosios pagalbos suteikimo staiga sutrikus vaiko sveikatai mokymai
- Kultūrinio jautrumo įgūdžiai

4.3. Kaip manote, kokios žemiau išvardintos **kompensacinės technikos ir įrangos** Jūsų ugdymo įstaigai labiausiai trūksta, siekiant užtikrinti kokybišką negalią turinčių vaikų ugdymą?

(pažymėkite ne daugiau kaip 5 atsakymo variantus)

- Vežimėliai
- Kamuoliai su barškučiais
- Speciali skaitymo įranga (su padidinamaisiais stiklais, su galimybe keisti teksto spalvą ir pan.)
- Vaizdo magnetofonas
- Brailio rašto mašinėlė
- Kompiuteriai su garso kolonėlėmis
- Medicininės pagalbos priemonės (inhaliatoriai, adrenalino injektoriai, gliukozės matavimo aparatai ir kt.)
- Streso ir emocijų valdymo priemonės (streso kamuoliukai, emocijų kortelės ir kt.)
- Teksto įgarsinimo įranga
- Audio biblioteka
- Kita (įrašykite)